

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravnstvu prejemani:
celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5-50
na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin.
Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.
Upravnstvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6-50
na mesec 2-30

za Nemčijo:

celo leto K 30—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 35—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravnštvo (spodaj, dvorišče levo), Knafljeva ulica št. 5, telefon št. 85.

1911—1912.

Govoril deželni poslanec dr. Karel Triller v seji deželnega zbora kranjskega z dne 3. oktobra 1913.

Poročevalec finančnega odseka g. dr. Krek je izkušni in spretni parlamentarec. Mojestersko zna prikriti, ako o kaki stvari neče govoriti. Podal nam je včeraj obilico gotovo zelo zanimivega statističnega materiala o šolskih, higijenskih, merkantilnih, agrarnih in drugih razmerah naše dežele v primeri z drugimi avstrijskimi kronovinami — toda o računskih zaključkih deželnega zaklada za leto 1911. in 1912. ni govoril. Z veselimi besedami nam je slikal krasno bodočnost slovenskega naroda v okviru avstrijske Jugoslavije — ampak številki računskega zaključka se ni dotaknil niti z eno besedico. Celo predloga, kaj naj pravzaprav napravi zbornica s tema zaključkoma, nisem slišal iz njegovih ust.

Naj torej oprost, ako danes in na tem mestu ne morem slediti njegovemu ponosnemu vzletu v sinje višave jugoslovanske bodočnosti našega naroda, ker me veže na realna tla te zbornice dolžnost, da ostro, toda pravično ocenim gospodarske uspehe deželnozbornice večine v zadnjih dveh letih. In tudi to naj oprost, cenjeni tovariš dr. Krek, če se zopet oglašate »zlokobna Kassandra. Pa saj ima ženski spol te dni v naši zbornici brez naše krivde itak več pravic in veljave nego mu je gre! (Veselo.) Izpostavil se bodem pa tudi zopetnemu očitaniu, da moje postopanje ni fair. Ampak, moja gospoda! Številke imajo to slabo lastnost, da včasih kriče. Jaz ne morem za to, ako posebno glasno kriče številke, izkazujejo Vaše gospodarske uspehe in če te številke niso fair. — Na drugi strani pa vladajo pri večini te zbornice in na naših klopeh tako različni pojmovi o tem, kaj je v parlamentarnem življenju fair in kaj ne, da moram odkloniti od vaše strani v tem oziru vsak pouk z vso vljudnostjo, a tudi z vso odločnostjo.

Včeraj se je raztepavala v tej zbornici afera iz slovenske publi-

stike, katero bi bili na tem mestu po mojem prepričanju boljše ignorirali. Pri tej priliki pa se je od vaše strani pavšalno sumničilo ljubljanske porotnike, bivše in bodoče, da imajo vsikdar trdno voljo, prelomiti svojo službeno prisego, kadar gre za obsojdo kakega našega pristaša. Jaz obžalujem to pavšalno sumničenje še posebno zaradi tega, ker se je izvršilo ob pasivni asistenci c. kr. deželne vlade, — konstatujem pa tudi, da je tako sumničenje po našem okusu več kot nefair. (Burno odobravljanje na klopeh narodno - naprednih poslancev.)

Naše stališče v tej zbornici je pač nad vse težavno. Če v kaki stvari molčimo, bodisi iz parlamentarne vljudnosti, bodisi iz posebne osebne delikatese — (in menim, da smo take delikatese ravno v tem zasedanju pokazali več kot dovolj) — tedaj se nam očita, da smo zlezli pod klop. Če pa govorimo in stvarno grajam o stvarih, tedaj se nam očita, da smo nelojalna opozicija, in rokoko - kavalir prof. Jarc izjavlja, da ne more prisesti z nami k isti mizi, ne da bi se onesažili svoje snežnobele svilnate kamizole. Ampak g. profesor naj bo uverjen, da je naše hrepenenje po njegovi družbi nad vse minimalno in da se najbolje počutimo na južnem tečaju tačas, kadar vemo, da se on nahaja na severnem (Bučna veselost.) Proklamiramo socialnega bojkota z njegove strani bomo torej kot snažni ljudje prenašali z veliko ravnodušnostjo.

Pa če molčimo ali govorimo — v obeh slučajih smo izpostavljeni v tem zasedanju brez vsake zaščite najnižkotnejšim inzulatom na našo strankarsko in osebno čast. (Burno pritrdjevanje.) V posebni meri se izliva ta vaša čutila na našega voditelja dr. Ivana Tavčarja, ki pa lahko mirno vstraja v zavesti, da ga ne morejo dosežati strupene puščice kakega napolejanskega »Bänkelsängerja«. — (Veselo.) Dr. Lampe se zviija. — Jaz ne bom zapadel v neokusnost kakega osebnega panegirika, a toliko smem spriču takemu nekvalifikovanemu postopanju pribiti, da je ime dr. Tavčarjevo zaslovelo širom slovenske domovine že tedaj, ko ni bilo še ne duha ne sluha

o Lampetih in Jarcih, in da bo ohranjen temu imenu nad vse časten spomin v politični in kulturni zgodovini slovenskega naroda tudi še tedaj, ko bo izbrisan že davno zadnji spomin na današnje imperatorje kranjske dežele. (Dolgotrajno navdušeno pritrdjevanje naprednih poslancev, ki prirejajo dr. Tavčarju velike ovacije.)

Včeraj se je v tej zbornici veliko citiralo. Naj bo tudi meni dovoljen citat italijanskega veljaka, ki velja v teh hudih časih za našega voditelja dr. Tavčarja in za nas vse: »Sto comme torre ferma, che non crolla giammai le cima per soffiar de' venti« — kakor stoim stojim, ki nikdar ne kloni svojega vrha sovražnim vetrovom. — (Veliko odobravljanje. Deželni glavar je poklical govornika parkrat k redu.)

In po tem kratkem uvodu naj mi bo dovoljeno, da prihajam k stvari sami! Le mimogrede bi še omenil, da je dokaz našega nenormalnega parlamentarnega položaja že dejstvo, da imamo pred seboj kar dva letna zaključka, mesto da bi se bila deželni zboru dala prilika premostriti deželno gospodarstvo za vsako leto posebej.

Jemljem torej v roke predvsem računski zaključek deželnega zaklada za leto 1911., in konstatujem, da se ta elaborat še kar cedi rožnobarvenega optimizma našega finančnega ministra. Poglejmo, v koliko je opravičen ta optimizem!

Dejanski primanjkljaj deželnega gospodarstva za to leto iznaša glasom računskega sklepa 1.762.086 K. Tiskano poročilo skuša vtisk te številke ublažiti in omiliti, češ, da je treba od tega dejanskega primanjkljaja, ako se hoče konstatirati uspeh normalnega gospodarjenja, odračunati vse izredne stroške, ki niso bili proračunjeni. Kot take izredne stroške našteva na strani 82:

1. Poplačilo dolga vseučiliškemu zakladu	135.880 K
2. Plačila za dolgoročne melioracijske zaklade (1907—1911)	605.290 »
3. Plačila za deželno elektrarno	125.302 »
Odnos	866.472 K

Prenos	866.472 K
4. Plačila za nove zgradbe v deželni bolnici	106.669 »
5. Izguba zakupa užitnine	105.228 »

Skupaj . 1.078.369 K

Na ta način naj se reducira »normalni« primanjkljaj na 683.714 K

Jaz se glede tega s poročilom ne morem strinjati. Kot izreden izdatek smatram izmed zgoraj navedenih le:

ad 1. Plačilo dolga vseučiliškemu zakladu	135.880 K
ad 3. Plačila za deželno elektrarno	125.302 »
ad 4. Plačila za nove zgradbe v deželni bolnici	106.669 »
ad 2. Plačilo melioracijskemu zakladu za leta 1907—1910 (videtur računski sklep mel. zaklada za l. 1911 št. 8)	209.411 »

Skupno . 577.262 K

Pa tudi izgube pri užitninskem zakupu (zgoraj pod 5.) ni mogoče označiti kot izreden izdatek, ter mora marveč ta izguba najti pokritje pri rednem budgetu, kakor so se prejšnja leta porabili slučajni dobički iz tega naslova za pokrivanje rednih deželnih potrebščin, ne da bi se bili teza virali kot rezerva za eventualne bodoče izgube.

Vsakoletni od leta do leta naraščajoči prispevek deželnega zaklada v delno pokritje potrebščin melioracijskega zaklada je namreč na podlagi zakona z dne 14. marca 1911 št. 15. dež. zak. smatrati za povsem reden izdatek in zato je poročilo ta prispevek za leto 1911 v znesku 395.879 K po vsej krivici označilo za izreden izdatek istega leta. Izredno je bilo marveč v tem letu le refundiranje teh prispevkov za prejšnja leta 1907—1910 v skupnem znesku 209.411 K (št. 8 priloge 89). To je menda jasno!

Pač pa ni prezreti, da je država odpustila deželi vsled te velike izgube na užitninski zakupnini za leto 1911 znesek 80.000 K. Za toliko se torej faktično izguba zmanjša. In če

odbijemo od celokupnega primanjkljaja v iznosu po . . . 1.762.086 K zgoraj omenjene stroške resnično izrednega značaja s skupnim zneskom 577.262 kron in pa še popust na užitnini v znesku 80.000 K, skupaj . . . 657.262 »

prihajamo do zaključka, da iznaša deficit v rednem in normalnem deželnem gospodarstvu za leto 1911 znesek . . . 1.104.824 K (Klici: Čujmo, čujmo!)

Bivši deželni glavar pl. Šuklje se torej ni veliko zmotil, ko je prorokoval v svoji znani brošuri, da se utegne »natepsti« tega primanjkljaja do 1½ milijona kron. Temen, ker dobi ta primanjkljaj še neprijetnejše lice, ako se vpošteva, da se je poleg tega izdalo iz melioracijskega zaklada za deželne prispevke pri cestnih in vodnih zgradbah 386.277 K. Tudi ta denar se je štel iz izposojenega kapitala!

Računski zaključek za leto 1912 ne zapada več v isti meri v napako prikrivanja resničnega gospodarskega uspeha ali neuspeha ter prostodušno priznava, da iznaša normalni primanjkljaj za to leto že 1.280.149 K, pri čemur je zopet uvaževati definitivne izdatke melioracijskega zaklada na breme dežele za to leto v znesku 245.856 K. Domišljujem si, da je ta odkritosrčnost kolikor toliko že sad naša javne kritike prejšnjega nekorektnega zaračunavanja.

In sedaj pribijmo uspehe deželnega gospodarstva, odkar vlada v tej hiši S. L. S.!

L. 1908, ko ste prevzeli vladu, bilo je v rednem gospodarstvu prebitka še 9.343 K
i. 1909 že primanjkljaja 24.778 »
i. 1910 396.577 »
i. 1911 1.104.824 »
in l. 1912 1.280.149 »
in v tej strahoviti geometrični progresiji bo šlo naprej sine gratia et in infinitum. Pri vsem tem pa je treba še vpoštevati, da so morale prejšnje generacije deželnih gospodarjev pokrivali tudi vse potrebščine dežele

LISTEK.

Rešitev iz Vodic.

Luigi Calco.

V krasno opremljeni sobi ponosne ljubljanske palače je sedel pri obloženi pisalni mizi mož bledih, upalnih lic. Na steni njemu nasproti so visele z zlato - modro - rdečimi travami ovite slike največjega finančnega ženija Lawa, znanega grškega Herostrata, ameriškega Barnuma in sv. Liguorija.

Pri pisalni mizi sedeči mož je bil v najboljši moški dobi. Njegove tresočje roke so nervozno prelistovale in premetavale na mizi razpoložene spise, obstoječe iz voluminoznih pisarij, obsežnih računov in kilometrskih načrtov. Čim bolj se je mož utapljal v svoje pisarije, račune in načrte, tem bolj je bledelo njegovo lice, tem bolj so se mu tresle roke. Na mrko čelo so mu pa začele stopati mrzle srage, viden znak njegovega notranjega razpoloženja. Obupno je dvigal svoje oči k podobam na steni in šepetaje vzdihnil:

»O sv. Liguorij, v zgodovini prosluli Herostrat, ženijalni Law in ti nedosežni Barnum! Na vas vse se obrača vaš verni učenec z vročo in ponovno prošnjo, priskočite mu na

pomoč, ne zapustite ga v njegovi stiski in nesreči. Saj sem se celo svoje življenje ravnal po vašem vzvišenem vzgledu in vaših krasnih naukih. Po svojih naukih, pretkani sin solnčnega Neapolja, sem uravnaval vedno svoje misli, besede in dejanja in ti nisi imel doslej še vrednejšega učenca na slovenski zemlji. Sledeč tvojemu vzpodbudnemu vzgledu, krepostni Efezan, sem brezsrčno zažgal ponosni hram slovenske Talije in brez sramu pogljal po svetu v bedo in siromaštvo njene učence. Kako dobro in temeljito sem znal posnemati in tudi posnemal tvojo ameriško reklamo, mojster Barnum, mi še poudarjati ni treba! In končno, ti moj vzgledni Law! Ali nisem noč in dan proučeval tvoje življenje in se noč in dan z vsem naporom svojih možganov poglobljal v tvoje očarujoče finančne mahinacije. Saj si gledal name s te stene, ko sem, posnemajoč tvoj vzpodbudni vzgled razmetaval in razsipaval hladnokrvno milijone! Vrhovno moje načelo je bilo: S tuj roko je lahko loviti gade. Sedaj, ko sem po vaših naukih zabredel v zagato, iz katere ne vem izhoda, sedaj, ko se vsled posnemanja vaših vzgledov nahajam v škripcih, iz katerih se ne morem izmotati, me pušcate na cedilu brez pomoči! Zaklinjam vas, prosim in rotim vas, ne zapustite me, temveč usmilite se me ubogega nesrečnika, podelite mi svojo pomoč!«

Z mrzlimi sragami na svojem bledem čelu in upalnih licih je srepo zrl mož na slike na steni. Toda slike na steni so ostale neme . . .

Tedaj je mož skočil po koncu in začel nemirnih korakov meriti svojo prostorno sobo, sikajoč med zobmi:

»Torej molk in nič drugega kot molk je vaš odgovor na moje mile prošnje za pomoč in rešitev. To je torej vaša hvaležnost za to, da sem vam posvetil vse svoje dejanje in nehanje, da sem se vam zapisal z dušo in telesom! Lepa hvaležnost to! Ko sem zavijal svoje besede in deli dannadan udarce v obraz resnici, božji hčerki, ko sem ubijal slovensko gledališče in deval na natezalnico učiteljske trpine, ko sem tolkel ob bučni boben ameriške reklame in do neba povzdigoval svoje velikopotezne akcije in neizvedljive utopije, ko sem metal skozi okno v Savo in druge vode itd. od žuljavih rok skupaj znešene in od gladnih ust odtrgane stotisoče in stotisoče, da celo milijone, tedaj ste z zadovoljstvom zrl na svojega vernega in poslušnega vajenca in niste niti z mazincem ganili, da bi ponudili rešilno bilko človeku, ki udarjen s slepoto, tava brez rešitve proti pogubonosnemu brezdnju. Danes ne poznate več svojega učenca, nimate zanj pomoči in rešitve, nego ga prepuščate njegovi strašanski usodi . . .«

Obupani mož se je vrnil k svoji pisalni mizi, katere globoki predali so

bili na stečaj odprti, se zopet vsedel, sklonil svojo izmučeno glavo na roke in se zamislil. Njegove misli so pa morale biti težke in mukotrpne, ker so se mu sem in tja izvil iz prsi ječeči vzdihljaji, medtem ko mu je roka nemirno švigala po razprostrtih spisih, računih in načrtih. Tako je nesrečni mož prebil ure in ure . . .

Naenkrat se je začelo na vratih rahlo trkanje. Kakor bi nesrečnika pri pisalni mizi pičil gad, je šinil pokoncu in s svojimi tresočimi rokami začel metati vse počez na kup na mizi razpoložene spise in načrte in jih mašiti v odprte predale, katere je skrbno zaklenil potem, ko je bilo vse notri zmašeno.

Ko je bil s svojim delom gotov, je zaklical z mogočnim glasom: »Naprej!« stopil do vrat, jih odklenil potem se pa vrnil zopet k svoji pisalni mizi, oprl se s komolcem ob naslonjajoč svojega stola in v mogočni pozi malega Korzičana pričakoval svoj obisk.

V sobo je stopila mlada in skoro do nepoznanja v velike rute zavita ženska, ki je pred vsem šinila s svojimi očmi po celi sobi in tiho vprašala:

»Pa vsaj ni nobenega orožnika tu?«

»Kakšnega orožnika?« se je začel mož pri mizi nad žensko. »Tu nimajo orožniki, hvala bogu, še ničesar opraviti. Kakšno vprašanje je pa snloh to? Ali mar ne veste, kje ste?

Najodločnejše si prepovem vsako besedo o policajih, orožnikih, državnem pravdniku, sodišču, kriminalu in o vešalih! To si zapomnite, ako hočete z menoj zlepa izhajati!«

»Nikar se ne jezite,« je prekinila došla ženska razjarjenega moža. »Saj s svojim vprašanjem po orožnikih nisem cikala na vas, temveč mislila samo nase. Pa ste postali pri nedolžni besedi orožnik takoj tako srdit, kakor osa in ste se začeli tresti, kakor šiba na vodi . . . Če vam ni všeč, pa bom kar šla, čeprav ste me pisali in me za božjo voljo prosili, da naj pridem čim prej k vam. Če se bodele pa tako name drli, potem pa z bogom, veste mož, z vodiško svetnico se ne govori s takim zadiranjem . . .«

»Kaj, vi ste, vodiška Johanca,« je začel mož s popolnoma izpremenjenim, angelsko - in ljudomilim glasom. »Zakaj pa tega niste takoj povedali? Ali je bilo potrebno tisto neumno vprašanje po orožnikih? Prosim lepo, stopite le bližje in se blagovolite vvesti na to - le zofico, prav mehka je in človek lahko sedi ure in ure na nji, ne da bi ga začele boleti kosti.«

»Tako se govori z menoj,« je odvrnila došla ženska, se vsedla široko na zofo in začela odlagati rute, v katere je bila čez glavo zavita. »Ne zamerite mi, če se malo odvijem, ker mi je vroče, kakor bi se že v peklju cvrla. Pa sem se morala malo boli

kulture iz rednih dohodkov, dočim imate vi na razpolago v to svrhu bogati rezervoar melioracijskega 14 milijonskega zaklada. Bahavost, v koliko več se sedaj stori za deželno kulturo nego prej, je tedaj precej deplacirana.

Predeleža računski zaključka pa nam podata še drugo hvalevredno novotarijo. Vsebuje namreč tudi **deželno bilanco**, iz katere je razviden vsakoletni presežek aktiv nad pasiva. Tudi v tem pogledu je primerjanje s prejšnjimi leti večinoma strukturno.

L. 1907 je deželna bilanca izkazala čistega presežka aktiv nad pasiva še 2.674.298 K v letih 1908 in 1909 je ta presežek zmanjšal, tako da je l. 1910 še vedno izkazal 2.274.974 K l. 1911 pa le še 1.486.560 K in l. 1912 celo le še 530.230 K

Danes pa je deželna bilanca brez vsakega dvoma že pasivna, akoravni je sprejet med aktivna tudi ves izdatek za deželne elektrarne v znesku okroglo 655.000 K.

Pa tudi to bi še ne bilo tako hudo, ako bi imelo to ogromno zadolževanje po pretežni večini **investicijski značaj**, ki bo imel za blagodejno posledico dvigovanje deželne kulture in s tem blagostanja ljudstva ter — lasti ne last — njegove davčne moči. Bodimo pravični! Ako bi se zadolževanje v resnici vršilo le zaradi tega, ker se grade potrebne ceste in vodovodi, zaradi regulacije vod in zajezevanja hudournikov ter vsled intenzivnega **nestrankarskega** podpiranja vseh panog kmetijskega gospodarstva, potem bi bilo v resnici vse še nekako opravičljivo.

Ko je dežela najela v svrhu melioracij 4 milijonsko in pozneje 10 milijonsko posojilo, morali smo si biti na jasem, da se bo tekem let, to je potem, ko bo že večji del tega posojila **investiran** v svoje določene svrhe, da se torej takrat pokaže pri primerjavi deželnih aktiv in pasiv presežek zadnjih. Toda danes, ko se od melioracijskega posojila za pravi določen namen ni obrnilo in izplačalo niti še cele 3 milijone, ko tedaj ne moremo kazati na velika že izvršena in plačana melioracijska dela, je vzrok **rapidnemu padanju** čiste deželne imovine iskati čisto drugje: v dejstvu namreč, da se danes že skoro tretjina vseh izdatkov deželnega gospodarstva pokriva iz posojil, ne pa s praviimi in rednimi dohodki. Prosim! Leta 1911 bilo je vseh izdatkov 6.628.160 K dejanskega primanjkljaja pa kakor rekoč 1.762.086 K ali z drugimi besedami: 26,5% vseh deželnih troškov torej tudi velik del rednih troškov našel je pokritje v izposojilih. Ne ugodnejše je naravno to razmerje leta 1912.

Ta finančna situacija pa se kaže še temnejša, če se oziramo na žalibog le preresnično okolnost, da za izdaten del takozvanih **investicijskih** izdatkov ni vsikdar odločilno zgolj vprašanje resnične stvarne potrebe in produktivnosti, temveč pogosto tudi vprašanje **strankarske agitatorične** potrebe dotičnega **okraja in poslanca**. (Klerikalci protestujejo.)

Sodba o gospodarski produktivnosti takih „melioracij“ potem ne more biti težka.

To, moja gospoda, je najtemnejša točka našega gospodarstva! Upeljali ste v to gospodarstvo neizprosni bojkot onega davkoplačevalca, ki slučajno ne pripada vaši politični stranki. (Ugovori na klerikalnih klopeh.) — Prosim, gospoda ne tajite! Najpreciznejše označil in proglasil je ta bojkot deželni odbornik dr. Lampe, ko je na nekem shodu S. L. S. oddal slovesno izjavo: »**Za liberalce je zapravljenih vseh 14 milijonov!**« in ker danes živi cela dežela kranjska od teh milijonov, t. j. od melioracijskega zaklada, je pomen in obseg te izjave očiten. Faktično izvajate ta bojkot z ono železno konsekvenco, ki bi bila vredna boljše stvari, in razteza se danes ta bojkot že od **najvažnejših slovenskih kulturnih podjetij in zavodov pa doli do premovanja belokranjskih telet**. Visoka zbornica! To je višek tiste politične korupcije, ob kateri so izkrmavali že močnejše stranke nego je vaša. Upam, da tudi vam ne bo prizanešeno! (Veliko odobravanje pri narodno - naprednih poslancih. Govorniku čestitajo.)

Kranjski deželni zbor.

(Nadaljevanje seje dne 3. oktobra ob 4. popoldne.)

Deželni glavar odpravi sejo in odgovarja na interpelacijo posl. dr. Lampeta in tovarišev o kompromisu iz leta 1909, glede volilne reforme. Deželni glavar taji in je zasakal svojo izjavo tako, da v tem oziru ni dal častne besede.

(Opomba uredništva: Govorili smo s poslancem gosp. dr. Tavčarjem, ki je izjavil najodločnejše, da svoje trditve pred državnim sodiščem do pike vzdržuje. Kompromis je bil sklenjen na podlagi perfektnih dogovorov med obema strankama in glavni dogovor je bil, da se v kuriji mest in trgov ne sme niti najmanjše izpremeniti, dokler se v tem pogledu ne dožene kak nov dogovor med obema strankama. Ta kompromis pa se je sklenil pod izrecno patronanco cesarske vlade, katero je že takrat zastopal v deželi ravno isti baron Schwarz, ki jo še danes zastopa. Siepilo se je, prigovarjalo se je narodno-napredne poslance, da naj se vdajo v kompromis, da se bo z njim počastil tudi predvsem cesarjev jubilej. V zahvalo za to svojo lojalnost pa so doživeli narodno - napredni poslanci, da sta na kompromis pozabila tako dr. Šusteršič, kakor baron Schwarz. Sicer pa se bo o tem še govorilo pri razpravi o dr. Gregoričevem mandatu in pa pri debati o inkorporaciji Spodnje Šiške.)

Poslanec G a n g l izvaja: Slavnostni zbor! Na seji deželnega zbora dne 30. septembra je dejal poslanec Jarc, da obstoji naše delo samo v negaciji. Povedal je še več drugih takih ljubeznivosti ter se končno povpsel do izjave: S tako stranko ne moremo sedeti pri eni mizi in stvarno razpravljati. Temu nasproti poudarjam dvoje: 1. niso te besede izpričevalo akademične izobrazbe in 2. je to pavšalno sumničenje in natolčevanje, ki ga moram najodločnejše zavrniti kot popolnoma neosnovano in krivično! Odkar sem v tej zbornici, imam zavest, da je bilo naše delo pošteno, resno in smoteno, in se usojam to takoj dokazati. Član sem bil ustav-

nega odseka in sem še član šolskega odseka. Kličem vse člane teh odsekov za priče, da izpričajo, ali nismo v vseh načrtih z vsro resno voljo utemeljevali svoje predloge, ki so bili deloma tudi sprejeti. Sklicujem se le na razprave v šolskem odseku glede zakona o šolskem nadzorstvu. Ne smemo dopustiti, da bi ostale Jarčeve izjave od nas negirane. Predvsem so nam pred očmi koristi ljudstva, koristi volilcev. To v prvi vrsti hočemo zastopati, potem prihajajo šele koristi stranke v poštev. Nasprotno pa hočem dokazati, da je stališče večine te zbornice in večine deželnega odbora nasproti nam sama negacija, vsaj kar se mojega volilnega okraja tiče — Idrije. Žal, da moram obenem izjavljati, da niti v vladi sami nimamo dovolj opore za svoje pravične zahteve, ker je vlada s svojim srcem na strani S. L. S., ne upošteva pa naših želja. To je vsekar napako pojmovanje **enakopravnosti**: nam nič — onim vse, čeprav smo vsi avstrijski državljani. In kaj je temu vzrok? Drugega ne — nego napredno mišljenje večine mojih volilcev in mesta Idrije. Sola življenja je delavca napravila takega in ni mogoče pričakovati, da bi bilo delavstvo naklonjeno onim, ki mu vedno nasprotujejo. Po mnenju nekaterihkov naj delavec samo dela, ne uživa pa naj nobenih svoboščin in pravic. Delavec črpa milijone iz zemlje, ki jih uživajo drugi, sam in svoji pa imajo v plačilo le skromno existenco. Politiška zrelost in samostojnost mišljenja večine idrijskega prebivalstva je od strani dežele in države plačevana mačevsko.

Govornik navaja v dokaz tej trditvi gola dejstva, ki se nanašajo specijalno na mesto Idrija in nepobitno dokazujejo zgoraj označeno zapostavljanje koristi tega mesta.

To resnico dokazuje tudi ob roki deželnega proračuna, ki nikjer ne omenja Idrije, medtem ko to mesto prispeva leto za leto v deželno blagajniko okroglo 80.000 kron. V dokaz temu zapostavljanju in preziranjju navaja tudi rešitev ugovora od strani deželnega odbora proti proračunu mesta Idrije za leto 1913 ter sestavo cestnega odbora za okraj Idrija. Pripominja tudi, kako napako tolmači deželni odbor nasproti Idriji avtonomijo občin.

Tudi političnemu nasprotniku se mora dati pogoje za existenco. Za to pa je treba vsakemu posamezniku plemenitosti mišljenja, nežnosti čustvovanja in socialne zavesti, da se ubije grdi in samopasni egoizem. Govornik apelira na deželno vlado, naj uvažuje želje idrijskega prebivalstva ter citira tozadevni sklep deželnega odbora z dne 15. februarja 1912.

Potem preide na **volilno reformo** ter izvaja:

Ker se deželni zbor sestaja jako redko, je treba tudi današnje priliko — morda zadnjo v legislativni dobi — porabiti, da dvignemo glas za uvedbo splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice po proporenem sistemu za deželni zbor kranjski. Pokazati moramo na najživahnejšo, najiskrenjšo zahtevo najširših mas — zlasti delavstva — ki jo z vsem poudarkom povsod in vedno izraža za uveljavljenje take, edine pravične volilne reforme. Govoril sem o istem predmetu že štirikrat: l. 1908., 1909. in dvakrat l. 1910. Sklicujem se na tedanja svoja izjavljanja in utemelje-

vanje. Zadnje nadomestne volitve v deželni zbor, kjer so sproti fabricirali volilce, kakor je to kazalo stranki večine — Ljubljana in gorenjska mesta — dokazujejo, da je sedanji volilni red nepopoln in krivičen, zato ga je treba v interesu doslej brezpravnih mas nadomestiti z novim. Tako splošno in enako volilno reformo zahteva tudi program obeh strank te zbornice. Sedaj je dana prilika, da gremo od programa do dejanja, ako nečemo, da nas opravičeno ne zadene očitek neiskrenosti. Ali se naj ustrašimo morebitnega odklonilnega stališča vlade? Kakor kaže zgodovina, ne! Govornik navaja boj za uvedbo splošne in enake volilne pravice za državni zbor, ki je tudi prisilil vlado, da je svoje mnenje izpremenila in tako volilno reformo uvedla. Vlada je zaradi ljudstva, ne pa narobe. Vlada mora napraviti ljudstvu izjavljati vse zakone, poslušati njegovo voljo, da mu da pogoje za existenco in za uveljavljenje vseh državljskih svoboščin in pravic. Ljudstvo ni samo za to, da plačuje denarni in krvni davek, da se mu nalagajo bremena, ampak mora imeti tudi pravice do vstopa v zakonodajne zastope. Sedanjí deželni zbor je ostane iz starih časov, zastopstvo kurij, ne pa zastopstvo interesov ljudstva, ki mu sedanji volilni red brani vstop v to dvorano. Ob sedanjih volitvah volja delavstva ne pride do veljave. Boj bo težak, težji, nego je bil leta 1908., ker § 38. sedanjega volilnega reda daje veleposesnikom privilegij, da se brez njih volje in odobrenja ne more izvršiti nobena volilna reforma. Da odstranimo to zapreko, naj ostane gospodom od veleposesstva ta pravica, a upirati se že s človeškega interesa ne smejo, da se da ljudstvu to, česar še nima! Mi moramo s svoje strani storiti vse in napeti vse sile, da uveljavimo splošne pravice, enako dostopne vsakemu državljanu! Čujmo klic, ki prihaja tudi v tem hipu do nas izmed brezpravnih mas: **Priznajte opravičenost naših zahtev!** Odprite nam vrata v deželni zbor! Koncem predlaga:

Deželni zbor skleni: Deželnemu odboru se nalaga, da izdela do prihodnjega zasedanja deželnega zbora zakonski načrt o uvedbi splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice po proporenem sistemu.

Končno se mi zdi potrebno in umestno, da opozarjam zastopnika vlade še na eno zadevo, ki se sicer ne tiče direktno deželnega proračuna, o katerem pa najlažje ob tej priliki govorim.

Pri tej stvari ne pride v poštev samo Idrija, ampak tudi Kamnik, Kranj in Škofja Loka. Prizadevanje teh štirih mest stremi za tem, da se pomaknejo iz IV. razreda v III. razred aktivitetnih doklad.

Zadeva je v državnem zboru. Dolžnost deželnega zbora je, da opozori vlado na to.

Glasom zakona z dne 19. septembra 1898, drž. zak. št. 172 in zakona z dne 19. februarja 1907, drž. zak. št. 34, je c. kr. vlada opravičena, posamezne kraje izjemoma pomakniti v višji razred aktivitetnih doklad, in sicer naredbenim potom, kakor je storila že z Novim mestom. Vsa ta štiri mesta imajo nekaj skupnega: draginja živil, stanovanj in oblačil. To je navedeno v dotičnih predlogih, ki leže v državnem zboru

obširno utemeljeni. Idrijo še posebno odlikuje **primanjkanje občil**. Interes uradništva višje in nižje vrste, interes vsakega prebivalstva zahteva, da se temu ugodi.

Deželna vlada kranjska bi si pridobila iskreno hvaležnost imenovanih mest, ako pospeši ugodno rešitev našega prizadevanja. Zato predlagam:

Deželni zbor skleni: C. kr. centralna vlada se pozivlja, da čim prej uvrsti naredbenim potom mesta Idrijo, Kamnik, Kranj in Škofjo Loko v III. razred aktivitetnih doklad.

To sem se namenil svobodno od srca povedati na današnji proračunski razpravi.

Rajši bi, da bi se lepše in ugodnejše glasila moja beseda. Ali stvari so take, da bi govoril neresnico, ako bi govoril drugače.

Bodo li se razmere izpremenile? Le tedaj, kadar zavlada plemenitost mišljenja in nežnost čustvovanja, kadar socialna zavest ubije samopasnost in zmaga nad krivico mnenje, da ni naša dežela le domena ene politične stranke, nego da mora biti vsem enako pravična mati.

Mi bomo skrbeli za to z neprestanim delom. Za nami plašilivec ne hodi naj nikar! **Naša pot je borba, žrtve, mučeništvo in vodi skozi nevihto in vihar.** (Burno ploskanje. Govorniku čestitajo.)

Dež. predsednik bar. S c h w a r z je nato govoril o kompromisu glede volilne reforme, vendar pa ga ni nihče razumel.

Govor poslanca Ribnikarja.

Poslanec Adolf Ribnikar je imel obširen, na izčrpnem materialu temelječ govor o razmerah v slovenskih deželah v obče, in na kranjskem posebe. Razpravljal je o sistematični germanizaciji na vseh poljih, posebno pa na polju pravosodstva in šolstva. Posebno zanimivo je bilo poglavje o razmerah in o šolstvu na Kočevskem. V svojem govoru je med drugim naglašal, da so razmere pri nas na Avstrijskem podobne na las onim v stari Turčiji.

Deželni glavar je je radi te primere poklical k redu, češ, da ne gre naše skupne avstrijske domovine primerjati s Turčijo. Ribnikarjev zanimivi govor, ki so ga pazno poslušali celo klerikalci, je trajal polni dve uri, zato ga je težko podati v ekscerptu. Zategadelj bomo ta govor objavili v celoti prihodnji teden. Ko je Ribnikar končal svoja izjavljanja, so mu napredni poslanci ploskali in mu čestitali.

Nato je govoril poslanec grof B a r b o, ki je naglašal, da ne more deliti optimizma, ki ga kaže referent o deželnem proračunu in da je slaba tolažba, ako se kaže na to, da drugim deželam še slabše gre, kakor kranjski.

Ko je govornik prečital resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, naj čim najprej predloži zakonski načrt proti izseljevanju in proti izseljeniškim agentom, je jel razpravljati o pogubnem vplivu slovenskega dnevnega časopisja, ki stoji baje na jako nizkem nivoju in ki samo kviri dobro slovensko ljudstvo.

Neki Slovenec ga je nekoč vprašal: Ali imate Nemci kak tak nesramen list, kakršna so vodilna glasila slovenskih strank?

obleči, ker me poznajo že vsi ljubljanski izvoščki, postreščki in mesarski hlapci, ki bi takoj vsi zatulili, če bi me zopet videli v Ljubljani in spoznali. Ha, ha, pa ni nihče spoznal vodiške Johance, ko je šla skozi Ljubljano in krenila k vam. Tako, sedaj sem pa gotova z odvijanjem in pripravljenosti poslušati, kar mi bode povedali. Pred vsem bi rada vedela, zakaj ste me klicali. Vam kar naravnost povem, da nisem nič kaj rada prišla, ker so se sedaj pričeli zanimati zame tudi taki ljudje, ki niso verovali v moje čudeže in še manj nosili cvenk v Vodicah. S takimi ljudmi pa ne maram nič opravila, se tudi ne izplača, zato vam bo razumljivo tudi moje prvo vprašanje pri vstopu.

»Le malo potrpite, moja ljuba Johanca, vse vam povem,« je omenil naš mož ter stopil k vratom sobe in jih skrbno zaklenil. Vrnivši se k Johanci, je pa začel z ljubeznjivo besedo:

»Veš, ljuba moja Johanca, saj dovoliš, da te tikam, ker se čuje to bolj kolegijalno, stvar je taka - le: Tebi so zmešali tvoje štrene v Vodicah, meni pa mešajo štrene v Ljubljani. No, pa ti se boš že izmotala, saj znaš delati čudeže in ti bode prava malenkost, izvit se iz svoje-ga sedanjega neprijetnega položaja. Pri meni je pa stvar vsa drugačna. . . .

»Kaj pa se je zgodilo strašnega?« je vprašala sočutno vodiška svetnica na jokave in obupne besede našega moža. »Pa saj ni izšla kaka

taka postava, da se bodo morali duhovniki odslej brigati le za sveto cerkev in za izpolnjevanje težkih dolžnosti svojega svetega duhovskega poklica, posvetne zadeve in ženske pa pustiti popolnoma v nemar!«

»Hvala bogu, take postave pa pri nas ne bo nikdar, če se liberalci še bolj derejo in se sklicujejo na izveličarjeve besede, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta. Na to stran me pa čevlji nič ne žulji, čeprav imam pri enem veliko večjo peto kot pri drugem.«

»Saj res, pa to nič ne de, so vseeno prav postaven gospod,« potolaži vodiška svetnica malega Napoleona.

»Veš, moja ljuba Johanca, stvar je vsa drugačna. Upam, da smem odkrito govoriti, saj sva si sorodna po svojih dušah in po svojem delovanju.«

»Kar nič naj se ne ženirajo, gospod kolega,« bodrila je svetnica Johanca našega moža.

»Če je pa tako, potem bom pa govoril kar naravnost in brez vseh ovinkov, čeprav tega nisem nič kaj prav navajen. Vidiš, preluba Johanca, stvar je taka-le: Jaz sem utaknil svoj nos in svoje prste v stvari, na katere sem se toliko zastopil kot zajec na boben. En čas sem prav dobro vozil, sedaj je pa prišlo tako, da sem jo prav pošteno zavozil, da tiči moj voz čez kolesa v močvirju in nepredirnem blatu in da ne morem

ž njim ne naprej, ne nazaj. Vse sem že poskusil, da bi spravil svoj zavozeni voz iz močvirja, pa vse nič ne pomaga. Nikdar živeče ljudi sem najemal, da so lomili za me bojna kopja, na debelo smo kršili in potvarjali postavo, odsotnim ljudem sem podtikaval krivo prisego, lagal sem kot cigan, celo nasprotno stranko sem naganjal s krivoprireditvami, pa vse zastoj! Moj voz tiči naprej v močvirju in v to močvirje potopil se bom skorito tudi jaz, ako se ne izvrši nekaj izvanrednega, nekaj nenaravnega, z eno besedo, ako se ne zgodi čudež. Tedaj sem se spomnil tebe, preluba Johanca, ki znaš delati čudeže, ker ti edina mi moreš pomoči, ti edina moreš postati moj rešilni angelj. Ali mi hočeš pomagati s svojimi čudeži, preluba vodiška svetnica? Ne bodeš delala zastoj čudežev, kakor jih nisi v Vodicah, kraljevsko te bom nagradil in ti našel tvoj predpasnik toliko bliščečega zlata, da boš lahko stopila takoj v pokoj in da se ti potem ne bode nikdar več treba ukvarjati s čudeži. Poglej, predobro Johanca, na kole-nih klečim pred Teboj in s povzdignjenimi rokami te prosim rešitve! Usmili se me, usmili!«

Pri zadnjih besedah je zdrknil naš mož na kolena, vzdignil svoje roke in milo zrl v vodiško svetnico kot svojega edinega spasilca. Johanca je nekaj časa molče opazovala nenavadni prizor, potem je pa počasi vstala raz mehko zofo, stopila h klečečemu trpinu, ga prijala za po-

vzdignjene roke in izjavila s svečanim glasom:

»Ker znajo, gospod kolega, tako lepo prositi, naj pa bo! Tu je moja beseda, hočem vam pomagati, vendar pristavim, da moji čudeži niso zastoj! V Vodicah sem sicer prislužila s svojimi čudeži ogromne vsote, pa kaj mi to pomaga, ker so mi skoro vse odnesli oni moji španovari, ki me sedaj izdajajo in me niti poznati nočejo več. Zato jim pa še enkrat ponovim, hočem jim pomagati s čudeži, toda nikakor ne zastoj. Za svoje čudeže zahtevam plačilo in to mi bodo tudi dali, kaj ne gospod kolega?«

Ko je klečeči mož slišal to svečano zatrdilo, planil je po koncu, se zavrtel trikrat okrog svoje osi in končno tako glasno zavriskal, da se je stresla vsa palača.

»Juhuhu, Juhuhu! Rešeni smo, rešeni! Vodiška Johanca me bode rešila, ona je moj rešilni angelj! Ne bomo me ugonobili še ti smradljivi liberalci, če se tudi postavijo vsi na glavo! Juhuhu! Rešeni smo, rešeni! Juhuhu, smo že iz vode!«

Mož je še parkrat zaplesal Davidov ples po svoji prostrani sobi, potem se pa sopihajoč zopet vstavil pred vodiško svetnico, ki se je mej tem zopet vsedla na zofo, in široko razkoračen izjavil s svečanim glasom:

»Preluba moja Johanca, odslej naprej punčica v mojem očesu! Za enkrat ti bodi izrečena najiskrenjša besedna zahvala za tvojo obljubljeno

pomoč v skrajni sili in stiski, cvenk pa pride pozneje, smo sedaj ravno malo suhi. Pa pustiva to stvar za enkrat na strani, ker ti bom že pozneje natančneje vse obrazložil, kajti tudi tukaj bo treba tvojih čudežev. Da te ne bodo izvovali smradljivi liberalci, ti bom preskrbel varen kotiček. Pa ne bo slab ta kotiček! Poglej, v ti - le lepi sobi zraven mene bo varno skrita. Sobo ti bom dal takoj kraljevsko opremiti. Veš, pod streho imam kupe najlepšega pohištva, katerega je naš najvišji gospodar predčasno in zgolj iz zapravljivosti zavrgel, ker je hotel imeti še lepšo in bogatejšo opravilo. To po krivici zavrženo pohištvo nam bo sedaj prav prišlo in ti boš tako bogato nastanjena, kakor malokatera cesarica. In stregli ti bomo vsi od prvega do zadnjega. Ti boš pa za mojo rešitev delala čudeže, da se bo kar kadilo. Izjavi se, če ti je tako vse prav urejeno in mi še enkrat ponovi odresilno besedo, da mi hočeš stati na strani in s svojimi čudeži izkopati moj zavozeni voz iz blata in močvirja.«

»Hočem,« se je odrezala možko vodiška svetnica.

»Juhuhu in še enkrat juhuhu!« je zaukal mali Napoleon in se samega veselja poskusil postaviti na glavo, kar se mu pa ni posrežilo. Vendar pa to ni njegovega veselja razpoloženja prav nič kalilo, ker je bilo brezmejno njegovo zaupanje in trdnost njegova vera v čudodelno moč vodiške svetnice.

Poslanec Reisner: Kaj pa »Grazers Tagblatt«? — Poslanec Ribnikar: »Grazers Tagblatt« piše še grši.

Grof Barbo: Tudi s pisavo »Grazers Tagblatt« se ne strinjam. Nato je govornik kritiziral pisavo slovenskih listov v času balkanske krize in izjavil, da je bila ta pisava taka, da človek ni vedel, ali ima pred sabo slovenske avstrijske, ali srbske liste. (Poslanci obeh slovenskih strank ugovarjajo.)

Ta pisava sicer ne pomenja, da bi Slovenci ne bili državni zvesti, nasprotno, slovensko ljudstvo je do kosti lojalno. Ker se je v četrtek citirala nemška pesem, danes pa italijanska, zato citira on slovensko pesem »Hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovenca ne gane.«

Polemizirajo z dr. Krekom, je proglasil hrvaško - slovensko edinstvo za utopijo, za pesniško navdušenje referenta, trdeč, da nimajo Hrvatje in Slovenci ničesar skupnega, ker so se Hrvatje baje priselili 300 let kasneje v svojo zemljo, kakor Slovenci. Grof Barbo je končno izjavil, da je prijatelj Slovencev in da je njegova srčna želja: prijateljski sporazum med Nemci in Slovenci.

Govorniku so veleposestniki ploskali, deželni predsednik baron Schwarz pa mu je hitel čestitati.

Dr. Lampe — govori.

Za grofom Barbom je govoril dr. Lampe v svoji znani maniri. Ker je dr. Tavčar radi boleznj odšel, ga je Lampe jel napadati, češ, saj ga lahko, ker je odsoten.

Rekel je, da je dr. Tavčar kriv »podivjanj razmer« v slovenskem časopisju, češ, da je on vzgojil vse one »anarhistične elemente«, ki mu sedaj raso nad glavo.

Polemizirajo z Barbotom o slovenskem časopisju, je naglašal, da je najgrši in najnesramnejši list, ki izhaja v slovenskem jeziku, »Stajerski«, ki ga izdajajo Nemci v slovenskem jeziku v germanizacijske namene.

Nato je očital dr. Tavčarju, da je spravil deželno jamstvo za »Ljudsko posojilnico« zopet v razgovor, z namenom, da bi omajal zaupanje v ta zavod.

To nesramno očitjanje je izzvalo hrupne ugovore in ogorčene proteste naprednih poslancev.

Dr. Triller je klical: **Vi lažete! Sram vas bodi!**

Predsedujoči baron Lichtenberg je zvonil in zvonil, pa brez uspeha. Hrup je vedno bolj naraščal. V tem trušču je Lampe zaklical:

»Razburjenje dr. Trillerja je dokaz, da sem s svojimi izjavami zadel v živo.«

Na te besede so napredni poslanci skočili pokonci in ogorčeno protestirali.

Dr. Triller je klical v skrajni ogorčenosti: **»Dr. Tavčar je bolan in je odšel, ne psujete ga. Mene psujete, ki sem navzoč!«** — Lampe se je pri tem smejal. — Dr. Triller je razburjen udaril ob pult in zaklical: **»Sram Vas bodi, sramota! Psujete mene, ne pa odsotnega!«**

Velikanski hrup in trušč. Baron Lichtenberg je zvonil, kolikor so mu dale moči, a zaman. Preteklo je več minut, predno je nastal mir.

Nato je Lampe bral baje izreke iz »Slovenskega Naroda«, s katerimi je hotel dokazati, da napredna stranka zagovarja — brezverstvo.

Potem je ironiziral zahtevo po slovenskih uradnikih, kar je izzvalo hrupne proteste med naprednimi poslanci.

Deželni glavar je tako močno zvonil, da se mu je zlomil zvonec in da so mu ga morali nadomestiti.

Končno je Lampe reagiral še na izvajanja grofa Barbota glede pisave slovenskih listov za časa balkanske krize.

Posl. dr. Zajec je govoril o shodu na Sv. Gori in naglašal, da je bil dr. Tavčar o tem shodu napačno poučen.

Ker se ni nihče oglasil k besedi, je imel zaključno besedo referent dr. Krek.

Govoril je dokaj stvarno in pošteno in je bil v tem oziru pravi antipod dr. Lampetu.

Zlasti njegova izvajanja o jugoslovanski ideji in o avstrijski misli so bila prav pametna in simpatična.

Med drugim je rekel v polemiki z grofom Barbom: **»Jaz pravim: Slovenske simpatije do jugoslovanskih bratov niso državi in dinastiji tako nevarne, kakor rogoviljenje nemških kričavcev na Koroškem in po mestih in trgih na Spodnjem Stajerskem. To si naj nemška gospoda zapomni!«**

Te besede so izzvale splošno odobravanje.

Ob 9. uri 20 minut zvečer je deželni glavar zaključil generalno debato in prekinil sejo za četrte ure.

Dež. glavar: Zdaj preide-mo v specialno debato. Prosim gospoda poročevalca, da uvede specialno debato.

Dr. Krek uvede specialno debato.

Posl. Reisner je predvsem izjavil, da hoče staviti nekaj predlogov ter jih popolnoma mirno, stvarno in kratko utemeljevati. Referent finančnega odseka je dal nekoliko perspektiv v bodočnost, kako se da pospešiti razvoj našega prebivalstva. Referent je poudarjal, da naša dežela jako veliko izda za šolstvo. Iz tega je izhajalo, da je naše šolstvo zelo napredovalo. Če so se naši stroški za šolstvo zvišali, iz tega še ne moremo sklepati, da je šolstvo napredovalo. O tem bi se dalo mnogo povedati in prav lahko bi bilo dokazati nasprotno, da je mnogo bede našega ljudstva in osobito delavstva iskati ravno v slabem napredovanju našega šolstva. Imam seveda v mislih strokovno šolstvo. Lahko bi navedel mnogo slučajev, kako iščejo odrasli izobrazbe. Železničarji so na primer prosili nekatere gospode, da so jim pripravili posebne kurze, da so se nekoliko bolj izpopolnili v svoji stroki. In tako se godi, da vsled pomanjkanja strokovnih šol, ki vlada v naši deželi, pridejo na vsa boljša mesta tujci. Znano je postopanje deželno-zbornske večine napram obrtni šoli v Ljubljani. (Jarc ugovarja.)

Referent je kot tipičnost omenil beg v Ameriko. Jaz pa opažam v našem ljudskem šolstvu nekaj tipičnega: **beg dijaške mladine pred učiteljskim kruhom.** In kaj je temu vzrok? Učitelj ne more več živeti od dohodkov. In kaj se je storilo glede na naravnost škandalozne plače učiteljstva? (Posl. Turk: **Moj hlapec ima več na mesec.**) Dr. Tavčar je stavil nujni predlog zaradi zboljšanja učiteljskih plač. In kaj je storila večina te zbornice, ki se pri proračunu hoče ponašati s svojimi izdatki za šolstvo? — Kratko pred proračunom je odklonila nujnost omenjenega predloga.

Ta zbornica je priznala potrebo pomoči učiteljstvu. V seji 28. decembra 1911 je posl. dr. Šusteršič predlagal, naj dovoli deželni zbor učiteljem 50% stanarinsko doklado oženjenim in 25% draginjsko doklado neozženim. Tudi narodnonapredni poslanci so glasovali za ta predlog, dasi je že pri predlogu padla opazka, da predlog diši po korupciji. Padla je tudi beseda »previdnost«. Previdnost je lepa čednost, osobito v gospodarstvu. Če pogledamo računski sklep za l. 1912, vidimo, da je proračunjenih 104.000 kron za podporo učiteljstva, izdalo pa se je samo 55.000 kron. Kdor ne pozna naših razmer, bi celo tolmačil to previdnost tako, da bi mislil, da se deželni denar ni izdal komu, ki bi ga ne bil dovolil potreben. Da temu ni tako, ve menda pač že vsa javnost, kajti **dejanja govore.**

Kako je deželni odbor razumeval to previdnost, dokazuje posebno eklatantno razdelitev 50% stanarinske doklade za oženjeno in 25% draginjske doklade za neozženjeno učiteljstvo v Ljubljani. **Na I. mestni deški ljudski šoli so prizadevi vsi učitelji in vsi prav dobro kvalificirani, pa razen kateheta ni dobil nihče doklade.** (Čujte! Čujte!) Dvema učiteljema na II. mestni deški ljudski šoli je bila doklada ustavljena, ker sta baje pri volitvah v mestni šolski svet volila kandidate, ki so izven Slomškove zveze.

Glasilo Slomškove zveze »Slovenski Učitelj« piše glede teh prezrtih učnih oseb v svoji številki z dne 15. februarja 1913 doslovno: **Med prezrtimi so osebe, ki kažejo v šoli delno prizadevanje, ki se jim glede šole same ne more kaj očitati.** (Posl. Jarc in Jaklič se smejeta.)

Pri tem razdeljevanju torej dež. odbor ni postopal z veliko varčnostjo, marveč z velikim strankarstvom. Ne gleda se na potrebo posameznikov, temveč na njihovo politično prepričanje. To pa je zelo domoljubne vrednosti. To dejstvo pa ima še drug pomen. Vsled tega trpi šola in kvalifikacija posameznika.

Bilanca našega ljudskega šolstva je torej **pasivna.** Posledica tega je torej beg pred učiteljskim stanom. Če pridnost, marljivost, dobra kvalifikacija ne pomaga učitelju do napredovanja, kako se more potem razvijati duševno razpoloženje in značaj učitelja.

Nato je govornik predlagal: Deželni zbor skleni:

1. Do uveljavljanja regulacije učiteljskih plač prejema, počenši s 1. januarjem 1913., vse učiteljstvo brez izjeme po 25% draginjske doklade, računane od temeljne plače. — 2. Kdor uživa 25% draginjsko doklado, temu ostane; kdor ne uživa polnih 25%, se mu primanklja doplača. (Pritrjevanje med naprednimi poslanci.) Nato se je govornik bavil s srednjim šolstvom ter naglašal, da je napredovanje dijakov v šoli mogoče edinole na podlagi materinskega je-

zika. Treba je imeti samo pravo metodo. Predlaga:

Deželnemu odboru se naroča, naj posreduje pri c. kr. dež. šol. svetu, da se c. kr. II. dr. gimnazija v Ljubljani že s šolskim letom 1914/15 preosnuje v realno gimnazijo.

Nadalje je stavil govornik še sledeča dva predloga:

Pod pogojem, da se ne vprižori nobena igra, opera ali opereta, ki bi jo deželni odbor prepovedal, se deželno gledališče brezplačno prepusti mestni občini ljubljanski, da ona po posebni upravni komisiji skrbi za redne gledališke sezone.

Deželni zbor skleni: Glasbeni Matici v Ljubljani se dovoli in izplača za leto 1913 subvencija 2500 K. (Burno odobravanje in ploskanje pri naprednih poslancih.)

Posl. Lavrenčič je predlagal, naj se prihodnje leto priredi splošna živinska razstava. Poganja se tudi za uravnavo kamniške Bistrice. Seveda mora tudi on »obsojati« časopise, ki stoji za — Theimerjevo.

Posl. Turk: Visoka zbornica! Oglasil sem se k besedi, da protestiram v imenu večine kranjskih gasilcev proti krivici, ki se nam godi pri razdeljevanju podpor v gasilne namene od strani dež. odbora. Dosedaj je bilo vse dobro, sedaj je pa vse za nič, samo zaradi tega, ker ne pristopijo kranjska gasilna društva, ki so združena v »Slov. deželno gasilsko zvezo« v zvezo dež. odbora. (Dr. Pegan ugovarja. — Dr. Novak: **Da, to je točka, ki je jako žalostna v vaši zgodovini.** — Dež. glavar zvonil.)

Ta gasilna društva, ki so združena v »Slovensko deželno gasilsko zvezo«, se doslej niso vmešavala v politične boje, stala so visoko nad strankami in vršila svoj vzvišeni namen: bližnjemu v pomoč. Društva so se oklepala omenjene gasilske zveze in ta jih je, kakor skrbna mati, vodila neglede na desno, neglede na levo za vzvišenimi cilji gasilstva. O nepristranskem in vestnem delovanju kranjskega gasilstva se je c. kr. vlada opetovano prepričala in prav zagledel je bila vedno naklonjena kranjskemu gasilstvu. Tudi kranjski deželni odbor je vedel ceniti delovanje kranjskih gasilnih društev in ravno nepristransko in vestno delovanje mu je dalo povod, da je predložil deželnemu zboru v sprejetje zakon o 2% in 1% prispevku zavarovalnic. Deželni odbor je od predjaki doneske zavarovalnic sporazumno z Gasilsko zvezo razdeljeval med gasilna društva in zveza sama je dobivala za nadzorovanje gasilnih društev, za izdajanje strokovnega lista »Gasilca« in za druge potrebe zveze letni prispevek 1600 K. Z naklonjenostjo c. kr. vlade in s podpiranjem deželnega odbora se je Slov. dež. gasilska zveza dvigala in dvigala in dvignila tako visoko, da danes v sebi združuje nič manj kot 185 gasilnih društev s 5941 člani. Skoraj sleherni dan se čuje, da je izbruhnil ogenj, sedaj tu, sedaj tam, in da so gasilna društva preprečila velikansko škodo. Smelo trdimo, da so v Slovenski gasilski zvezi združena gasilna društva od početka pa do danes otela milijone in s tem neprecenljivo koristila deželi in državi. Do predlanskega leta je deželni odbor vojvodinje kranjske vedel ceniti delovanje gasilnih društev in delovanje Gasilske zveze, tedaj pa je jel dvomiti nad nepristranskostjo gasilnih društev in Gasilske zveze, akoravno se Zveza in tudi gasilna društva ne zavedajo najmanjšega prestopka, ki bi dal deželnemu odboru povod do omenjenega dvoma. Deželni odbor je društvom in Zvezi ustavil podporo, uvedel je vsestransko poizvedovanje, kakšen duh veje po društvih in na opetovane prošnje društev in Zveze je razdelil podpore med 63 gasilnih društev, 122 gasilnih društev in Slovenska gasilska zveza pa je ostala brez podpore. Slovenski gasilski zvezi je deželni odbor pač obljubil podporo, toda pod pogojem, da Zveza izpremeni svoja društvena pravila tako: a) da bo imel v načelstvu Zveze deželni odbor enega zastopnika s pravico veta in b) da se imenuje za tajnika Zveze samo oseba, ki jo deželni odbor kot tako nasvetuje. Ker je Zveza ustanovljena na podlagi društvenega zakona in ker se ni hotela izročiti milosti in nemilosti ene osebe, je ostala brez podpore. Izmed 122 gasilnih društev, ki niso deležna deželne podpore, so društva, ki tiče zaradi naprave gasilnega orodja v dolgovi ali pa težko, težko pričakujejo podporo, da si nabavijo najpotrebnejše orodje. Deželna gasilska zveza je vsestransko poizvedovala, kje tiči pravzaprav vzrok pristranosti in vse kaže na politično prepričanje voditeljev posameznih gasilnih društev, akoravno se ti in tudi gasilna društva kot taka v strankarstvu nikdar niso vmešavala. Iz dnevnih listov, iz okrožnic, ki jih deželni odbor brez

vednosti Slov. deželne gasilske zveze razpošilja na gasilna društva, iz dopisov, ki dohajajo od gasilnih društev Gasilski zvezi, je jasno kakor beli dan, da deželni odbor hoče spraviti med gasilna društva strankarstvo in da hoče z denarjem zavarovalcev in zavarovalnic podpirati le ona gasilna društva, ki se iz nepristranosti in nadstrankarstva pogrezejo v strankarski boj in preleve v politična društva. (Dr. Triller: Na kat. shod so prišli.)

Tudi ljubljansko gasilno in reševalno društvo je vsled tega padlo pri dež. odboru v nemilost. Tozadevno se moram sklicevati na prečistita tovariša dr. Gregoriča in dr. Zajca, ki sta bila dolgo vrsto let člana in odbornika tega društva (Čujmo! Čujmo!), ki naj javno in odkrito povedata, ako se je najmanjša politika gojila v našem društvu. Naša društva ne poznajo politike, naše geslo je: Bližnjemu na pomoč! V naših društvih ima pa tudi vsakdo prostor, ki je res gasilec, naj bo katerekoli političnega prepričanja, o čemer se slavni dež. odbor lahko vsak dan prepriča. Zaradi tega najodločnejše protestiram, da nasprotniki vedno naglašajo, da je naša zveza — liberalna. Na tem mestu moram tudi pribiti dejstvo, da ste z odprtimi rokami sprejeli človeka, ki je samo zaradi tega zasejal ljuliko na gasilsko polje, ker mu nismo hoteli izročiti posel — plačanega tajnika. Povem pa že danes, da boste tega človeka (Klici: Lavtižarja!) ravnotako tudi z veseljem potisnili iz deželnega dvorca, ko se boste prepričali o njegovem nedelovanju.

Denar, ki ga imate razdeljevati, je denar zavarovalcev, ki ga plačujejo večinoma posestniki. Vsled tega nimate pravice, da ga tako pristransko razdeljujete, marveč morate, kakor pravi § 7., vpoštevati vsa društva. Predlagam:

Deželni odbor se pozivlje, da deli podpore gasilstvu po resnični potrebi in vrednosti vsem gasilnim društvom, ne glede na to, v kateri zvezi so včlanjena. (Narodno-napredni poslanci ploskajo.)

Dr. Pegan skuša zagovarjati postopanje dež. odbora in dela krive naprednjake. Pravi, da je posl. Turk rekel, da mu je vseeno, če dobe kaj ali ne. (Turk: To je stara kaša!) Do nove dež. gasilske zveze je moral priti, ker napredna gasilska društva niso hotela izpolniti zahtev dež. odbora. (Turk: Lavtižar vas je pripravil do tega!) Na to hvali dr. Pegan na vse pretege zmožnosti Lavtižarjeve. (Turk: Vsaj je bil pri nas v šoli! — Dež. glavar: Gospod posl. Turk, če se hočete še enkrat k besedi oglasiti, vam je svobodno. — Turk: Pa ne bom šel Lavtižarja prositi za besedo!) Dr. Pegan je še nekoliko napadal napredne gasilce ter na to končal.

Posl. Ribnikar je pred vsem grajal postopanje dež. odbora pri oddajanju služb. Bartola je deželni odbor nastavljal, čeprav nima prav nobene sposobnosti. Grajal je tudi, da dež. odbor izda toliko denarja za potovanje in dijete dež. odbornikov in dež. uradnikov. L. 1912. izkazuje deželni računski zaključek 41.326 K samo v to svrhu. Priporočila deželnemu odboru, naj v tem oziru nekoliko bolj štedi, kakor je rekel dr. Gregorič v finančnem odseku: Pri kronah šparajte. Gotovi gospodje se tudi preradi vozijo na razne shode in kongrese. Tako se je n. pr. dr. Zajec peljal v Solnograd na kongres za prisilno vzgojo. Torej predvsem: Varčujte. (Odobravanje pri narodnonaprednih poslancih.)

Posl. Jarc skuša reagirati na stvarna izvajanja posl. Reisnerja in pravi, da klerikalci ne dajo nič na spričevala.

Dr. Novak: Spričevala! Mi damo pa samo na te!

Jarc: Še ne čutite duha, ki veje iz Amerike!

Ribnikar: Tisti vam bo dal še po grbi!

Dr. Zajec se je zaganjal v učiteljsko časopisje ter napadal napredno učiteljstvo.

Nato se je oglasil k besedi Jaklič, ki je označil spomenico naprednega učiteljstva »Dejanja govore« za brezsrampen pamflet. Vsa ta dejanja so same klobase.

Dr. Triller: **To je žalostno, če učitelj tako govori, da so to klobase.** — Dež. glavar zvonil. — (Dr. Triller: **Sramota za učitelja, ki v lastno škodo pluje.**) Najbolj pa Jakliča boli, da so to brošuro poslali po celi Avstriji. Slov. ljudstvo toliko časa ne bo naklonjeno slovenskemu učiteljstvu, dokler se bo borilo pod zastavo svobodomiselstva. (Klici: **Tako govori učitelj! Fui! Škandal!**)

Posl. Ribnikar: Visoka zbornica! Jaz bi si ne upal spraviti čez jezik besed, ki jih je govoril dr. Zajec ali stanovski tovariš — učitelj Jaklič. Glede vprašanja razdeljeva-

nja draginjske doklade učiteljem je dr. Zajec tako govoril, kakor da bi plačeval dež. odbor te doklade iz strankine blagajne. Popolnoma prav je, da je govoril prof. Jarc. Vlada bo vsaj videla, kako pristransko postopa dež. odbor. (Dež. glavar: Vam bom besedo vzel! Ne pustim, da bi se dež. odbor tako napadal.)

Dr. Triller: **Škandal! Jaklič je imenoval spomenico o učiteljski bedi pamflet.**

Dež. glavar: Za pisavo vaših časopisov ste vi krivi. — Dr. Triller: **Škandal! Sramota, da je Jaklič učitelj!**

Ribnikar: Če bi dr. Zajec to govoril in izvrševalnem odboru S. L. S., bi bilo razumljivo, ampak govoril je kot deželni odbornik. (Klerikalci kriče: **Prav je imel!**) Kam pa pridemo, če se bodo delavci plačevali po tem, kako pišejo časopisi stranke, kateri ti delavci pripadajo, kam pa bo prišel prof. Jarc, če bo tako plačan, kakor piše klerikalno časopisje. Dr. Krek je renimiral, kako je naš narod napredoval duševno. In nepo-bitno dejstvo je, da je ravno naš učitelj storil največ za kulturno povzdigo slovenskega ljudstva. Kar pa učitelj dela izven šole, tega mu pa vi nimate pravice predpisovati. Jaklič, ki sedi pri polni mizi, se pač lahko norčuje iz stradajočih učiteljev. — (Dež. glavar: **Ne pustim tako govoriti!** — Dr. Triller: **Resnico govorim!**)

Ribnikar hoče nadaljevati svoj govor.

Dež. glavar: Nimate več besede! Besedo ima dr. Lampe.

Dr. Lampe zagovarja pristransko postopanje napram učiteljstvu. (Ribnikar: **Se gavage napravite v dež. odboru, pa jih obešajte!**) Zagovarja Bartola. Dež. odbor nastavlja ljudi, ki delajo...

Ribnikar: **Falirane ljudi!**

Dež. glavar: To je tako nizko, tako nečuvno, da moram navzlic pozni uri sklicati disciplinarni odsek.)

Dež. glavar prekine sejo.

Dr. Triller proti Jakliču: **Nobenega človeka na svetu ne zaničujem tako kot vas. Sramujte se!**

Nastane velik hrup. Jaklič vpije: **Banda!**

Turk: **Škandal! Tak človek bo poštemu človeku kaj takega očital. Jaz vam že pokažem bando.**

Polanec Turk gre proti Jakliču, ki se bojazljivo umika za Jarca in dr. Pegana. Le posredovanju dr. Trillerja se je zahvalil, da Jaklič ni dobil, kar je zaslužil.

Čez pol ure odprti dež. glavar zopet sejo in sporoči, da je disciplinarni odsek izključil posl. Ribnikarja za tri seje.

Dr. Lampe nadaljuje potem svoj govor in zagovarja visoke potne stroške in dijete dež. odbornikov in uradnikov.

Poslanec Gangl o klerikalnem načinu borbe. — **»Ogorčen« deželni glavar.**

Poslanec Gangl je reagiral na Lampetova izvajanja, izražajoč svoje začudenje, da se dr. Lampe ne sramuje napadati učiteljstva v svoji lastnosti kot šolski referent in da mu dovoljuje navadno človeško čustvo norčevati se iz ljudi, ki zgolj zato, ker opravljajo veliko kulturno delo, a nečajo kriviti tilmika pred mogotci, žive v bedi in siromaštvu. Takšno postopanje, je rekel govornik, je nečloveško in nehumano. Prav tako krivično pa je, ako se učiteljsko časopisje pavšalno sumniči in se ga obsoja, ako kdaj morda v silobranu prekorači meje dopustnosti in v upravičenem ogorčenju zavijati ostrejšje. To pa tem bolj, ker bi imela klerikalna gospoda vzroka dovolj, da bi se zgrazala nad svojim lastnim časopisjem in je obsojala. Ako bi hotel navajati v tem oziru pisavo nasprotnih listov, bi bilo to prav »lepo« perilo. — Samo dva slučaja navedem:

Ko še nisem bil deželni poslanec, me je nekdo v glasilu nasprotne stranke — gosp. deželni glavar, ali smem rabiti besedo? (Dr. Šusteršič: Prosim, prosim!) **denunciral**, da sem se nekoč peljal v Ljubljano in s tem zanemaril svojo dolžnost. Bilo je takrat, ko se je šlo za to, da se naš zavod podrži in se tudi mene prevzame v državno službo. Dotičnik mi je torej hotel odjesti državno službo. Seveda je bila ona denunciacija zlagana. Res sem bil takrat v Ljubljani, šel pa sem tja kot oče in sem imel dovoljenje, ker mi je moj otrok obolal na difterijo. Dotičniku, ki me je denunciral, sem kasneje razložil stvar in ga povzal, naj popravi krivico, ki mi jo je storil. Toda mož ni bil tako pošten. Sam pa je čisto sedel v gostilni v času, ko bi moral počevati.

Drug slučaj: Ko sem pri državnozborskih volitvah kandidiral proti Jarcu, je slučajno takrat zvonil v Metliki mrtvaški zvonec. Župnik je takrat javno rekel: **»Slišite, mrtvaški**

Zvon poje in zvon smrtno uro Ganglu. (Klic med naprednim poslanci: **Takšna brezmejna surovost!** To je blasfemija, bogoklestvo!) — Moja mati je bila takrat na smrtni postelji in seveda so ji donesli one župnikove besede. Hudo so jo bolele te besede, revica je jokala in skoro nato je tudi izdihnila. Ali si je mogoče misliti večjo surovost, kakor je bila leta? Človek bi vzpričo takih dogodkov res prišel v dvome, če se živi pravični bog? (Klic med klerikalci: Saj ne verujete v boga!) I seveda (ironično), tudi v sv. pismu stoji, da ni boga, kaj ne?!

V tem hipu se je z vso grandeco dvignil deželni glavar dr. Susteršič ter s patosom, kolikor ga je mogel zbrati, vzkliknil:

»Tako pa ne pripušcam govoriti o sv. pismu, zato vam odtegujem besedo!«

Gangl se je temu nasilstvu uklonil brez besede protesta, poslanec dr. Triller pa je hitel k njemu, mu stisnil roko in s stentorskim glasom vzkliknil: **»Gangl, pošteno si govoril kot človek in poštenjak!«**

Klerikalci so molčali, če pa jih je bilo sram proti Ganglu izvršenega čina, ne vemo.

Govoril je še Drobnič, njegovemu klobasanju je navdušeno ploskal — dr. Pegan.

Nato je bil proračun v drugim in tretjem čitanju sprejet z glasovi klerikalcev in Nemcev.

Takisto je bila sprejeta resolucija grofa Barbota o izseljeniškem zakonu.

Resolucija poslanca Gangla o volilni reformi s poročnim sistemom je bila odklonjena in sicer na predlog — demokrata dr. Kreka.

Sprejeta je bila Ganglova resolucija o uvrstitvi mest, v tretji razred in sicer soglasno.

Odklonjeni so bili predlogi poslanca Reiserja o realni gimnaziji, o učiteljskih dokladah in o slovenskem gledališču.

Za prva dva predloga so glasovali naprednjaki in Nemci, za zadnjega pa samo naprednjaki.

Predlog glede podpore **»Glasbeni Matici«** je poslanec Reiser umaknil, ker je referent dr. Krek izjavil, da se bo stvar v finančnem odseku rešila še povolnejše za **»Glasbeno Matico«**, kakor se glasi njegov predlog.

Lavrenčičev predlog o prireditvi živinorejske razstave je bil soglasno sprejet, Turkov predlog o podporah gasilnim društvom pa odklonjen.

Pomota.

Ko je bil rešen proračun, je deželni glavar dr. Susteršič izjavil:

»Popraviti mi je pomota, ki se je vrnila v knjižico »Poročilo o delovanju deželnega odbora«. Tam stoji tiskano, da je »Ljudska posojilnica« sama zaprosila za deželno jamstvo. Temu pa ni tako. »Ljudska posojilnica« sama ni prosila za jamstvo, pač pa je deželni odbor sklenil, da se naj zanj deželno jamstvo prevzame, ne da bi bila za to zaprosila »Ljudska posojilnica«. Vse to je razvidno iz uradnih spisov.« (Pripominjamo, da je ona knjižica ležala na pulitih poslancev že od 24. oktobra, ne da bi jo kdo popravil!)

Deželni zbor je nato sprejel še predloge kmetijskega odseka o namneščenju živinodravstva na Bledu, v Ložu in v Radečah in predlog o zagraditvi hudournikov Belca, Suha in Slamnica na Bohinjski Beli.

Deželni glavar se je spominjal cesarjevega godu ter zaključil sejo ob tričetrt na 2. po polnoči.

Prihodnja seja bo v četrtek dne 10. t. m. ob 10. dopoldne.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Tudi v Ljumi je prišlo, kakor poročajo iz Skoplja, do odločitve. Albanci so bili tam v veliki premoči, ko pa so dobili Srbi topeve, se jim je posrečilo vzeti Albancem pozicijo za pozicijo in jih deloma pognati v beg.

Srbija pa hoče biti sedaj pripravljena tudi na drugo stran, zlasti ker prihajajo iz Sofije zelo vznemirjujoče vesti o bolgarski mobilizaciji. Srbski uradni list priobčuje kraljev ukaz, s katerim se odreja mobilizacija gorske topniške divizije drugega poziva. Kakor poroča »Politika«, bodo vse čete v novo zavzetih pokrajinah podrejene vojaškemu poveljstvu v Skoplju.

Kljub temu, da je Srbija že ponovno oficijozno izjavila, da se noče okoristiti iz te vojne proti Albancem, je čutila naša vedno modra vlada potrebo, osmešiti se s tem, da je kljub temu notoričnemu dejstvu nasvetovala v Belgradu ono, kar je srbska vlada že zdavnaj priznala. Ta diplomatska akcija je bila poverjena avstro-ogrskemu poslaniku Storeku.

Namestnik srbskega ministrskega predsednika Spalajković mu je odgovoril nato, da je srbska vlada že iz lastnega nagiba izjavila italijanskemu zastopniku, da bo Srbija storila proti albanskim napadalcem le to, kar je za obrambo neobhodno potrebno. Srbiji ni treba nikakršnih nasvetov, če tudi pripozna dobro voljo. Srbija ne misli na to, da bi se poslala albanskih pokrajin in je trdno odločena, da se bo držala na londonski konferenci veleposlanikov storišnih sklepov.

Preveliko naivnost bi lahko imenovali otročarijo, in prav otročje je, kar je storil Izmail Kemal beg v imenu provizorične albanske vlade. Poslal je namreč veleklubnetom brozovno noto, v kateri pravi: Že mesec stoji srbske in grške čete v pokrajinah, ki tvorijo bistven del naše države. Apeliramo na pravičnost in človečnost vseh ter jih prosimo, da posredujejo, da se napravi konec nepotrebnemu krvoprelitju s tem, da se naroči komisijam za določitev meje, da svojo nalogo čim prej rešijo.

Tudi kar je govoril srbski ministrski predsednik Pašić na Dunaju o albanskih vpadih, se popolnoma ujema s stališčem, ki je je zavzemal Spalajković. Ministrski predsednik Pašić je namreč izjavil: Moje naziranje o dogodkih v Albaniji je nekoliko drugače kakor naziranje avstrijske vlade. Tu so mnenja, da provizorična vlada v Albaniji ni nič udeležena. To ni popolnoma moje mnenje. Soglašam pa z avstrijsko vlado v želji, da se popolnoma izvedejo določbe londonske pogodbe glede bodoče Albanije. Lahko trdim, da nimamo namena razširiti svoje pokrajine preko nam odkazanih mej. Samo za to gre, da določi komisija med nami in bodočo Albanijo prave strategične meje. Danes ne morem več tega razmotrivati ali je Evropa storila dobro, da je postavila v svet tega otroka. Sedaj obstoja ta Albanija vsled soglašanja vseh velesil. Naša skrb je, da upoštevamo to voljo Evrope in da smatramo tega otroka kot legitimnega.

Štajersko.

Pogajanja za delazmožnost štajerskega deželnega zbora. Glasila slovenskoklerikalnih obstrukcionistov in nemškonnacionalne večine v štajerskem deželnem zboru pišejo, da so se pokazale pri pogajanjih za delazmožnost štajerskega deželnega zbora precejšnje težave. Te težave izvirajo iz tega, ker bi Nemci radi klerikalcem manj dovolili kakor ti zahtevajo. Slovenskoklerikalni klub je imel v četrtek glede tega ponovno sejo v Mariboru. Upanja, da pride deželni zbor vendar enkrat do pozitivnega dela, torej še vedno ni mnogo.

O razmerah v štajerskem deželnem zboru je govoril Wastian na shodu Nemškega društva v Mariboru približno sledeče: »Naš deželni zbor ne more živeti niti umreti. Dosedanja pogajanja še niso rodila nobenega uspeha, dasiravno kličeža žalosten gmotni položaj učiteljstva in prazna deželna blagajna resno k delu. Slovenski klerikalci pa ne kažejo nobene resnobe in stavijo zahteve, ki jih oni imenujejo kulturne, katere so pa v resnici v svojem bistvu politične (?). Samo ob sebi je umljivo, da Nemci v tem oziru ne bomo popustili. Ako ne bomo mogoče sedaj doseči delazmožnosti deželnega zbora, bomo pač imeli po Novem letu 1914 deželnozborske volitve. Če se bodo potem razmere spremenile, je veliko vprašanje.« Kakor znano, je Wastian vodja tiste sedmorice poslancev v deželnozborski nemškonnacionalni večini, ki je pred dvema letoma celo grozila z obstrukcijo, ako bi se dovolile obstruirajočim slovenskim klerikalcem kakršnekolik koncesije. Opaža se, da je že prišli svojemu radikalnemu vinu precej vode.

Boj za pravice slovenskega jezika na Južni železnici. Kakor znano, zavračajo uradniki Južne železnice na Sp. Štajerskem več ali manj sirovo vozne liste s samoslovensko označbo štacije, kamor je blago namenjeno. Ne pomaga vam nič sklicevanje na to, da je dežela slovenska, da so skoro vse postaje kraji s prastarimi slovenskimi imeni, ki so tudi med ljudstvom edino kot taka v rabi — uradnik se zadere nad vami: Mi smemo sprejemati vozne liste, na katerih so spodnještajerske postaje označene tako kot v tarifu. No in ta tarif je nemški ter ne navaja za Sp. Štajersko dvojezičnih postajnih imen; zato se ne sme sprejeti vozni list s slovenskim postajnim imenom! To je logika, ki dela vso čast onim, ki nas namenoma in nasilno spravljajo ob naše jezikovne pravice. Zanimivo pa je zvedeti, da se je enako prakticiralo tudi na Moravskem.

Neki trgovec v Kromerizu je oddal vozni list z namenilno postajo »Meščeško«. Uradnik ni hotel voznega lista sprejeti, češ, da tega postajnega imena ni v tarifnem imeniku. Odpošiljatelj je dal blago železnici na razpolago in ga ni hotel nazaj peljati, ker ni bilo drugega razloga za zavrnitev. Adresat je tožil odpošiljatelja za škodo, ta pa železnico. Okrajno sodišče je razsodilo v prid tožitelju, češ, da nima on nositi posledic, ako ni v tarifnem imeniku imen postaj v češkem jeziku. Železnica je plačala odškodnino in pravne stroške. Priporočamo našim trgovcem in obrtnikom ta vzgled za posnemanje. In še enkrat: pritožite se pri upravi Južne železnice glede vsake krivice, ki vam jo povzročijo švabski uradniki. Ne vtaknite ničesar v žep, nič ne potrpite, enkrat se vam bo moralo ustreči že zaradi reda in miru. Če Svabi dobe povsod v svojem jeziku postreženo, zakaj bi se pa nam na zemlji, kjer smo doma, godila krivica?

Za ekstremno hohenblumijansko politiko, to je za visoke obrambne carine pri žitu, živinskih krmilih in živini, se izreka »Slov. Gospodar«. Z ozirom na to, da se bodo l. 1917 sklepale nove carinske pogodbe, je to vprašanje velike važnosti in se bomo imeli priliko prihodno leto se z njim temeljito baviti. Ne pade nam v glavo, da bi koga obrekovali in sumničali kakor to delajo gg. duhovniki pri »Slov. Gospodarju«, temveč obravnavali bomo vprašanje, ali koristijo Sp. Štajerski visoke obrambne carine ali ne, čisto na podlagi naših gospodarskih razmer in na podlagi gospodarskih rezultatov, ki so jih rodile pri nas sedanje visoke obrambne carine. Klerikalci so zavzeli svoje stališče kar na siepo, mi bomo na podlagi treznega predvarka videli, je-li se jim pridružimo ali ne.

Dramatično društvo v Celju je imelo v torek zvečer v Narodnem domu svoj občni zbor. Predsednik g. R. Salmič je pri otvoritvi mogel pozdraviti tudi zastopnika mariborskega dramatičnega društva, g. Troha. Kaže se, da se bodo ustvarili med dramatičnimi društvoma v Mariboru in Celju sčasoma ozki prijateljski stiki, ki bodo imeli za delovanje obeh društev le blagodejne posledice. Iz tajniškega poročila gosp. prof. Mravljaka posnemamo: Od zadnjega občnega zbora je priredilo celjsko dramatično društvo na domačem odru v Narodnem domu 11 gledaliških predstav in enkrat je gostovalo v Trbovljah. Poleg tega je sodelovalo na prireditvah Narodne čitalnice, C. M. podružnice in Zveze narodnih društev. Na oder so se spravile le izbrane stvari, enkrat je bila na vrsti celo premijera (dr. Ipavčev »Možiček«); društvo se je vedno zavedalo svoje visoke kulturne naloge in ni seglo za svoje predstave po navadnem poilu. Vkljub temu je ostalo občinstvo zvesto in predstave so bile vseskozi prav dobro obiskane. Obilo podpora je imelo društvo doslej na ljubljanskem gledališču; to je sedaj na večno sramoto odločujočih činiteljev v slovenski deželi kranjski zaprt. Treba se bo odslej trdno postaviti na lastne noge. Celjsko dramatično društvo je služilo tudi v oporo zunanjim narodnim društvom pri prirejanju gledaliških iger in bo to delalo tudi vnaprej, kolikor bo v njegovih močeh. Iz blagajniškega poročila dr. E. Kalana posnemamo: vseh dohodkov je bilo 4600 K 59 v, izdatkov 4020 K 69 v, ostal je torej še lep prebitok. Za vsako predstavo je bilo povprečno 356 K 81 v izdatkov in 330 K dohodkov; deficit krijejo članarina in podpore. Med podporniki sta Južnoštajerska hranilnica v Celju in celjski kvartavci, ki so darovali društvu že 200 K. Obe poročili sta se vzeli z odobravanjem na znanje in se je poročevalcema izrekla posebna zahvala. V odbor so se izvolili g. R. Salmič predsednikom; društvo ga je pa tudi izvolilo za njegove velike zasluge za razvoj slovenske dramatike v Celju za svojega častnega člana. V odboru so: gospe Anica dr. Kukovčeva in Ela dr. Kalanova ter gg. dr. Ernest Kalan, Mravljak, Stibler in Vošnjak. Sklenilo se je stopiti z mariborskim dramatičnim društvom v pogajanja glede nastavljenja stalnega skupnega režiserja. V poštven pride g. Molek, ki je doslej deloval na deželnem gledališču v Ljubljani.

Iz Celja. Ženska podružnica C. M. D. priredi v nedeljo, dne 19. oktobra v veliki dvorani Narodnega doma krasno petdejansko otroško igro »Sneuljčica«.

Iz Slovenske Bistrice. (Posnemovanje naše slovenske okoliške šole.) Kakor čujemo, hoče šolski nadzornik Dreflak vtihotapiti na mesto bivšega učitelja g. Sorina kot suplenta nekega Dietnerja, ki je trd Nemec in le za silo lomi slovenščino. Torej zopet nov napad na našo slovensko okoliško šolo! Nadučitelj Koletnik, ki bi moral z vso vsemu delovati za vsestranski napredek in procvit, kakor tudi za kar najboljši obisk slovenske okoliške šole, kateri načeluje kot šolski vodja, je najstrupejši sovražnik slovenskega jezika in ruva ob času šolskega popisa proti okoliški šoli kot agitator za šulferinsko raznarodovalnico. Na deklisli šoli deluje v Koletnikovem smislu večnomlada, zoročična gospodična nadučiteljica in tej dvojici namerava priklopiti nadzornik Dreflak se nemškonnacionalnega petelina Dietnerja, in s tem imenovanjem pomnožiti nemškutarski aparat na naši slovenski okoliški šoli! Šolskemu nadzorniku Dreflaku povemo, da je razburjenost med Slovenci vsled tega zopetnega napada na jezikovni značaj naše okoliške šole nepopisna. Takih protipostavnosti ne moremo mirno prenašati; zato pa kličemo nadzorniku Dreflaku: **Proč z Dietnerjem iz naše slovenske okoliške šole.**

Iz Slovenske Bistrice. Naš Sokol ponosno dviga svoja krila; vrsta se množi, telovadci prihajajo redno k vajam. Zalihože, da je naš mlado društvo dohitela že takoj v začetku njegovega obstanka bridka izguba. Zapustil nas je naš vadiatelj učitelj brat Gomzi, ki je s prvim oktobrom nastopil novo službo v Braslovčah. Uverjeni smo, da bo tudi njegov namestnik kot vadiatelj mož na svojem mestu, reči pa moramo, da bomo brata Gomzija zelo, zelo pogrešali. Zahvaljujemo se mu za ves trud, za vso navdušenost za naše društvo Sokol ter mu kličemo sokolski Na zdar, bratskemu društvu Sokol v Braslovčah pa čestitamo na pridobitvi te izborne dostavne sile.

Iz Slovenske Bistrice. Gospod in gospa Ignacij ter Vera Založnik v Celju sta podarila mesto venca na krsto umrlega učitelja g. Milana Vrščica tukajšnji »Dr. Josip Vošnjakovski knjižnici« 10 K. Iskrena hvala!

Iz Št. Jurja ob J. ž. Prošnje za sprejem na tukajšno deželno kmetijsko šolo je bilo vložiti do 1. oktobra. Ker je pa število prošelj dotedaj jako pičlo, je ravnateljstvo rok za vlaganje prošelj do 10. oktobra podaljšalo. Po celem Sp. Štajerskem se bode dobilo menda vendar toliko kmečkih fantov, ki imajo veselje do kmetijskega poduka, da bodo vsi prostori na kmetijski šoli zasedeni!

V Ormožu ob Dravi so se vršile te dni občinske volitve. Slovenci so se jih udeležili in dosegli 62 glasov napram 193 nemškutarskim v vseh treh razredih. Ko bi imeli Slovenci na razpolago več denarja za gospodarsko politiko v narodnem smislu, bi bilo v takih gnezdih kot je Ormož, mogoče prav hitro doseči lepe uspehe. Sedaj je pa treba delati v malem z našimi nezadostnimi sredstvi.

Iz Maribora. Nemško društvo za Maribor in okolico je imelo v sredo zvečer pri Götzu zborovanje, na katerem je bila sprejeta resolucija, naj izstopi državni poslanec Wastian iz parlamentarnega »Nationalverbanda«, ako ne bode začel »Nationalverband« delati še radikalnejše nemškonnacionalne politike in ako ne bode zlasti pritiskal na Stürgkha, da bi pospeševal še bolj ponemčevanje v šolah in uradih na južnem Štajerskem kot dosedaj. Resolucija, naj bi izstopil Wastian takoj iz »Nationalverbanda«, je propadla za malo glasov. V Mariboru je zlasti med uradnimstvom veliko nezadovoljnosti z Wastianom in »Nationalverbandom« zaradi zavlačevanja uradniške službene pragmatike, zato je bilo treba nekoliko kriča proti vladi in pa hujskarije za radikalnejšo nemškonnacionalno politiko. S pesmijo o »slaviziranju« se vsaj za hip vendar še potolaži nemško uradništvo, kateremu se ne godi gmotno sicer nič bolje kot slovenskemu.

Iz Ptuj. (Razne novice.) V Slovenji vasi so zmagali pri občinskih volitvah štajercijanci. Agitirali so s tem, da »Slovenci« ovirajo z deželnozborsko obstrukcijo regulacijo Drave, Nemškutariji napovedujejo agitacijo v istem smislu tudi po drugih občinah ob Dravi in Pesnici. Ti kraji imajo tudi vsled ustavljenja regulacijskih del veliko škodo. Trebalo bi pa ljudem povedati, da vsi »Slovenci« niso nasprotniki teh regulacijskih del, temveč da jih ovirajo le duhovniški poslanci.

Iz Ptuj. Dne 4. septembra t. l. bilo je izročeno c. kr. pošti v Ptuj pismo. Bilo je namenjeno: »Gradiška, pošta Pesnica«. Te tri besede bile so razločno in lepo pisane. Vendar pismo ni šlo na pošto »Pesnica« nad Mariborom, pač pa v »Kistnland«, potem še v Bosno, Neki ignorant je pripisal na zavitek pod besedi »pošta Pesnica« besedo »Kistnland«. V Kistnlandu adresata niso našli! Pač pa je tam poštni urad zapisal na zadnjo stran zavitka to-le relacijo: »In unsere Gradiška Kistnland ist unbekannt! Se ve, nemška Amtssprache! Potem je šlo pismo v Bosno! Romalo je po nemškonnadzharskem Reichslandu! Dobilo je še ta-le opombo na zavitek: »Nema ga u novog Gradiški«. Ko je pismo tako potovalo celih dvanajst dni po južnih deželah, je prišlo nazaj v Ptuj; tu pa spet niso vedeli na pošti, kje se nahaja Gradiška in pošta Pesnica, ter so vrnili pismo odpošiljatelju! To se je zgodilo v letu Gospodovem 1913, dne 16. septembra. Ali ne posluje c. kr. pošta v Avstriji »vzorno«? Uradniki poštnega urada in poštne ambulance v obsegu 25 km ne poznajo imen pošt, ali pa jih nečejo poznati? Kaj je tem ljudem in poštne-mu erariju mar, če utrpi odpošiljatelj še tako veliko materialno škodo! Nemec bi rekel: »Skandalöse Ignoranz oder Schlamperci«.

Vzorna nemščina. Ich biete freidlich um auf klerrung auf deutsch, ich biete freidlich ein ab schrief auf deutsch, über diesen Brief weil wir uns nicht auskñnen. To pismo je pisal Nemec, ki stanuje v okolici nemškega Grada, kojega je vzgojila nemška šola! Ta uspeh nemške šole pa res ne more imponirati! Je več, kot klavrn!

Tekma frmačev na Štajerskem. Dne 26. septembra t. l. je priredilo društvo »Alpenländischer Verein der Hundefreunde in Graze« svojo prvo tekmo frmačev v Doblju pri Gradcu. Tekme se je udeležilo 11 konkurentov. Tekmi sta prisostvovala med drugimi tudi znana naša kynologa podpredsednik »Slov. lovskega društva« g. Fran Ks. Urbanec, veletržec v Ljubljani in društveni odbor-nik g. Dragotin Kloboučar, bančni uradnik v Ljubljani. G. Fran Ks. Urbanec se je tekme udeležil s svojo »Frigo-Eleonorenheim«, ki je dobila na letošnji tekmi frmačev v Mengšu dne 8. septembra prvo ceno. Kake izvrstne lovske lastnosti ima ta psi-ca, se je najbolj pokazalo pri tekmi v Doblju. Tekmovalo je vsega skupaj 11 psov in sicer psi, ki so že na raznih tekmah dokazali svoje vrline. Vkljub tej ostri konkurenci se je »Frigo« tako izvrstno ponašala, da so ji sodniki priznali kvalifikacijo prve cene in kot četrto darilo 1 zlato in 1 srebrno kolajno. Razen tega pa je odpadlo nanjo tudi častno darilo društvenega predsednika ga. Emanuela Freiberga, krasno izdglana srebrna tabatiera. Psico je na tekmi vodil g. Fran Urbanec osebno, ki jo je tudi sam izučil. K takemu odličnemu uspehu mu je po pravici čestitati! Dobremu slovesu naših lovcev taki uspehi brez dvoma mnogo pripomorejo.

Koroško.

Razmere pri beljaški električni napravi. Opetovano so prihajale iz krogov delavcev bridke pritožbe proti delovodji Leiblu, ki šikanira vse delavce, ki ne trpijo v njegov rog. Zlasti v zadnjem času pa so postale razmere tako neznosne, da mislijo nekateri prizadeti delavci na samopomoč. Ne dosti, da se vodstvo prav nič ne drži svojih obljub zlasti glede pridelitve zemljišč, še šikanira ta mogočnik vse, ki niso podrepniki in klečplazci ter hoče v vsaki stvari, tudi če ga prav nič ne briga, imeti prvo in zadnjo besedo. Vsled njegovih šikan sta morala pred letom zapustiti dva monterja svojo službo in letos sta dala družbi tudi samo zaradi brezprimerne nastopa famoznega Leibla dva kleparja slovo. Če bo šlo tako naprej, bo Leibl lahko nekega dne delal sam z nekaterimi klečplazci, kdo pa bo imel škodo, je drugo vprašanje.

Primorsko.

Derviš Hima v Trstu. Iz Drača je prispel sem albanski vodja derviš Hima, ki potuje na Dunaj. V nekem intervju je izjavil, da je v Draču vse mirno. Esad paša uživa zaupanje vsega prebivalstva. Uprava pod njegovim vodstvom je seveda vzorna in tudi promet v pristanišču se je povzdignil. Spor med njim in valonsko vlado ni poravnal. Esad paša zahteva resne reforme in zlasti račune o porabi davkov. Derviš Hima je nato tudi povedal, da se je 25 albanskih voditeljev obrnilo do angleškega zunanega ministra Greya s prošnjo, da se naj vpelje zahodnoevropska uprava in imenujejo zmogni funkcionarji. Izmail Kemal se je obdal z roparji in ti banditi so tem 25 albanskim voditeljem razdeljali vasi in pomorili žene in otroke. Derviš Hima je končno izjavil, da je Esad paša odložil svoje mesto kot turški general in da ni nikdar kandidiral za albanski prestol. Odkrito želi tudi, da bi bil izvoljen za kneza kak evropski princ. Z obmejni-

mi dogodki proti Srbiji Esad paša tudi ni v nobeni zvezi. Samo verjeti je treba vse to.

Poskušeni samomor v Trstu. Pri Sv. Alojziju št. 433 stanujoči 18letni zidar Anton Vrabec si je hotel sam vzeti življenje in je v ta namen izpil nekoliko karbolne kisline. Poklicali so zdravniška rešilna postaja, ki mu je izpral želodec, potem pa ga dal prepeljati v bolnico.

Nesreča. Snoci nekako ob pol 11. sta se peljali neki moški in neka ženska z vozom iz Bazovice v Trst. Po cesti se je splašil konj in voz se je prevrnil. Obe osebi, ki ste bili na vozu, sta se precej težko poškodovale pri padcu, da ste morali iskati pomoči na rešilni postaji, kjer pa niste hoteli povedati svojega imena.

Poskušena samomora. Amalija Fregona, stara 20 let, služkinja, stanujoča v ulici Francesco Cappello št. 12 v Trstu, je izpila precejšnjo množino karbolne kisline. Prepeljali so jo v mestno bolnico, a je malo upanja, da bi jo rešili. — V ulici Vitorino da Feltré št. 7 v Trstu stanujoči 20letni dijak Effendi Micheli, je izpil v samomorilnem namenu nekaj hipermanganove raztopine. Zdravnik rešilne postaje ga je dal prepeljati v mestno bolnico.

Vlagatelj in upnikom „Glavne posojilnice“.

Likvidacijski odbor vnovič vabi upnike, da sprejme jim predlagano poravnavo in podpisajo dotično izjavo. Člani se zavežejo plačati upnikom do 1. julija 1914 30% njihovih terjatev s pogojem, da se upniki odpovedo pravici, po končanem konkurzu še nepokrite terjatve eksekucijskim potem izterjati od posameznih članov. Ostanek terjatev do bodo upniki (vlagatelji) iz konkurzne mase, v katero spada vse zadržano, že realizirano in še ne realizirano premoženje. Iz te mase se bodo dobili približno 20%, mogoče še več. Člani plačajo obljubljenih 30% posebej.

Mnogo upnikov, ki reprezentirajo kapital okoli enega milijona kron, je že prestopilo k poravnavi. So pa tudi taki, ki vsako poravnavo odklanjajo ter se zanašajo na to, da bodo že vneli kakega člana, da pridejo do plačila. To mnenje izvirja od tod, da so napačno poučeni in da še danes ne poznajo prežalostnega gmojnega stanja zadruženikov (članov) »Glavne«. Vlagatelji naj tudi pomislijo, da je okoli 900 upnikov in da je prava loterijska igra, ako se bodo vsi zanašali na to, da bodo z ekskviranjem nedolžnih članov kaj dosegli. Že konkurzni stroški so dovolj visoki, ako pa pridejo še stroški nešteti eksekucij, bodo za vse člane in upnike izgubljeno. Mogoče je, da pride kdo do večjih odstotkov, a bolj verjetno je, da izgubi pravice do članov.

Število članov, katere je bil odbor izkazal lansko leto, se je zelo skrčilo. Mnogo se jih je moralo izbrisati zaradi konkurzov, kuratel, pravnih in zaradi napačnih vpisov. Precej jih je pomrlo brez premoženja. Odpadlo je do sto članov. Mnogo se jih je zadožilo, da bi vsaj nekaj imetja rešili. Odbor nima pravice s tožbami izpodbijati takih zadožitev in iznebitve premoženja. Tožiti jih bodo morali upniki sami. Iz tega bo nastalo mnogo težavnih, dvomljivih in dragih pravnih.

Večina članov je popolnoma insolventna, drugi so pa večinom zadolženi, tako, da se bode le z veliko težavo dalo od njih izterjati tudi samo 30%, t. j. nad en milijon kron.

V dokaz naj služi upnikom sledeči izkaz, kateri izkazuje člane »Glavne posojilnice« po njih sedanjem poklicu:

2 večja posestnika; 4 manjših zadolženih industrijskih podjetij; 35 trgovcev, od teh ima 26 tudi manjša, po večini zadolžena posestva; 42 obrtnikov, ki imajo tudi mala posestva; 14 obrtnikov je brez nepremičnega premoženja; 45 je malih posestnikov, ki tičijo skoro vsi v dolgovi; dalje je 24, odvetnikov(2), notarjev (2), zdravnikov in živinozdravnikov ter notarskih in odvetniških koncipientov; 60 aktivnih in vpokojenih državnih uradnikov, od katerih je 53 v zadnjih treh plačilnih razredih; 18 drugih javnih uradnikov; 31 c. kr. častnikov, vojaških zdravnikov in uradnikov; 10 ljudskošolskih učiteljev, njih vdov, učiteljice in katehetov; 21 javnih poduradnikov in slug ter nižjih uslužbencev železnice; 9 uradnikov bank, hranilnic in posojilnic; 23 drugih zasebnih uradnikov; 23 poslovođij, trgovskih sotrudnikov in agentov; 5 soprog uradnikov, trgovcev in obrtnikov; 9 vdov uradnikov, poduradnikov, slug in vdov brez stalnih dohodkov; 2 vseučilišna dijaka; 9 umetnikov, pisateljev in gledaliških igralcev; 5 branjevcev, delavcev in zasebnih slug; 5 preučiškarjev; 46 članov, ko-

jih bivališča, odnosno poklic dosedaj ni znan, velika večina od teh je v Ameriki; 22 članov, ki so bili v konkurzu in so notorično insolventni; in končno 9 umrlih članov, pri katerih še ni končana zapuščinska razprava. Skupaj je torej dne 1. oktobra t. l. še 473 članov, od katerih jih bo pa odpadlo še precejšnje število.

Od tistih, katere šteje odbor med solventne, je mnogo takih, ki živijo od plač in bodo mogli le v malih obrokih leta in leta plačevati svoje prispevke. S takimi plačili bode upnikom le malo pomagano. Obresti in stroški bodo vzeli vse. Boljše je za upnike, ako dobodo v desetih mesecih okoli 50% gotovo, kakor taka mnogoletna plačevanja na obroke.

Da bi se vsi dolgoviki kdaj poravnali, na to še misliti ni. Res so tudi prizadeti vlagatelji, a neprimerno hujše ravno tako nedolžni člani, ki morajo trpeti za grehe drugih. Čimprej podpisajo upniki in člani dotične izjave, tem preje pride do poravnave in upniki do denarja. Položaj je silno resen in odlašanje tudi vlagateljem na kvar. Ne samo število članov, tudi njihovo premoženje se zmanjšuje od dne do dne.

Bombni atentat na Reki.

K svojemu včerajšnjemu poročilu o bombnem atentatu v reški vladni palači, imamo dodati še sledeče: Bomba je bila položena na okno neke sobe arhivnega trakta. Dognalo se je, da je bil atentator preplezal visok zid, da je došel do palače, na tej poti se je najbrže tudi odstranil. Na palači so popokale vse šipe in arhivni trakt ima precej velike razpoke. Vladna palača je bila šele pred kratkim dograjena in stoji v ulici Bonarossi. Na tej strani je najbrže tudi atentator do palače prišel. Zid okrog vrta ima železno ograjo z dolgimi konicastimi drogovi, na enem mestu manjkajo tri konice ter mislijo, da je atentator tu preplezal ograjo. Bomba je ležala na oknu, na tleh pa je bilo videti še popolnoma razloženo sledstvo zgorele netilne vrvice. Pravijo, da je bila ta vrstica najmanj 10 m dolga, vsled česar je imel atentator dosti časa, da se je odstranil. Učinek eksplozije je bil strahovit. Zid pod oknom se je vdrl na notranjo stran, tudi v okolici se je zid podr. Kosi bombe so leteli na vse strani, našli so jih tudi v arhivskih sobah. V zidovju je videti po 20 cm široke luknje. Oni kos, ki je padel pred policijsko poslopje, je moral zleteti precej visoko. Policija je predložila kose bombe hidrotehniku Jagodniku, ki je izjavil, da je imela bomba obliko topovske krogle, zgornaj polkroglo, spodaj ploščnata, torej približno obliko šrapnela. Zaprta je bila z vijakom, 15 cm visoka in 10 cm široka. Stene so bile en centimeter debele. Najbrže je bilo v bombi 12 dinamitnih patron. Če bi bil atentator položil bombo namesto na okno, v notranjost poslopja, bi se bil najbrže zrušil velik del palače. Železo, iz katerega je bila bomba napravljena, je bilo kovano. Bomba je bila izdelana na Reki.

Policija je mnenja, da je šlo atentatorju za to, da uniči neki akt, na katerem je bil interesiran. Govori se, da je šlo za uničenja dat, ki se nanašajo na sestavo volilnega imenika, ki prav močno kompromitira Italijane. Po drugi verziji je gubernator Wickenburg pred par dnevi skupaj z organi notranjega ministristva revidiral mestne blagajne in odkril pri tem razne nepravilnosti. Atentat bi bil imel v tem slučaju namen, uničiti tozadevne protokole.

Poročilo, da bi bili dokumenti v arhivu uničeni, se je izkazalo za netočno. Samo kakih 20 večjih aktov je bilo močno poškodovanih.

One tri osebe, ki so jih bili aretirali takoj po atentatu, ko izpustili, zato pa so popoldne aretirali štiri sumljive osebe.

Dnevne vesti.

— Sodni dan. — Dr. Krek v slijem govoru razkrinka Theimerično gonjo. — Dr. Lampe osmeši liberalno stranko do kosti. — Liberalci osramočeni in pobiti molče. — Liberalni general v ženski kikiji. — Tako smo čitali v včerajšnjem »Slovencu« in rekli smo si: Strašno! Grozno! No, kaj bo luna mrknila. Grobovi se bodo odpirali, mrliči bodo vstajali, fijkarski konji bodo začeli pti cerkvene pesmi in Lampe bo postal spodoben človek. To vse smo mislili, dokler nismo videli, da prinaša »Slovenec« pod zgornjimi bombastičnimi naslovi — poročilo o tisti seji deželnega zbora, v kateri so klerikalci sramotili porotnike kot krivoprisežnike. S tem psovanjem ljudskih sodnikov so hoteli prikriti, da se boje dokazov resnice, da se ne upajo pred sodišče, ker bi se jim v vsakem slučaju vse dokazalo in bi se vsaka tožba konča-

la s sramoto in obsodbo klerikalcev. Kar napredno časopisje piše, to je vedno pripravljeno dokazati pred vsakim sodiščem. Napadi in zasramovanja na porotnike pa so bila v tej seji sploh le postranska stvar — glavno je bilo reševanje dr. Kreka. Ta mož, ki je doslej ošabno zaničeval vsakega, kdor se ni vklonil klerikalni stranki, ki je pljuval na politične nasprotnike in jih zasramoval na vse načine, je bil razkrinkan. Ta moralist je v vsakem drugem očesu videl vsak pezdirek, bruna v lastnem očesu pa ni videl. Zdjaj pa se je delal strašno razžaljenega, da je Theimerica razkrila razmerje, katero je imela z njim. Da je to sam provzročil, da je to izzval s člankom, v katerem je tajil, kar pričajo njegova pisma, to pri tem najnovšem specialistu za ženske bolezni ne pride v poštev. — **Krek neče iz javnega življenja,** za nobeno ceno neče, in zato se je sam poskušil rešiti. Če ne čuti, da je s svojim nastopom le samega sebe še globlje potlačil v blato, potem mu ni pomagati. Kar je Krek v deželnem zboru govoril o svojem razmerju s Theimerico, to je v direktnem nasprotju s tem, kar je prej sam pisal. Kdaj je torej lagal? Pa naposled — to naprednih poslancev nič ne briga. Prišli so na delo, v deželni zbor, da izpolnijo svoje politične dolžnosti, ne pa na pogovore o duhovskih kurbarijah. Zato so poslanci narodno — napredne stranke molče poslušali klobasarije dr. Kreka, tega profesorja morale, ki ima najprej ljubezensko razmerje, potem pa na svojo ljubico pod plaščem poslanske imunite imenuje vlačugo. S Theimerico so občevali in jo vabili v svojo hišo Susteršič in njegova žena. Povše in njegove hčere, Pogačnik in prelat Kalan in drugi klerikalni veljaki — dokler so rabili njene visoke zveze in njen veliki vpliv. Dotlej je bila visokosposodovana v vseh klerikalnih krogih, zdaj pa, ko je na storjene infamije primerno nastopila, zdaj, ko je na Krekovo izzivanje objavila njegova pisma, zdaj je pa — vlačuga. Pa s tem psovanjem ni Krek spravil teh pisem iz sveta in ni zadušil svetlobe, ki je padla nanj, nasprotno, **Krek si je s svojim nastopom v deželnem zboru šele prav vrat zlomil.** V Theimeričini zadevi je bila Krekova afera pravzaprav le postranska epizoda — Krek je sam napravil iz nje političen škandal s tem, da jo je zanesel v deželni zbor. Zdjaj to ni več kratkočasna lektura za prijatelje opopranih storij, nego javna afera in ker so pisma tu, ker so bila že producirana pred enim sodiščem, je brez dvoma, da iz te afeze za dr. Kreka ni nobene rešitve več! »Sodni dan« šele pride, pa takrat bo »Slovenec« malo drugače piskal, kakor zdaj, ko hoče s tako otročjim hrupom predstaviti kot velik uspeh, da so napredni poslanci s tihim smehom gledali, kako dr. Krek svoje umazano perilo razobeša pred vsa avstrijska javnostjo. Večje usluge ni mogel dr. Krek storiti naprednim poslancem, kakor da je s to nečedno stvarjo prišel pred deželni zbor in s tem nanjo opozoril vse tiste kroge, ki doslej zanjo še vedeli niso. In z njim vred se je kompromitirala vsa klerikalna stranka, kajti z ovacijami, ki jih je prirejala Kreku, je proklamirala svojo solidarnost s tisto moralno, ki se zrcali iz te afeze. Katoliška stranka je v tej seji s svojimi ovacijami za dr. Kreka manifestirala za duhovsko donjuanstvo in to z veliko večjo navdušenostjo, kakor se je klanjala par tednov poprej na Kongresnem trgu Brezmadežni. To so uspehi te žalostne seje, v kateri je Krek preziral zdravo pamet in v svoji nebrzdanosti samemu sebi prizadejal smrtni udarec. Če »Slovenec« zdaj za klerikalno stranko tako žalostni dan popisuje, kakor dan triumfa, je to tako neumno, da bi morala res luna mrkniti in se grobovi odpirati.

— Ob kruh smo ga hoteli spraviti! Dr. Krek je v svojem komedijskem govoru v dež. zboru poskušal vplivati tudi na mehkočutna srca in se je milo pritoževal, da smo mu mi s priobčevanjem Theimeričnih razkritij hoteli odjesti službo in ga spraviti ob kruh. Krek je namreč profesor morale na škofijskem semenišču. Kdor more in hoče verjeti, da bi mogla Theimeričina razkritja provzročiti odpust dr. Kreka iz profesorske službe, temu te vere ne bo mo izpodbijali. Mi pa tega ne verjamemo. Take-le ljubezenske afeze še nobenemu duhovniku niso nič škodovale. Zgodili so se še vse drugačni škandali v duhovskih krogih, pa še nobenemu prizadetih duhovnikov se ni nič posebnega zgodilo. Sicer pa se tudi v najslabšem slučaju ne bi moglo Kreku nič hudega zgoditi; če ne bo profesor morale, mu bodo pa dali kako drugo dobro službo. Toliko je gotovo: delati mu nikoli ne bo nič treba in pomanjkanja ne bo nikoli trpel. Sploh je pa čudno, kako prenežno obzirnost zahteva Krek zase, dačim ne pozna njegova stranka no-

benega pardona in nobene obzirnosti. Ko bi bil Krek privatna oseba, bi njegova ljubezenska afera brzkone nikoli ne bila prišla na dan. Izsilil je sam, da je Theimerica prišla s pisni na dan. Zakaj pa ni molčal — zakaj je v »Slovencu« tajil to, kar dokazuje njegova lastnoročna pisma? Sploh pa mora biti mož, ki ima javne mandate, v vsakem oziru čist in mora biti tudi njegovo privatno življenje primerno dostojanstvu narodnega reprezentanta. V ostalem pa vprašamo: s kako pravico zahtevajo klerikalci zase obzirnosti, ko sami nimajo niti najmanjših ozirnov. V svojih listih preganjajo in mrcvarijo najnedolžnejše ljudi, kradejo čast poštenim ženam in dekletom, zasmejujejo, žalijo in ponižujejo vsakega reveža, ki se zameri kakim klerikalni kreaturi. Najstarejše, tisočkrat prizanešene in popravljene grehe vlačijo na dan, denuncirajo vsako ubogo učiteljsko paro in vsakega najpogubnejšega uradnika, ki se jim ne ukloni in skušajo spraviti ljudi ob službo in čast celo z ovadbami na drž. pravdnštvo. Spominjati se je treba le Ribnikarjevega slučaja. Katoliški duhovnik in intimni zaveznik Krekov dr. Evgen Lampe je denunciral Ribnikarja drž. pravdnštvu in ga spravil v preiskovalni zapor, dr. Pegan pa je pripravil »pričevanja«, da bi bil Ribnikar obsojen, da bi bil vržen v ječo, uničen kot uradnik in pogubljen v svoji eksistenci. Kje pa je bil takrat ta dr. Janez Krek, ki se dela sedaj tako užaljenega, da je njegova bivša ljubica pojasnila javnosti značaj in kvaliteto tega profesorja morale, in ki se dela, kakor bi mu pretila ta nevarnost, da bi moral prenehati biti prof. na lemenatu in moral postati prelat ali celo tehtant? Ali se je kdaj ta dr. Krek uprl lopovstvu in infamijam klerikalnega časopisja? Nikoli! Šele ko je Krek prišel do veljave v klerikalni stranki, so se začele v »Slovencu« in v »Domoljubu« tiste nezaljšane gonje, ki so zastrupile vse naše življenje v taki meri, da ključje sinovi te dežele iz tujine: smrdljiva domovina! Nismo bili prijatelji pokojnega kardinala Missie in imeli smo velike boje z njim, a na čast njemu in na čast tistima možema, ki sta takrat vodila klerikalno časopisje, prelato Kalanu in kanoniku dr. Žitniku, bodi pribito, da se je takrat ves politični boj lahko vodil v mejah dostojnosti in da je klerikalno časopisje šele sedaj spremenilo svoj značaj, ko je v klerikalni stranki zmagala Krekova struja, ko je prišla na krmilo trojica Krek-Susteršič in Lampe in je na mestu kardinala Missie sedel škof Jeglič. Ti so nositelji načela, da je treba liberalca s kamni ubiti in izvršujejo to načelo z bestialnostjo, ki ji ni primere. Sedaj pa, ko se je enkrat kolo sreče obrnilo na drugo stran, ko je slučaj nanesel, da je prišlo na dan nekaj umazane perila enega glavnih nositeljev najbrezobzirnejšega boja, pa se vrže ta človek v pozo preganjane nedolžnosti in vzdihuje, da smo ga hoteli ob službo pripraviti. Taka hinavščina presega pač vse meje in posebno pristojno voditelju stranke, ki ne pozna ne prizanašanja, ne usmiljenja, ki zatira in ubija vse, kar ji je na poti, ki pod plaščem imunite uganja največja lopovstva in porabiša poslansko imunite za ovadbe, s katerimi hoče politične nasprotnike spravljati ne le ob kruh, nego tudi v ječo.

— **Vodstvo deželnega zbora** je izročeno vsakokratnemu deželnemu glavarju, ki ga imenuje cesar na predlog ministristva. Deželni glavar je v tej svoji lastnosti **zaupnik krone** in stori slovesno obljubo, da bo vodil deželni zbor objektivno in nepristransko. Kako se izkazuje dr. Susteršič vrednega cesarskega zaupanja in kako izpolnjuje storjeno obljubo, to se vidi v sedanjem zasedanju dež. zbora. Zaupnik krone vodi dež. zbor z najbrutalnejšo pristranostjo. Ali misli dr. Susteršič, da s tem povečuje ugled svetle krone ali pa je že pripravljen, da dobi zasluženo slovo, tega ne bomo preiskovali; pribijamo samo, da postopa zaupnik krone tako, da bi količjak močnejša opozicija povsod na svetu tak parlament razbila in kličemo: Slava vladi, ki priporoča kroni takega zaupnika in trikrat slava baronu Schwarzu, ki ima tega zaupnika na vesti.

— **Dr. Susteršič kot predsednik.** Naš deželni glavar, kadar vodi deželnozborna razpravljanja, je kakor mezeg v svetem pismu. Rezgeta in rezgeta, pa vedno na eno stran. Na tej strani sedi narodno-napredna stranka, in to ima Susteršič vsikdar pod svojim kopitom. Če naši poslanci ugovarjajo rovtarskim žalitvam strupenega Lampeta — rezgetanje in disciplinarni odsek! Ako mu ravnosti poslanci spoštljivo naznanijo, da jih največja ničla, kar jih sedi v zbornici, profesor Jarc, krvavo žali, — rezgetanje in poklic k redu! Na-

prednim poslancem ni mogoče, da bi temu glavarju vstregli. In naj bi mu lezli v čreva, dr. Susteršič bi jih poklical k redu. Z eno besedo: tako nesramno pristranskega predsednika niškega stola grmeti in sikati proti poslancem, ki ne pripadajo njegovi stranki. Pač res, gnila deželnozborna večina je vredna takega predsednika-glavarja!

— **Klerikalni general v ženski kikiji.** Kar je počel Janez Evangelist v četrtkovi seji deželnega zbora, bila je neokusna harlekinada. Barona Schwarz zadene krivda, da je kakor komandiran Deus ex machina pomagal inscenirati zabito to burlesko. Njega ekselencia ima časih pač čudne pojme o dostojnosti svoje visoke službe! Sicer je pa stvar prav priprosta. V rokah jo ima dr. Krek sam. Če mož izjavi, da so po Theimerjevi priobčeni pisma falsifikat — na to bomo takoj pripoznali, da mu je godila huda krivica. Če pa je dr. Krek v žalostnem položaju, da mu je pristnost spisov pripoznati, potem pa je že dokazano, da možu drugega ne ostaja, nego da se razgovori s svojim škofom in s svojo stranko, ki vedno trdi, da je katoliška in prva in edina zaščitnica čistosti v deželi. Tako je carissime, in nič drugače!

— **Za splošno in enako volilno pravico.** V včerajšnji seji deželnega zbora je zahteval poslanec dr. Ivan Tavčar, kar je pomotoma izostalo iz včerajšnjega sejnega poročila, naj se uvede za volitve v deželni zbor splošna in enaka volilna pravica na podlagi proporcionalnega sistema. V svrhu, da bi takšni volilni reformi ne ugovarjala vlada, je predlagal, naj se pusti veleposelstniška kurija nedotaknjena in naj se uvede splošna in enaka volilna pravica s proporcem samo v ostalih kurijah.

— **Včerašnje deželnozbornsko poročilo** popraviti nam je v toliko, da posl. dr. Tavčar ni trdil, da bi bil tudi dež. predsednik baron Schwarz dal ob priliki pogajanja za volilno reformo kako obljubo in da mu dosledno tudi ni mogel očitati, da je prelomil besedo. Seveda tudi ni noben napredni poslanec klical, da je baron Schwarz besedo »požrl«. — Dr. Tavčar je trdil le, da bi bila dolžnost vlade respektirati kompromis, sklenjen pod njeno patronanco in da bi vsled tega ne bi bila smela predložiti izvestnih, kompromisu nasprotujočih zakonskih načrtov v sankcijo. Taka nesporazumljenja so sad policijske odredbe dež. glavarja, ki otežkoča na neznosen način stik poročevalcev s poslanci; stik, ki bi bil vsled slabe akustike v interesu točnega poročanja absolutno potreben.

— **Nikdar niso zadovoljni.** Klerikalci očitvidno ne bodo prej zadovoljni s sodnjami, dokler ne bodo vsakega liberalca obsodile in vsakega klerikalca oprostile. Prej ne bo miru. To opazujemo že dolga leta. Kdaj je že tega, kar je dr. Susteršič začel z infamnimi sredstvi preganjati sodnike. Takrat so sodniki po poklicu izrekli, da ima dr. Susteršič od zlinde umazane roke. Izrekel je to sodnik po poklicu »Vogelfreie«, ker so razsodili po vesti in pravici, jih je črna družba preganjala in zasramovala kar je mogla. Zdjaj so prišli na vrsto tudi ljudski sodniki. Ti že dolgo let niso imeli nobene prilike, da bi izrekli sodbo v kakem političnem procesu. Sicer si je »Slovenec« s svojimi lopovščinami nakopal marsikako pravdo, a vse so bile ali brezpomembne ali pa so se vsled nobele tožiteljev odpravile s poravnava. Zdjaj bi bila prilika za velik političen proces. Kamila Theimerjeva je obdolžila dr. Susteršiča takih dejanj, da bi moral povsod drugod izginiti čez noč iz javnosti, če bi se s tožbo ne opral. Toda dr. Susteršič neče tožiti in da bi svoj strah pred javno obravnavo in nepristransko sodbo porotnega sodišča prikril, zmerjajo ljudje takega moralnega kalibra kakor je dr. Krek ljudske sodnike za pristranske krivoprisežnike. Tako so torej sodniki po poklicu kakor ljudski sodniki pri klerikalcih v nemilosti. Zadovoljni bodo klerikalci s pravico šele takrat, kadar bo vsak liberalac obsojen in vsak klerikalec oproščen.

— **Klerikalni zaplotniki.** Inženir Milan pl. Suklje je storil nad vse zaslužno delo, ko je v svojih člankih razkrinkal predrzno spekulacijo, ki se imenuje Završnica. Njegova izvajanja drže tako krepko, da se Lampe z obema svojima izvedencema — sokrivcem stvarnega odgovora še lotiti ne upajo. Niti besedice ne morejo ovreči, pač pa psujejo tam, kjer se jih ne more prijeti. Na po-

vanje v deželni zbor, na psovanje izza plotu poslanske imunitete je dal inženir Milan pl. Šuklje tak odgovor, kakor so ga psovalci zaslužili, izrazil je psovalcem primerno zaničevanje in jih pustil sedaj lajati, kolikor in kakor jih je volja. Umazanemu »Slovencu« se zdi, da je gosp. Šuklje klerikalnim psovalcem izrekel preveč zaničevanja in vpije, da je zapisal svinjarijo, kakor je doslej v našem itak sirovem boju še nismo poznali. »Slovenec« se dela preveč nedolžnega Tisti »c... = rotto«, ki je vzbudil svoj čas tak vihar, je vendar zrasel na gredicah pod nadzorstvom ljubljanskega škofa stoječega »Slovenca« in zavzema med vsemi gorostasnostmi, ki jih je že zakrivilo klerikalno časopisje, gotovo »najodličnejše« mesto.

+ **Lažnjivost iz navade.** Med strokovnjaki, ki so o električnih speculacijah dr. Lampeta izrekli slabo mnenje, je tudi inženir Štebi. Ta je specialist v zadevah električnih central in zato je njegova sodba o Zavrnici posebnega pomena. Kar je povedal o Lampetovih električnih speculacijah drži tako trdno, da nihče še poskusil ni, to izpodbiti s stvarnimi dokazi in argumenti. Lampe si je po svoji navadi pomagal s sumničjem. V svoji gorečnosti je trdil, da je govoril celih pet minut z inženirjem Štebjem. Včeraj je inženir Štebi pojasnil, da sploh ni osebo znan z Lampetom in da ni še nikdar v svojem življenju z njim govoril. Lampetu je pač lažnjivost postala navada!

+ **Inženir Tschermak, pevec!** Večina v deželnem zboru slavi svoje zmage s pesmijo, ki jo je pevec Lampe otel stoletne pozabljenosti. Ta pesem se prične: Trommler ohne Trommelstock, Kürassier im Weiberrock. Za take junake je ta pesem prav primerna; posebno če se glasi: Trommler ohne Trommelstock, Kürassier im Pfaffenrock itd.

+ **Kamila Theimer in župnik Lovšin.** O kazenski obravnavi, ki se je vršila na tožbo Kamile Theimerjeve proti župniku Lovšinu pri okrajnem sodišču v Litiji, je priobčil tudi »Slovenec« dosti obširno poročilo, seveda tako prirojeno in zavito, da bi ž njim nasl ljudem nekaj peska v oči. No, pa ker je priznal, da je bil župnik Lovšin obsojen na 100 K in je s tem dosti povedano, zato se zaradi tega poročila ne bomo prav nič prekeali. Ampak eno moramo konstatirati: »Slovenec« je popolnoma »pozabil« povedati, da je dr. Kokalj predložil sodišču Krekova originalna pisma, kar je na navzoče duhovnike napravilo naravnost pretresujoč vtisk.

+ **Da se ne pozabi,** moramo takoj poudarjati, da se c. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji ni pritožilo proti zadnjemu sklepu idrijskega občinskega odbora, da se za leto 1913. pobira dodatna 6% občinska doklada na vse direktne davke. Pritožbo je vložil samo hišni posestnik Oswald. Zadnjič so se namreč idrijski klerikalci izgovarjali, da se je pritožil tudi c. kr. erar, da torej njih ne zadene krivda, če so se doklade po deželni odboru zmanjšale. Sedaj s takim izgovorom ne bodo mogli več slepomiti. Ugovor proti dodatni 6% občinski dokladi je vložen samo od c. kr. kateheta in hišnega posestnika Oswalda in od nikogar drugega. To dejstvo pa je tudi nad vse zanimivo. C. kr. rudniški erar ima predpisane davka 170.000 K. Oswald pa od svoje bajte komaj 20 K. Dodatna doklada v izmeri 6% bi znašala za erar 10.200 kron, za Oswalda pa 1 K 20 vin., beri in reci: ena krona dvajset vinarjev. In za ta bori znesek ne privoči Oswald ubogim idrijskim visokošolcem nekaj občinske podpore. V tem klerikalnem agitatoriju je res vkoreninjena zlobnost in hudoba. Ali se res izplača, vlagati razumnemu človeku pritožbe radi 1 K 20 vin. in napravljati uradom in oblastvom sitnosti in tratenje časa? Tega je zmožen res samo idrijski Oswald!

+ **Ali naša deželna vlada ni cesarska?** Tako so se spraševali ljudje, ko so videli, da so vsa javna poslopja v Ljubljani razobesila zastave, samo na palači deželne vlade je ekselencija baron Schwarz pozabil naročiti, da razobesijo zastavo. Slišali smo celo dovpt, da je to čisto pravilno, češ, vlade na Bleiweisovi cesti itak ni smatrati za pravo c. kr. vlado, marveč bolj za klerikalno ekspozičuro.

+ **Boje se javnosti!** Ravno kar smo izvedeli, da je slavna c. kr. vlada prepovedala za jutri napovedani socijalno - demokratični shod, na katerem bi bil poročal g. Ethin Kristan o kranjskem deželnem zboru.

+ **O naši zunanji politiki** z ozirom na albansko vstajo, piše včerajšnja »Die Zeit« med drugim: »Albanska vstaja, zlasti pa brezumno pretiravanje njene nevarnosti in njenih uspehov, je bilo samo voda na srbski mlin. Da bi bili naši državni modrijani, kakor to zatrijujejo Srbi, to

vstajo sami pod roko zanetili: te neumnosti bi iz patriotičnih ozirov ne prisojali, kakor smo že naglašali, naši diplomaciji. Da pa je učinkovanje te vstaje in senzacijske vesti o nji tako popolnoma napačno ocenjevala, tega pa pri vsi patriotični neznočitosti vendarle ne moremo tajiti. Ministrstvo zunanjih del je prišlo do muzeja historičnih neumnosti, v katerem je že več kakor dovolj zastopano, zopet novo kuriozno število... Stari Andrassy je še vedel, kako se dela zgodovina v lastno korist. Njegovi, vedno brezskrbni nasledniki pa razumejo samo še to, kako se nevede in nehoti dela za nasprotnike.

— **VI. vsesokolski zlet — Maraton.** Maraton je bil nalašč za zlet napisan in insceniran. Ta igra je krasna spojitev mimike, godbe, petja, telovadbe, plesa, vojne — krasna slika iz življenja starih Grkov za Maratonske bitke 490. pr. Kr. Ta misel je edina v zgodovini gledaliških predstav. Za temelj snovi služi najvažnejši dogodek iz junaške dobe Grkov, »zmagaja pri Maratonu«. Mali, zdravi, do rodne zemlje ljubezni polni grški narod se je ubranil pred desetkratno premočjo Perzijancev. Po zmagi se vršijo gimnastične igre v proslavo zmagovalcem — te se hipno prenehajo, ko pride iz Maratona vest, da sovražnik namerava na suhem napasti Atene. Krasno kolorirane slike kažejo: nositelje daritvenega orožja, duhovnice, zbor starcev, mestno prebivalstvo in stražo, vije Perzijce, Miltiadova žena dviga sina k očetu, ki se vrača na konju iz boja, žene in otroci prinašajo jedi in pijače zmagovalcem, gimnastične igre (tek, metanje diska, rokovanje, skupina pentatletov v odmoru) — sel prinaša nove vesti, grška vojska nastopi (težkooboroženci itd.), veliki duhovnik, starček in mladeniči itd. — vse v krasno izdelanih, originalnih grških barvah in krojih. Pri študiranju igre je sodelovalo »Narodni divadlo«, češka univerza in tehnični odsek Č. O. S. — Začetek točno ob 8^{1/4}. v Mestnem domu, danes, v soboto.

— **Opozarjamo na gledališke predstave, danes v soboto in jutri v nedeljo,** katere prirede igralci v deželnem gledališču. Danes se predstavlja Emile de Girardina življenjska slika v treh dejanjih, v proslavo imendana Njegovega veličanstva »Prestop žene«. Pri predstavi igra bivši orkester »Slovenske Filharmonije«. — Jutri: »Gospodje sinovi«, burka v treh dejanjih z naraščanjem in dramatično solo.

— **»Ilirija«** ča. »Rapid«. Za malokatero tekmo je bilo toliko zanimanja, kakor ravno za jutrišnje tekmo. Nepričakovana nedeljska zmaga je pridobila »Iliriji« toliko prijateljev, da vsi z napetostjo pričakujejo njenih nadaljnjih tekem. Jutri se pokaže, ali je bila nedeljska zmaga samo slučajna, ali je »Ilirija« res moštvo, ki bo v dogledni dobi eno najboljših na našem jugu. Tekma se začne točno ob 3. popoldne. Vrš se ob vsakem vremenu.

— **Čenjene izletnike** se opozarja, da se bo jutri v Katarinskem pogorju vršila brakada, in sicer se bo lovilo v Florijanščici in Jeterbenku na srne.

— **Mestna zastavljavnica** naznanja, da se vrši tamesečna dražba v mesecu avgustu 1912 zastavljenih dragocenosti (zlatnine, srebrnine in draguljev) in v mesecu oktobru 1912 zastavljenih efektov (blaga, perila, strojev in koles itd.) v četrtek, dne 9. oktobra od 8. do 12. popoldne v uradnih prostorih, Prečna ulica 2.

— **Velika umetnost** bi bila napraviti dobro kavo, ko bi ne bilo Kolinske kavne primesi, s pomočjo katere napravi vsaka gospodinja lahko igra je izvrstno kavo. Kolinska kavna primes je namreč po soglasni sodbi vseh gospodinj najboljši kavni pridelek. Obenem pa je tudi pristno domače blago — edino te vrste sploh. Zato lahko vsaki gospodinj kar najtopleje priporočamo, da kupuje samo Kolinsko kavno primes.

Napredni taceški fantje prirede v nedeljo, dne 5. oktobra popoldne točno ob 6. vinski trgatav v prostorih gosp. Josipa Bitenca (vulgo Zibert), gostilničarja na Brodu št. 8, katere polovico dohodkov se nakloni družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani. — Dobrodošel vsak, bodisi mestjan ali vaščan, kateri se hoče dobro zabavati ob petju, plesu in rujni kapljici.

Zanimiva vzklicna razprava Pirc — Golija. V ponedeljek, dne 6. t. m. ob 11. popoldne se vrši pred novomeškim okrožnim kot vzklicnim sodiščem konec znane afere med časniki Pircem in vladnim koncipistom Golijem in sicer zaradi žalitve, ki jo je Golija napravil Pircu izrekel na Jarčevem shodu na Muha-berju, z besedami: »Was hat denn dieser Kerl hier zu tun?« Zaradi te žalitve je Golija bil pred novomeškim okrajnim sodiščem obsojen na

30 K oziroma 3 dni zapora. Proti tej obsodbi je Golija vložil vzklic, v katerem predlaga zaslišanje na shodu navzočih orožnikov, pred katerimi je koncipient Lotrič takoj po izrečni žalitvi pustil Pircu diktirati doslovno Golijeve besede. Kot klasično pričo pa Golija naveda tudi dr. Ogrizka, ki je pri prvi razpravi v Golijevem imenu priznal v obtožbi stoječe besede s izgovorom, da jih Golija ni rabil proti Pircu. Zdaj pa Golija trdi, da ga dr. Ogrizek ni prav zagovarjal, češ, da on teh besed sploh izgovoril ni. K razpravi pride baje Golija osebno.

† **Mati načelnika novomeškega »Sokola«** gospa Gregorčeva je umrla v petek popoldne po dolgotrajni mučni bolezni. Pokojnica je mati več sinov — Sokolov, eden (g. Franc Gregorec) je točasn načelnik novomeškega Sokola. P. n. rodbini naše iskreno sožalje! Narodni pokojnici zemljaka lahka!

Novomeški visokošolci, ki so priredili dne 27. septembra t. l. v »Narodnem domu« veselico z igro in plesom v prid slovenskim akademskim podpornim društvom v Gradcu, na Dunaju in v Pragi, naznanjajo, da je gmotni uspeh omenjene veselice sledeči: Dohodkov je bilo 345 K 70 vin. (med temi 144 K 90 vin. preplačil), izdatkov je bilo 123 K 96 vin., torej je čistega dobička 221 K 74 vin. — Zahvaljujejo se ob tej priliki pred vsem cenj. gospodičnam, ki so tako požrtvovalno sodelovale pri težki in v velikimi težavami uprizorjeni igri in pa slavnemu občinstvu za udeležbo, oziroma preplačila. — Z ozirom na započeto skupno akcijo, so nameravali novomeški visokošolci vzlic prvotni skepi prirediti večer v okvirju Osrednjega vsedijaškega podporniškega odbora v Ljubljani. Napad v klerikalnih »Dolenjskih Novicah« in pred vsem opomba v listnici uredništva, da novice o prireditvi ne more priobčiti, ker se strinja z neumno zlobno invektivno klerikalnega starejšine, kakor tudi konsekvntni boj kot s strani novomeškega klerikalstva, pa jim je odprl oči. Zato smatrajo skupno akcijo s klerikalci za ponesrečeno in pošljejo denar po lastnem preudarku direktno zgoraj omenjenim trem podpornim društvom.

Prve lokomotive na novi dolenjski progi že žvižgajo. Seveda je tu žvižg še bolj skromen, ker so skromne tudi lokomotive. So namreč stare tete, ki so pred davnim časom morale tudi kaj boljega vozile, sedaj pa tam, koder je železni tir za novo progo že položen, prevažajo material. Take lokomotive se slišijo v Belo Krajino, v zadnjem času pa tudi že v bližini novomeškega kolodvora, pri postaji Kandija.

Janez Trdinova koča na Gorjancih. Bojeslavni Gorjanci, važna zgodovinska straža ob turških vpadih so po Trdinovih bajkah postali zanimiva in vabljiva izletna točka tudi za njanje izletnike. Ampak če tuji turisti pridejo na Gorjance, si ne vedo pomagati. Nikjer nobena gostoljubna koča jih ne sprejme, nobenega zavetišča v slučaju slabega vremena. Hiša pri Sv. Miklavžu je privatna last in razen, kadar je maša, vedno zaprta. Zgradba nove železnice privabi gotovo še več turistov v te kraje, zlasti ker je za Gorjanci spojena doslej čisto nič znana divje-romantična »žumberska Švica«. To so zdaj nekateri novomeški prijatelji Gorjancev resno uvaževali in sklenili se resno zanimati, da se pod vrhom Gorjancev (sv. Jern) postavi za enkrat vsaj mala koča, ki se ima krstiti v Janez Trdinova koča. — Lep, uvaževanja vreden načrt, če le ne bo spaval po Krki, kakor jih je že mnogo takih.

Kočevska nestrpnost. Zaradi nameravane ustanovitve slovenske ljudske šole v Kočevju vlada pri Kočevarjih grozen strah. V tem strahu grozijo Slovincem na vse mogoče načine; tudi takim, ki niso v nobeni zvezi s prošnjo za to šolo. Iz gotovega vira vemo, da je mestni obč. tajnik P. nekemu mestnemu uslužbencu v mnenju, da je tudi on podpisal prošnjo za slovensko šolo, zagrozil, da bo službo zgubil. Imel dotičnega uslužbenca je na razpolago. Gospod tajnik zapomnite si, da je ta grožnja kazniva. Sploh se čuje, da ta gospod prvo vlogo igra v agitaciji proti slovenski šoli. Svetujemo mu pa, naj bo lepo miren in ponižen, sicer bomo javnosti povedali, v katerem »zavodu« v Ljubljani se je naučil slovenščine. Pa tudi še drugega masla imate na glavi gospod tajnik, tedaj naj bo lepo ponižen in miren napram Slovincem.

Darilo. Gospod Stefan Tomšič, vpokojeni nadučitelj je daroval Gradski knjižnici in čitaonici v Karlovcu 40 slovenskih knjig. Prosvetni odbor v Karlovcu se mu je za lepi dar pisмено zahvalil.

Kinematograf »Ideal«. V soboto 4., nedeljo 5. in ponedeljek 6. okto-

bra: Senzacijska tragedija. 1. Funchal, glavno mesto otoka Madejra. (Potovalni film.) 2. Vesela svatba. (Humoreska.) 3. Gaumontov teden. (Kinemat. poročilo o najnovejših dogodkih, sportu, modi itd.) Senzacionalno! 4. Ako zvone zvonovi. (Globokosegajoča življenska slika s Hanny Wiesse. V treh dejanjih.) — Pri vseh predstavah. 5. Impresario Adolar. (Humoreska.) — Samo popoldne. 6. Špansko - portugalske bikoborbe. (Senzacionalno.) — Samo zvečer ob 7. naprej. 7. Leo in Leontina. (Veseloigra.) — Samo zvečer ob 7. naprej.

Nesreča. Ko se je včeraj igral pred hišo št. 250 v Rožni dolini 11-letni Alfred Bernik je spodrsnil ter padel in si pri padcu zlomil levo roko. Dečka so starši peljali v deželno bolnišnico.

Kolo ukradeno je bilo včeraj v poslopju II. državne gimnazije petošolcu Črnagoju. Tat, nek mlad fant je kolo takoj peljal v zastavnico ter je hotel tam zastaviti, a še predno je to storil, je prišel tja varnostni organ in fanta s kolesom vred odvedel na policijo, kjer je tatvino priznal.

Pogon. Ker so se zadnji čas v Ljubljani in okolici začeli vršiti razni izredni zločini, je policija predvčerajšnjem v svojem področju z vsem aparatom napravila pogon, pri katerem na žal ni imela sreče.

Vlom v »Narodnem domu«. Dotični desetak, o katerem smo pisali, da je v zvezi z aretirano dekle iz »Narodnega doma«, se je zgasil pri nas ter zatrdil, da ni v prav nobeni zvezi z vdomom.

Naistarejša, dobro znana kolarška obrt J. Ban v Ljubljani, Wolfova ulica 12, je vpeljala v svojih, jako obširnih prostorih izdelavo in lakiranje vseh vrst modernih voz. Velik prostor za shranjevanje avtomobilov čez zimo. Avtomobili se tudi popravljajo. Glej oglaš!

Pozor! Gospod, ki je pri koncertu v torek zvečer 30. septembra v »Narodni kavarni« pomotoma zamenjal pelerino, se prosí, da jo takoj odda istotam, kjer dobi svojo. Ako ne, se dotični gospod priobči z imenom.

Narodna obramba.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala ga. Jospina Šteiner 22 K, katere so darovale rodoljubke v Litiji mesto venca t. gđc. Amaliji Jenko; poslala pa je tudi 10 K, dar pevskega društva v Litiji. — Za družbo so nabrali slovenski narodni radikali v Celju 43 K, denar je poslal g. abit. Vasle Baltek. G. dr. Bogomil Hrašovec iz Celja je poslal 12 K 20 v, nabranih pri odhodnici slovenskih visokošolcev in drugih k vojakom v gostilni Plevčak v Gabrju pri Celju. — Podružnica v Loškem potoku je odpisala med drugimi prispevki tudi dar g. Iv. Knausa iz Amerike v znesku 40 K. Lovro Humer z Jesenic je nakazal družbi vsoto 70 K, ki se je nabrala z nabiralnimi polami po podružničnih funkcijonarjih v spomin na 20. september; k ti vsoti so prispevali jeniški železničarji 19 K 60 v. G. dr. Fr. Škof iz Ribnice na Pohorju je poslal 10 K, nabranih od naprednih Slovincov v spomin petletnice 20./IX., ter v odgovor na ustanovitev nepotrebne in brezpomembne mladeniške in dekliske zveze. Gosp. Iv. Bregant, Tržič, je nakazal družbi 2 K s pristavkom: Darujeta dva revčka, zato ker tretji, kot kapitalist ni hotel teh 2 kronc žrtvovati naši družbi. — Brdska podružnica je praznovala letos svoj 25letni jubilej. Dne 31. avgusta je podružnica imela svoj redni občni zbor, združen z jubilejno slavnostjo. Občni zbor je sklenil, da prevzame podružnica en obrambni kamen, da s tem vsaj deloma reši čast Brd — ker se ni našel eden rodoljub, da bi žrtvoval za en kamen. S tem, da pristopa podružnica k obrambnemu skladu in vplača znesek 200 K se redni dohodki podružnice, oziroma prispevki napram družbi nič ne zmanjšajo. Znesek 200 K je prejela družba in se je zložil: s čistim dobičkom slavnosti 120 K, z zbirko o priliki neke poroke 21 K, s prispevkom županstva v Biljani 30 K in z raznimi zbirkami prijateljev podružnice 29 K. Iskrena hvala!

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Savo, Javornik in Koroško Belo priredi dne 12. oktobra v gostilni Verges na Savi vinski trgatav. Začetek ob 7. uri zvečer. Vabijo se vsi prijatelji podružnice na to prireditev. Čisti dobiček se porabi za božičnico, za obdaritev otrok. Godbo na raztezala in drgala.

Društvena naznanila.

Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani vljudno opozarja imetelje srečk efektne loterije v podporo domačih umetnikov, da do 15. oktobra nedvignjeni dobitki pripadejo v prid loterijskega namena.

»Sokol I.« vabi svoje člane na poslovljni večer, ki ga društvo priredi bratom, ki odhajajo letos k vojakom, jutri, v nedeljo, 5. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »pri zlati ribi« v Stritarjevi ulici. Bratje, pokazimo svoje simpatije vrlim bratom, ki se poslavljajo od nas! Vabimo k mnogobrojni udeležbi! — Na zdar!

Plesna šola N. S. Z. se otvori v nedeljo, 5. t. m. ob 3. uri popoldne v dvorani hotela »Ilirije«. Pristop k plesnim vajam imajo samo vabljeni prijatelji. Ker je pa mogoče, da se vabilo pomotoma komu ni dostavilo, opozarjamo iste, ki hočejo obiskovati plesno šolo, da se javijo pri vodu v plesno dvorano. Plesnemu odseku se je posrečilo dobiti izbornega učitelja, kakor tudi igralca na glasovir.

»Slavčeve« plesne vaje. Opozarjamo tem potom cenj. plesalke in plesalce, da je otvoritev istih jutri v nedeljo, dne 5. t. m. ob 3. uri popoldne v veliki dvorani »Narodnega doma«. Vabimo gđc. plesalce, katerim se niso posebna vabila razpošiljala, k polnoštevilni udeležbi. Istotako vabimo cenj. dame, ki imajo vstop le potom izkaza vabila, na obilen posest.

Telovadno društvo »Sokol« Vič naznanja, da priredi v letošnji zimski sezoni več družabnih večerov z domačo zabavo in se prvi vrši v nedeljo 5. vinotoka v gostilni br. Alojzija Čeha v Rožni dolini. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstop prost.

Telovadni odsek »Sokola I.« v Mostah pri Ljubljani vabi vse članstvo, da se polnoštevilno udeležijo poslovljnega večera, ki ga priredi jutri, v nedeljo zvečer pri br. Krusičev bratom, ki odhajajo k vojakom. Prijatelji Sokolstva dobrodošli! Na zdar!

Zahvala. Telovadno društvo »Sokol« v Štepanji vasi se zahvaljuje vsem bratom in prijateljem Sokola, ki so se dne 28. septembra t. l. z velikim posetom udeležili prve vinske trgatve v gostilniških prostorih br. Ivana Bricejna v Štepanji vasi. Odbor se je potrudil, da je ustregel v vsakem oziru in bo sijajno uspela vinska trgatav marsikateremu gotovo še dolgo v dobrem spominu ostala. — Ivan Rebernik, nabral med brati na vinski trgatvi pri br. Ivanu Bricelju za prepovedan cvetlični dan za Slovensko Sokolsko Zvezo 15 K. Na zdar!

»Slovenski klub« v Sarajevu se je preselil iz dosedanjih društvenih prostorov (gostilna Franchini) v novozgrajeno palačo »Napredek«.

Posredovalnica N. S. Z. Službo iščejo: 2 krojaška pomočnika, 1 pisarniški sluga, 1 trgovski sluga, 1 pomožna pisarniška moč. — Pojasnila daje posredovalnica N. S. Z. v Narodnem domu. — Cenj. slovenske delodajalce prosimo, da se v slučaju, da rabijo dobro in zanesljivo delavsko moč, obračajo na posredovalnico N. S. Z., kjer se jim preskrbi zanesljive delavce vseh strok.

Književnost.

— **»Planinski Vestnik«.** Izšla je 8. številka »Planinskega Vestnika« s sledečo vsebino: Janez Koprivnik: Pohorje; Janko Mlakar: Iz Zillertalskih Alp; dr. H. Tuma: Mangartska skupina; Jos. Kunaver: Nesreča na Skuti in s slikami: Pogled na Razór, pogled na Kredarico, severna stena Skute, razpoka s truplom Petriča.

Razne stvari.

* **Sanitetni oddelki iz Bolgarske.** Včeraj popoldne se je vrnil drugi avstrijski sanitetni otelek Rdečega križa z Bolgarskega na Dunaj. Ta oddelek je deloval skoraj 10 tednov v Sofiji.

* **Smrtna obsodba.** Iz Bolcana poročajo, da je porotno sodišče obsodilo na smrt posestnika Petra Hallerja iz severne Tirolske, ki je svojo ljubico Ano Kiemovo, katere je bila v drugem stanu, umoril, da se lahko poroči z nekim drugim dekleto.

* **Povodnji v Turčiji.** Iz Carigrada poročajo: Vsled nevihte so tudi proge orijentskih železnic nekoliko trpele. Več mostov je bilo poškodovanih. Kolikor se ve sedaj je v Carigradu in v predmestjih utonilo 200 oseb.

* **Mož iz Amerike.** Iz Saybuscha poročajo, da se je te dni kmet Kottas nenadno vrnil iz Amerike v svojo domačo vas Milovsko pri Saybuschu. Našel je svojo ženo v objemu nekega mladega fanta, potegnil nož in zabodel svojo nezvesto ženo in njenega ljubčka. Nato se je Kottas zgasil sam pri orožnikih.

* **Grof Leopold Gudenus** †. V Ulrichskirchnu je umrl cesarjev najvišji dvorni komornik grof Leopold Gudenus, ki je šele pred kratkim dosegel starost 70 let. Njegovi vdovi je tudi cesar kondoliral v daljši brzo-

javki, v kateri se spominja Gudenu-
sove zahvale, ki mu jo je ta par dni
pred svojo smrtjo sporočil za vse
dokaze naklonjenosti.

* **Dr. Diesel.** Do sedaj o dr.
Dieslu, ki ga pogrešajo, še nimajo
nobene sledi. Gotovo je, da se je
med vožnjo v London ponesrečil. —
V najkrajšem času stopi v Nemčiji v
promet najnovejša njegova iznajdba
lokomotiva z Dieslovim motorjem.
Poskusne vožnje na progi Berlin-
Devin so se izborni obnesle. Z nje-
govo lokomotivo se doseže hitrost
80 do 100 km.

* **Kolera.** V 188 od kolere okuže-
nih romunskih okrajev se je do sedaj
konstatiralo 1159 slučajev kolere.
76 oseb je umrlo, 89 ozdravelo, 994
oseb je še bolnih. — V Odesi se je
primeril še en slučaj kolere, tako da
so sedaj za kolero bolne tri osebe. —
Zagrebski deželni sanitetni urad na-
znanja enajst slučajev kolere; ena
oseba je umrla. — Kakor poročajo z
Dunaja, je vojno ministrstvo poobla-
stilo poveljnike armadnih zborov, da
smejo odložiti vpoklicanje rekrutov,
nadomestnih rezervistov in enoletnih
prostovoljcev iz onih okrajev, kjer je
nastopila kolera.

* **Fayeve prave sodenske mine-
ralne pastilje,** izdelane iz že stoletja
za zdravljenje uporabljenih, slovečih
občinskih studencev kopališča Soden
o. T., so preizkušene pri kašlju, za-
sluzenju, kataris, hripavosti itd. To
pripoznavajo vsi zdravniki, pa tudi
predsedna komisija z mednarodne
farmaceutične razstave na Dunaju,
ki je pripoznala zastopniku general-
ne reprezentance Družbe sodenskih
mineralnih produktov, c. in kr. dvor-
nemu dobavitelju V. Th. Güntzertu,
Dunaj, VI., Schmalzhofgasse 1 a, za
izstavljene sodenske mineralne pasti-
lje, mineralni vrec in studenske soli
najvišjo razpoložljivo odliko: častni
križ z veliko zlato kolajno in častno
diplomo.

* **Pri lečenju srčnih bolezni** se
pazi principijalno na redno odvajanje.
Iz zelo tehničnih razlogov pa tega
ne gre provzročati morda z drastič-
nimi sredstvi. Naravna Franc Josipo-
va grenčica je tako z ozirom na go-
tovo učinkovanje, kakor tudi na lah-
ko odvajanje najboljši regulator pre-
bavljanja. »Fran Josipova grenčica«,
pravi profesor Leidesdorf, »se razli-
kuje od drugih podobnih voda ravno
po tem, da učinkuje že v malih mno-
žinah in da tudi po daljšem uporab-
ljanju nima slabih posledic.« —
Vsak dobi lahko Fran Josipovo gren-
čico v vsaki lekarni, boljši drogeriji
in trgovini z mineralnimi vodami.
Odpravno ravnateljstvo v Budim-
pešti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Skupni ministrski svet.

Dunaj, 4. oktobra. Skupni mini-
strski svet je sklenil, da naj se skli-
čejo delegacije sredi novembra.

Dunaj, 4. oktobra. Zahteve voj-
ne uprave znašajo 435 milijonov
kron in sicer za naročila 200 milio-
nov in za mobilizacijske stroške 235
milijonov. Druga volilna reforma za-
hteva zvišanje rekrutnega kontin-
genta za letnih 40.000 mož, najbrže
pa bo dovoljenih samo 35.000 mož.

Dunaj, 4. oktobra. Cesar je bil
danes dopoldne obveščen o rezultatu
včerajšnje ministrske konference.
Glavni rezultat te konference je, da
je generalni štab zmagal s svojimi
zahtevami. Rekrutni kontingent se
zviša za letnih 35.000 do 36.000 mož.
Zvišanje se bo izvedlo le polagoma,
končno bo 1. oktobra 1918. Od zvi-
šane števila pripade infanteriji to-
liko mož, da bo stanje posameznih
stotnij zvišano za 34 mož, ostalo
moštvo odpade na artilerijo, tehnič-
ne čete in mornarico. Stroški so na-
tančno izračunani, javnosti pa ne-
znani. Znano je le, da bo stala izpo-
polnitev materiala enkrat 24 milio-
nov, ki se razdeli na posamezne ob-
roke. Glede mornariških zahtev se
govori, da bo uprava pospešila grad-
bo dveh dreadnoughtov, ki bosta
stala 150 milijonov kron. Stroški, ki
jih je vojna uprava že izdala tekmo
mobilizacij, znašajo 435 milijonov
kron. Računa se, da znašajo nove
vojaške zahteve pol milijarde, k te-
mu je prištetih še kredite, ki so jih de-
legacije že dovolile in za katere kre-
dit še ni preskrbljen v znesku 450
milijonov, tako da bo morala monar-
hija v prihodnjih letih za svojo voj-
sko najeti okoli cele milijarde poso-
jila.

Razgovor s Pašićem.

Dunaj, 4. oktobra. Rezultat raz-
govora s srbskim ministrskim pred-
sednikom Pašićem je napravil vtisk
vladnih krogih zelo dober vtisk.
Upati je, da bo prišlo v trgovsko-
političnih in železniških vprašanjih
do sporazuma.

Pašić.

Dunaj, 4. oktobra. Danes ob 9.
dopolodne se je srbski ministrski
predsednik Pašić odpeljal v Belgrad.
Na kolodvoru so ga številni jugoslo-
vanski dijaki živahno aklamirali. Z
istim vlakom se je peljal tudi bivši
bolgarski generalštabni šef general
Fičev.

Češko - nemška pravna pogajanja.

Praga, 4. oktobra. Namestnik
knez Thun je konfiriral z zastopniki
českkih strank zaradi imenovanja de-
legatov za dunajski pravni pogaja-
nja. Poročal bo nato današnjemu
ministrskemu svetu.

Patriarh Bogdanović.

Belgrad, 3. oktobra. »Pravda«
piše, da karlovški patriarh Bogdano-
vić ni utonil, marveč pobegnil v
Ameriko, kjer hoče sedaj živeti.

Ponižanje.

Rim, 4. oktobra. »Messaggero«
je dobil baje od neke odlične osebe
poročilo o stališču, ki je zavzema
grof Berchtold napram tržaškim na-
redbam ter piše, da grof Berchtold
globoko obžaljuje, da se je italijansko
javno mnenje postavilo tako ostro
proti Avstriji. Berchtold je baje storil
vse, da ublaži posledice naredbe
tržaškega namestnika, ki so izšle
brez njegove vednosti, in se trudi,
da bi dal Italiji za to zadoščenje.

Kitajska.

Peking, 4. oktobra. Kitajski par-
lament je sklenil, da naj se izvoli
predsednik kitajske republike na 5
let in da se sme izvoliti po preteku 5
let zopet.

Dogodki na Balkanu.

Tretja balkanska vojna.

Valona, 4. oktobra. Iz Kosova
(?) sem dospele vesti pravijo, da se
je dvignil ves albanski narod proti
Srbom, ker grozi Albancem vsled
zaprtja trgov lakota.

Belgrad, 4. oktobra. Pri Vraniš-
ti je prišlo do boja z albanskimi četami,
ki prodirajo proti Prizrenu. Albanci
so bili strahovito poraženi.

Valona, 4. oktobra. Sem dospele
vesti pravijo, da je pred Djakovico
padel Riza beg.

Belgrad, 4. oktobra. Srbski ti-
skovni urad je pooblaščen izjaviti,
da so vse vesti tujih korespondenc
in privatnih brzojav o posiljevanju
žensk s strani srbskih častnikov ten-
denciozno in hudobno izmišljene ter
imajo namen očrnuti Srbijo, ki ne
stori drugega, kakor da brani svoje
pokrajine. Ravno tako neresnične so
tudi vesti o renitencah v srbski vojski.
Nepojmljivo je, komu naj vse to
koristi in upati je, da bo spoznala
Evropa, ki je bila priča junaških srbs-
kih vojščakov, da v taki armadi ni
prostora za upor v trenutku, ko so
ogrožene srbske meje.

London, 4. oktobra. »Daily Te-
legraph« prinaša obširno brzojavno
poročilo o strahovitem albanskem
porazu pri

Prizrenu.

V četrtek v ranih jutranjih urah
so poskusili Albanci organiziran kon-
centričen napad na mesto. Srbi so
bili na napad popolnoma pripravljeni
in so pustili, da so se Arnavti nemo-
teno približali na 500 metrov. Tedaj
šele so začele delovati srbske puške
in topovi. V strahovitem ognju so bi-
li Albanci z velikanskimi izgubami
zavrnjeni. Med arnavtskimi vrstami
je izbruhnila strahovita panika. Cele
kolone so bežale v divjem begu pro-
ti Djakovici. Srbi so zaplenili med
drugim tudi dva topa in en brzostre-
len top.

Belgrad, 4. oktobra. »Štampa«
poroča: Po večernem krvavem boju
so Srbi pregnali Albance iz Struge.
Vstahi se koncentrirajo med Dibro in
Prizrenom.

Sofija, 4. oktobra. Srbska vlada
je odgovorila na bolgarsko zahtevo,
da naj smatra Srbija tudi vjete ma-
kedonske Bolgare za vojne vjetnike
v albanskih bojih, negativno z moti-
vacijo, da so ti sedaj srbski podaniki.
Zato je pridržala bolgarska vlada 50
srbskih vojakov v Sofiji kot tale.

Bolgarska, Grška in Turčija. —
Pred četrto balkansko vojno.

Carigrad, 4. oktobra. Diploma-
tične zveze med Turčijo in Bolgar-
sko so se včeraj obnovile.

Carigrad, 4. oktobra. V zahodni
Trakiji je prišlo do hudih spopadov
med bolgarskimi četami in Grki. Do
sedaj je padlo v teh bojih 200 Grkov.

Rim, 4. oktobra. Upati je, da bo
do veselele ponudile Grški in Turčiji
svoje posredovanje.

Atene, 4. oktobra. S kraljevim
ukazom so bili vpoklicani dne 8. av-
gusta odpuščeni rezervni letniki
1901—1909.

Sofija, 4. oktobra. V kratkem se
odpošlje bolgarska komisija na Gr-
ško, da prevzame ujetje bolgarske

vojake. Enaka grška komisija pride
v Sofijo.

Pariz, 4. oktobra. »Temps« poro-
ča iz Aten: Bolgarska predlaga zo-
pet, da naj se Makedonija in Trakija
spojita v avtonomno državo. Bolgar-
ska je izdelala že načrt za četaše, ki
naj skušajo uresničiti to idejo. Turčija
se o tej ideji še ni izrazila.

Frankobrod, 4. oktobra. Iz Cari-
grada poročajo, da je turško stališče
v vprašanju Egejskih otokov slede-
če: Turčija zahteva vse otoke do vi-
šine otoka Rhodosa, južnih 12 oto-
kov pa je pripravljena odstopiti Gr-
ški. Če ni mogoče izvesti tega načrta,
zahteva Turčija avtonomijo vseh
otokov pod sultanovo suvereniteto
in pod grško upravo, otoki pa naj se
nevtralizirajo, to je, naj ne dobe po-
sadke in naj se ne utrdijo.

Carigrad, 4. oktobra. Po vesteh
iz Carigrada, je ostal bolgarski de-
legat general Savov v Carigradu, ter
razpravlja s turško vlado o novi ide-
ji kooperacije Bolgarske in Turčije.
Ustvari naj se iz zahodnje Trakije
in srbske in grške Makedonije avto-
nomna država. Trdi se, da se bolgar-
ski merodajni krogi z ozirom na za-
pleteni položaj na Balkanu in na tež-
koše, s katerimi se ima boriti Srbija,
resno bavijo z možnostjo realizacije
tega projekta.

Carigrad, 4. oktobra. Iz Gumul-
džine poročajo, da je prišlo tam do
hudega boja med bašibozuki in bol-
garskimi četami. Na obeh straneh je
bilo mnogo izgub.

Kelmorajn, 4. oktobra. »Kölni-
sche Zeitung« potrjuje vest, da se
Bolgarska mrzlično preskrbljuje z
vojnim materialom.

Pariz, 4. oktobra. Velešile tro-
zveze in tripelentente so v Carigra-
du in v Atenah že ponudile svoje po-
sredovanje. Trozveza zahteva za
Turčijo otoka Mitilene in Kios.

London, 4. oktobra. Beg Abro je
kot turški delegat odpotoval v Ate-
ne, da nadaljuje pogajanja, vendar ni
mного upanja, da bodo pogajanja
uspešna.

Dunaj, 4. oktobra. Iz Soluna po-
ročajo, da je izbruhnil med grškimi
četami v Solunu upor. Več častnikov
je bilo pomorjenih.

Pariz, 4. oktobra. Listi poročajo,
da je porta pripravljena dovoliti, da
se vprašanje Egejskih otokov prelo-
ži na poznejši čas in mir z Grško de-
finitivno podpiše, kar se lahko zgodi
tekmo dveh tednov. Veliki vezir je
baje veleposlanikom izjavil, da bo
turška vojska v kratkem demobilizir-
ana. V mladoturških krogih se po-
javlja odločno stremljenje, da se
sklene definitivna zveza z Bolgar-
sko na podlagi določb političnega
programa.

Srbsko posojilo.

Pariz, 4. oktobra. Srbsko poso-
jilo bo prvo izmed vseh balkanskih
posojil, ki se bo realiziralo na fran-
coskem denarnem trgu. Težko pa
bo šlo Grški, da bo dobila francoski
denar.

Angleški poslanik v Belgradu.

Belgrad, 4. oktobra. Novi angle-
ški poslanik Charles Louis de Graz
je prispel sem ter ga je kralj sprejel.

Neresnične vesti.

Belgrad, 4. oktobra. Vesti o pis-
mu Esad paše srbski vladi in o pre-
kinjenju železniškega prometa z Bol-
garsko so popolnoma neresnične.

Gospodarstvo.

— Hmelj. Žalec, 2. oktobra.
Vesled naročila c. kr. poljedelskega
ministrstva se je južnoštajersko
hmeljarsko društvo udeležilo letos
tudi poljedelske razstave, ki se je
priredila povodom »Grazer Herbst-
messe« v Gradcu od 27. septembra
do 5. oktobra t. l. ter vpsalo 60
vzorcev goldinga in 10 vzorcev po-
znega hmelja. Najvišje odlikovanje,
namreč častna diploma c. kr. polje-
delskega ministrstva, se je podelila
gospej Tereziji dr. Šribarjevi v Dre-
šnji vasi. Srebrna državna kolajna
kot II. in III. darilo se je priznalo gg.
Josip Širci iz Žalca in Franc Plaska-
nu iz Orle vasi. Bronasta državna
kolajna kot IV. darilo g. dr. M. Šri-
barju v Drešnji vasi. Zlata, oziroma
pozlačena razstavna kolajna kot V.
in VI. darilo gg. Karel Janiču in Fr.
Robleku iz Žalca. Srebrna kolajna
kmetijske družbe kot VII. darilo g.
Andrej Antlogi v Gotovljah. Srebrne
razstavne kolajne kot VIII., IX. in X.
darilo gg. Vinko Steinerju iz Pe-
trovc, Anton Vodeniku iz Petrovc in
Avgust Sušniku iz Celja. Bronasta
kolajna kmetijske družbe kot XI. da-
rilo g. Josip Flajsu iz Žalca. Brona-
sta razstavna kolajna kot XII. in
XIII. darilo gg. Franc Cukali iz Go-
milke in Josip Povšetu iz Orle vasi.
Za pozni hmelj se je g. Edvard Ku-
kecu iz Žalca priznala častna diploma.
Vzhodnoštajersko hmeljarsko
društvo iz Fürstenfelda je poslalo le
24 vzorcev.

Poslano.

Iz »Slovenčevega« poročila o
seji deželnega zbora z dne 30. m. m.
posnemam, da je poslanec Jarc med
dr. Lampetovim govorom v neslanem
medklicu hotel mene izpostaviti za-
smehu.

Ker se v stvar, o kateri se je
takrat razpravljalo, nikdar vtikal ni-
sem, zavračam netaktnost Jarčeve
in prepušчам slovenske javnosti,
naj sama sodi, se-li vjema s pravili
družabne olike, da se napada čisto
neprizadeta in poleg tega še nena-
vzoča oseba.

V Ljubljani, 4. oktobra 1913.

Ivan Hribar.

„Velečastni“ dr. Krek!

Vi ste se včeraj v svoji brezča-
stnosti tako daleč spozabili, da ste
me pod varstvom imunitete imeno-
vali »vlačugo«, mene, ženo, za katere
ljubezen ste beračili, kakor Vam mo-
rem dokazati z Vašim lastnim roko-
pisom. Vi ste najpogostejši strahopetec
in lažnjivec, ki je kdaj hodil pod soln-
cem in če bi imela jaz brata, bi Vam
ta dal s pasjim bičem edini odgovor,
ki Vam gre. Vi ste to zadnjo infamijo
storili samo, da bi me pognali v
samomor, ker veste, da dokler bom
sopla, ne bom nehala z bojem za pra-
vico in resnico in da pomeni s tem
združeni zadnji obračun z Vas in
za Vaše kumpane kaznilnico.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1913.

Kamila Theimer.

Izjava.

Kranjskemu deželnemu zboru je
bilo včeraj pridržano, postati unikum
med vsemi parlamentarnimi korpo-
racijami. Pod zaščito imunitet me je
gospod dr. Krek imenoval vlačugo in
pripovedoval prizor, ki je od prve
do zadnje besede zlagan. Jaz sem
šla takrat — žal — na Prtoč in to
s polno vednostjo mojega zastopni-
ka gospoda dr. Kokalja, ne da bi be-
račila za ljubezen, marveč da bi se
z dr. Krekom posvetovala, kako je
njega iz boja izločiti in ga rešiti, ker
sem slišala, da je bešen in bolan. Na
smrt utrjena in do kože mokra sem
prišla na Pertovč in sem bila najprej
po dr. Kreku jako prijazno sprejeta.
Sele ko sem omenila, da ve dr. Ko-
kalj za moj obisk, je izbruhnil vihar.
Nič več ni hotel verjeti, da imam do-
ber namen in obsul me je s ploho
pskov, med katerimi pa besede »vla-
čuga« ni bilo. Ponoči in v megli sem
hotela proč, a on je zaklenil vrata
in mi branil oditi skozi okno. Vse
to ob plohi pskov, ki tudi tedaj ni
nehala, ko sem ga nujno — pa ne na
kolenih! — prosila, naj neha, ker te-
ga več ne prenesem. Da bi nehal ta
nevredni prizor, sem končno dala
lažljivo samoobdolžitev, nakar je
potem Krek prosil odpusčenja in mi
je hotel pisma vrniti. Slaba in bolna,
kakor sem še bila, sem mu odpustila
in ga prosila, naj uniči pisma, ki ni-
majo zame nobene vrednosti. To je
resnica in nič kakor gola resnica, ka-
terto sem vsak čas pripravljena potr-
diti pred sodiščem. Ker to dr. Krek
prav dobro ve, se tudi na mojo tožbo
od deželnega zbora ne pusti izročiti
sodišču in se s tem označuje sam kot
to, kar je.

V Ljubljani, dne 3. oktobra 1913.

Kamila Theimer.

Darila.

Upravištvu naših listov so po-
slali:

Za »Ciril - Metodovo družbo«:
Neimenovani v Toplicah na Dolenj-
skem, 30 K, moto:

Ker tuja roka vmes posegla
in polastila se moj denar,
zato položim mi ostalo polovico
domu na oltar!

Visokosolec v Gorenji vasi, za po-
ljub 1 K; v gostilni »Kočevje« na
Vojskem pri Idriji darovali narodnja-
ki 2 K in gospa Mat. Sebenikar iz
Unca, 20 K, mesto venca umrli Ma-
riji Majcen v Mokronogu. Skupaj
53 kron.

Za »Slovensko Sokolsko Zve-
zo«: Lapajne Ivan, Idrija, 1 K 20 vin.,
za cvetlični dan z geslom »Počasi,
pa gotovo«; Josip Tomažin, višji
poštni oficijal v Novem mestu, 16 K,
nabrano na račun prepovedanega
cvetličnega dneva od gospodov
»Tučkovga omizja« in tudi drugih
priateljev »Sokola«; Anton Štrekelj
v Ljubljani, 1 K, mesto cvetličnega
dneva; uradništvo »Mestne hranil-
nice ljubljanske«, kot odgovor na
prepoved cvetličnega dne 75 K 50 v,
i. s. knjigovodja Pretnar 8 K; po 5
kron: Abulner, dr. Černe, ravnatelj
Milohnoja, Mešek in Petrič; Rode 4
kron; po 3 K: Jeruc, Kuralt, Sušter-
šič, Trtnik Vilko, Trtnik Franjo; po
2 K: Hiter, Hrašt, Pavlin, Prelovec,

Svetek Milena, Šarceva, Tausers, Tr-
stenjak in Zupan; Rak 1 K 50 v; po
1 K: Kočevarjeva, Logar Iva, Bu-
kovnik Fr. in Sterlekar in gospodična
Olga Ribnikarjeva nabrala pri Ne-
imenovanih, kot odgovor »prepove-
danemu cvetličnemu dnevu« 52 K 80
vin., z geslom: »Slovenec bodi So-
kol — Slovenka Sokolica.« Skupaj
146 K 50 vin.

Za »Slovensko Sokolsko Zve-
zo« so darovali mesto cvetličnega
dneva: Zbirka »Goriške sokolske žu-
pe« 400 K; Leopold Schegula, No-
vo mesto, 20 K; Neimenovan 10 K
ter telovadno društvo »Sokol« v Tr-
bovljah, 10 K; »Sokol«, Štepanja
vas, 15 K. — Vsem darovalcem so-
kolski »Na zdar!«
Zivelci nabiralc in darovalci!

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 2. oktobra: Marija Levč,
bivša kuharica, 73 let. — Marija Vi-
rant, delavka, 35 let.

Dne 3. oktobra: Marija Dolenc,
hči mizarskega delovodje, 2 leti.

Današnji list obsega 20 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Ceno domače zdravilo. Za uravnavo in
ohranitev dobrega prebavljanja se priporoča
raba mnogo desetletij dobro znanega, pristnega
»Mollovega Seiditz-praška«, ki se dobi
za nizko ceno, in kateri vpliva najbolj trajno
na vse težkoc prebavljanja. Originalna škatlica
2 K. Po poštnem povzetju razpošilja ta prašek
vsak dan lekarnar A. Moll, c. in kr. dvor-
ni zalagatelj na Dunaju, Tuchlauben 9. V le-
karnah na deželi je izrecno zahtevati Mollov
preparat, zaznamovan z varstveno znamko in
podpisom. 1 33

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 4. oktobra 1913.

Termin.

Pšenica za oktober 1913. . . za 50 kg 10.54
Pšenica za april 1914. . . . za 50 kg 11.40
Rž za oktober 1913 za 50 kg 8.19
Rž za april 1914 za 50 kg 8.92
Oves za oktober 1913 za 50 kg 7.62
Oves za april 1913. za 50 kg 7.91
Koruza za maj 1914 za 50 kg 6.62

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306.2 Srednji zračni tlak 736 mm

oktobr	Čas opazo- vanja	Stanje baro- metra v mm	Tempera- tura °C	Vetrovi	Nebo
3.	2. pop.	738.4	20.2	sl. zahaj.	pol oblač.
„	9. zv.	738.5	14.4	sl. zah.	jasno
4.	7. zj.	736.8	9.5	sr. svzh.	del. oblač.

Srednja včerajšnja temperatura 14.2°
norm. 12.5°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Zahvala.

Prebridka izguba nas je zadela,
ko je umrl naš nepozabljeni soprog,
brat, stric in svak, gospod 3521

Leopold Ferjan

šolski voditelj v Olševku.

V dnevih bridkosti so nam stali
na strani znanci in prijatelji, ki so
tudi v mnogobrojnem številu spre-
mili blagega pokojnika k zadnjemu
počitku. Vsem izrekamo presrečno
zahvalo.

Olševke-Stražišče, 21. sept. 1913.

Zaljubljeni ostali.

ta je prijatelj naš pravi,
ki nas krepí,
da smo čvrsti in zdravi!

Želodčni liker »FLORIAN« ne slabi
in ne omami, ampak daje moč in
veselje do dela!

Varujte se

ponaredb,

J. C. MAYER

Zaloga vseh vrst sukna,
platna ter manufaktur-
:: nega blaga. ::

Manufakturna trgovina
na debelo in drobno.
Ljubljana, Stritarjeva ulica.

SANATORIUM „EMONA“

v Ljubljani, Komenskega ulica 4.
Privatno zdravilišče za notranje in kirurške
bolezni. Porodnišnica. Medicinalne kopeli.
Lestnik in šef-zdravnik: Dr. Fr. Derganc, primar. I. kir. odd. dež. boln.

Franc Furlan

naslednik Faschingove vdove

ključavničarstvo

in
zaloga štedilnikov

se nahaja:

535

Ambrožev trg štev. 9.

:: Najnovejše kravate za gospode ::

pentlje, samoveznice in vse druge moderne fazone od najcenejše
do najfinejše vrste, naramnice, podveze, odeje za potovanje, ščetke
za obleko, lase in zobe, mila, parfumerija, palice, dežniki itd. itd.
vse v največji izbiri in najboljši kakovosti v modni in športni trgovini

P. Magdić, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Stalni

3363

krajevni agenti

zmožni nemščine se sprejmejo ali pa na
stavijo s stalno plačo za prodajanje dovo-
voljenih sreč v Avstro-Ogrski. Ponudbe pod
„MERKUR“, Brno, Neugasse Nr. 20.

Kemična tvornica Traiskirchen pri
Dunaju, Lieblein & Co.

Cementna malta, beton, apnena malta napravi
neprodorne za vodo samo

STEARIT

(obl. varovano.)

2291

Najidealnejše sredstvo za osušenja vseh vrst
zadržanje talne vlažnosti.

Nepremočljive fasade z apneno malto.

Zastopstvo in zaloga: F. P. Vidic & Comp., Ljubljana

NEIGE DE FLEURS

„Cvetlični sneg“

nove vrste, znan- **krema za roke in obraz** higienično najb. toaletno
stveno izdelana sredstvo sedanjosti.
Pušica 80 h. Dobiva se povsod. 3347 Škatlja K 1-60.

Proda se radi pomanjkanja prostora

pohištvo

in več postelj z žimnicami
v Ljubljani, Kopališka ulica 12.

Ruda ali premog

Kdor vé za rudo, premog ali velike
gozdove ali jih ima naprodaj, naj se
obrne name za brezplačno posredovar-
nje za prodajalce kakor za kupce
**Gregor Prosen, rudokopni pod-
jetnik v Lescah, Gorenjsko.**

PATENTE

vseh dežela izposluje inženir

94

M. GELEHAUS, oblastveno avtor. in zapriženi patentni odvetnik
na Dunaju VI., Mariahilferstrasse št. 37.

Moderna ročna dela in materijal

M. Drenik

Ljubljana, Kongresni trg 7.

Volna za športne obleke, čepice itd.
Zgotovljene, pričete in predtiskane
vezenine v največji izbiri. Predtiska-
rija. Vezanje na roko. Tamburiranje.
Plisiranje itd. Popolna zaloga telo-
vadratnih oblek. — Zunanja naročila
:: se izvršujejo točno in vestno. ::

Velezanimiv slikozor

z mehanično menjavo slik
Samo za moške. Zraven 50
velepikantnih fotografič-
nih posnetkov zastoj. Za-
radi posebne ostrosti oku-
larjev pridejo slike po-
sebnost lepo in plastično
do veljave in to panoramo
z mehanično menjavo slik
gospodje zaradi nje pikantnosti radi kupu-
jejo. Popolna panorama s 50 fotografijami
samo K 3-90. Edina razpošiljalnica diskretno
po povzetju M. Svoboda, Dunaj, III./2, Miessgasse 13—23

Strogo solidna najstarejša domača tvrdka.
Juveli, zlatnina,
srebrnina ter razne ure.

Popravila in
nova dela po
najnižji ceni.

Edina zaloga ur
z znamko

„TUP“

Geniki zastoj.

Geniki zastoj.

Lud. Černe,

juvelir, trgovec z urami ter zapri-
seženi sodni centlec. 234
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Specialna modna trgovina
za gospode in dečke

J. Kette

LJUBLJANA

Franca Jožefa cesta št. 3.

Vedno najnovejši
klobuki,
cilindri,
čepice,
perilo,
kravate,
i. t. d.
od preproste do najfinejše izvršbe.

Kontoristinjo

Slovenko, katera ima lepo pisavo in
zna pisati na stroj 3534
sprejme Vydrova tov. hranil Praga VIII

N. B. Želimo tudi prepis spričeval
iz meščanske in trgovske šole. Meseč-
na plača K 90.—. Oni, ki bode spre-
jeta, se povrne vožnja v Prago.

Bleščeče belo perilo.

Kakor na solncu beljeno — izgleda
perilo po polurnem kuhanju s primesjo

Persil

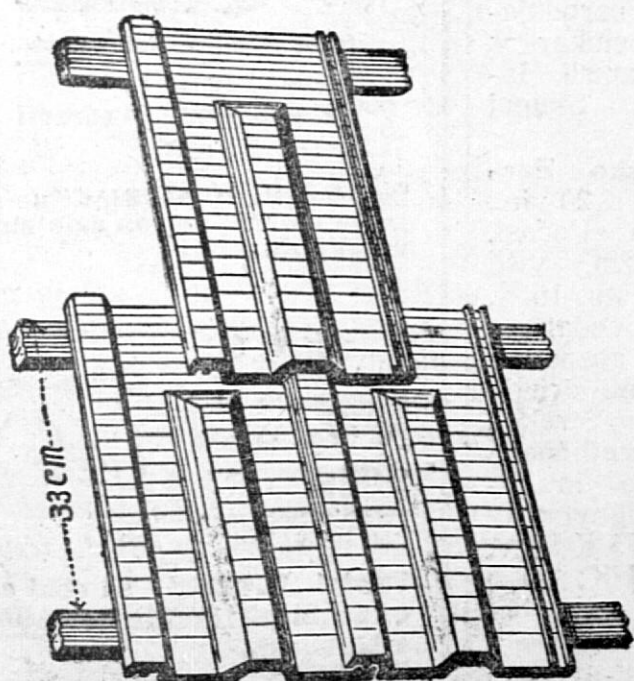
MODERNO PRALNO SREDSTVO

Persil ne vsebuje — kljub svojemu
hitremu učinku — nikakih perilu
škodljivih snovi. Zajemčeno neškod-
ljivo pralno sredstvo.

TOVARNA:

Gottlieb Voith
DUNAJ III./1.

Naprodaj po vseh trgovinah.

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

: tovarna zarezanih strešnikov :
ponudi vsako poljubno množino dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

:: s poševno obrezo in priveznim nastavkom. ::

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami!
Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo posijemo talni vzorec in popis.
Spretni zastopniki se sprejmejo.

Ruska historija.

Arkad Awierczenko,
Humoreska posvečena ministrstvu
prosvete.

(Iz poljščine po »Nowi Reformi« pre-
vel F. C.)

I.

Neki ruski dijak je umrl radi te-
ga, ker je ljubil botaniko. Šel je na
polje brat rastline. Stopal je, peval
poluglasno in trgal cvetke.

A z druge strani polja se je pri-
kazala kopica mož in žena iz Nižne
Gololevke.

»Pozdravljam vas, dragi kmet-
je,« jih je ogovoril vljudni dijak, snel
kapo in se klanjal.

»Pozdravljamo te, ščukin sin,
da bi te požgalo!« so odvrnili možje.
»Kaj hočeš tu?«

»Hvala. Ničesar nočem,« je re-
kel dijak, sklonivši se in izruvši
bilko.

»Kaj hočeš tu?«

»Kakor vidite, se pečam s her-
barstvom.«

»Kaj hočeš tu?«

Dijakovo uho je končno opazilo
čuden ton trdovratnega povpraševa-
nja kmetov. Ozrl se je po njih in za-
gledal od strahu in zlobnosti razvne-
te oči, blede obraze in umazane žila-
ste pesti.

»Kaj hočeš tu?«

»Kaj pa mislite, ljubljani brat-
je... Ako vam je žal tega cvetja,
vam seveda vrnem vaše cvetlice...«

Tedaj stopi iz srede kmetov naj-
modrejši med njimi, stari Peter Sa-
wielicz Nepazi-Korito. Bil je starček
bel kakor mesec in bedast kakor
hlod.

»Cvetke zbiraš, ušivec,« ga je
hripavo nagovoril modri. »On laže,
otroci! Koleri razširja!«

Avtoriteta starcev belih kakor
mesec in bedastih kakor hlod, je bila
med kmeti vedno velika.

»Dobro govori Sawielicz! Uje-
mimo ga bratje... Približaj se mu od
leve strani!« Dijak je zaplakal.

»Piskaj! Piskaj še, vragov sin!
Misliš, da ti morda pride na pomoč
hudič, tvoj oče? Preišči ga no
stric Minia! Ali nima kakega pra-
ška?«

Našel se je prašek.

Ceravno je bil to zobni prašek,
vendar, — ker se je pri kmetih v vasi
Gololevki čiščenje zob vršilo vsega
skupaj le enkrat na teden v vladni
krčmi in sicer na najprimitivnejši
način — je kulturni plen, ki so ga
našli v dijakovem žepu zavitega v
papir, v očeh kmetov docela potrdil
zločin dijaka.

»O, prašek je! Kolerični! Kako
mislite bratje: naj-li utopimo vraga
ali ga kar tu poteptamo?«

Obe perspektivi sta bili dijaku
tako malo vabljivi, da je sprego-
voril:

»Kaj vam pa pade v glavo, go-
spoda moja!? To vendar ni nič dru-
gega kakor navaden prašek za čišče-
nje zob... Popolnoma neškodljiv.
Ako želite, ga pojem. Kaj?«

»Lažeš! Ne poješ ga!«

»Zagotavljam vas! Pojem ga in
nič hudega se mi ne zgodi.«

»Vseeno je, bratje, od česa pogi-
ne. Naj ga požre!«

Dijak je sedel sredi gostega kro-
ga in začel pridno jesti zobni pra-
šek.

Žene, ki so ga gledale, so bile
bolj občutljive, vroče so plakale in
šepetale:

»Sam si pripravlja tako bolest-
no smrt! In še tako mlad!... in brez
spokorjenja!«

»Vse!« — je vzkliknil dijak, ka-
zaje prazno vrečko.

»Pojej tudi papir,« je odločil Pe-
ter Sawielicz, beli kakor mesec in
bedasti kakor hlod.

Glasom vesti v časnikih, — je
krmenje dijakovo končalo s praškom
za čiščenje zob, nakar so ga baje
spustili. Toda v resnici temu ni bilo
tako.

Dijak se je zvijal in požrl izpraz-
njeno vrečko, nakar so ga preisko-
vali dalje. Našli so notes, ščetico za
zobe in stekleničico z arabsko gumo.

»Jei to!« — je ukazal disponent
nezaželenega dijakovega obeda —
Nepazi-Korito.

Dijak se je hotel zahvaljevati,
trdeč, da je že sit, ko je pa zagledal
odločne bradaste obraze, ki so se mu
bližali, se je brez ugovora spravil
na notes. — Ko je bil s tem gotov, je
z močnimi mladimi zobmi na drobno
razgrizel ščetico, popil arabsko gu-
mo in rekel svečano:

»Vidite gospodje? Ali nisem imel
prav, ko sem trdil, da to v resnici ni-
so nevarni predmeti?«

»Da, res je,« je odgovoril dobro-
dušni kmet po imenu Kravja-Opeka.
»Ni bilo treba, da smo mu storili kri-
vico.«

»Nevedni narod ste!« je rekel di-
jak in vzdihnil.

Najbolje bi bilo kmete ošteti, po-
sloviti se od njih in iti dalje, toda di-
jaka je pogubilo to, da je bil inteli-
gent do kosti.

»Nevedni narod ste!« je pono-
vil. »Veste-li na primer, da se epide-
mija kolere ne razširja potom pra-
škov, temveč po skrajno majhnih te-
lescih, ki se nahajajo v vodi, na zele-
njavi in na sadju, tako imenovani vi-
brioni, ki so tako neznatni, da jih je
na kaplji vode mnogo več kakor par
tisoč.«

»Pojasni bolje, no!« je zaklical
neverno Peter Sawielicz, ko so ne-
kateri napravili obraze, kakor bi ve-
rovali. Sploh je bilo razpoloženje ta-
ko ugodno, da so odpustili dijaku ce-
lo njegovo trditve, da je izvor strele
v elektriki in da so oblaki posiedica
vodne pare, prenešene od vetra z
enega mesta na drugo. Pritajeno mr-
mrnanje se je čulo le pri nezasišani
trditvi, da mesec sam ne sveti, am-
pak da oddaja samo svetlobo sonca.

Ko se je pa dijak osmelil do pre-
drzne trditve, da je zemlja okrogla
in da se vrti okoli sonca, tedaj se je
tolpa kmetov vrgla nanj in ga za-
čela biti...

Dolgo so ga bili, in potem so ga
utopili v reki.

Zakaj so to časniki zamolčali —
ni znano.

II.

Radi pijančevanja odpuščeni te-
legrafist Vaška Mrmravec se je dolgo
potikal po kolodvoru in iskal kak iz-
hod iz svojega težkega položaja.

In povsem nepričakovano je
našel izhod v obliki zmečkane ko-
karde, ki jo je najbrže zgubil čast-
nik, ko je šel čez tir.

»Na delo!« si je velel Vaška Mr-
mravec. Pripel je na svojo telegra-
fistovo kapo častnikovo kokardo,
oblekel je suknjo, najel voz, sedel
prav široko vanj in naročil:

»Pelji v vas Nižno Gololevko!
Urno! Plačam tam!«

Ob slabem zvonknanju tresavk
se je ustavila trojka pred županovo
hišo. Vaška Mrmravec je skočil elasti-
čno z voza, kmeta, ki je prišel
mimo ves zmeden ob pogledu na nje-
govo paradno prikazen, je udaril v
uho ter zavpil:

»Golazen! Zapreti te dam! Ne
vidiš oblasti?! Popuščate že! Pozo-
vi mi župana!«

Prestrašen in zmeden priteče žu-
pan.

»Česa želite oče?«

»Oče? Kanali, jaz ti pokažem
očeta!«

Ne vidiš generala? Kdo se vozi
tu s trojko? Kdo si ti? Doli s čap-
ko, ali ne? Kako ti je ime?«

»Kra... kravja opeka.«

Telegrafist je stemnil obraz in
udaril s pestjo zmedenega Kravjo
opeko po zobeh.

»Župan, zapri ga! Pozneje obra-
čunam ž njim. Vam že pokažem!!!
Ali ste že popustili? Župan! Koj mi
zberi kmete, papir prečitam!«

Po preteku desetih minut so se
zbrali vsi kmetje Nižne Gololevke
kakor siv, prestrašen oblak.

»Tiho!« je kriknil Vaška Mrmra-
vec in stopil naprej. »Pismo je tako-
le: Z ozirom na oklic cesarske komi-
sije intendature sanitetnih vzorov
z utišenjem takim-le pečatom, v
sporazumu s penzijskim oddelkom
javne biblioteke imajo se pobirati
od vsakega kmeta po dva rublja in
deset kopek kot trotoarna pristojbina
in vpislati v Sankt Petersburg na
mirovni kongres.

Ste razumeli? Kdor se temu upi-
ra, zapade kazni do dveh let trdnjav-
ske ječe, spremljive v globlo do
500 rubljev v srebru. Ste razumeli?«

»Razumeli, vsemogočni go-
spod!« so šepetale ustnice kmetov.

»Vsemogočni!« je kriknil tele-
grafist. »Golazen!!! Ne poznate te
kokarde? Niste čitali cesarske na-
redbe o heraldiki? Župan! Zapri te-
ga! In tega! Naj sedijo! Kako te zo-
vejo? Nepazi-Korito? Zapri ga!«

Uro potem je vstopil župan klan-
jajoč se v izbo, položil pred tele-
grafista denar in rekel boječe:

»Mogoče... kar se tiče papir-
ja... da bi pogledal... kar se tiče
pečata...«

»Osel!« je zarjul telegrafist,
spravil denar v žep, pahnil zmede-
nega župana sirovo v stran, odšel na
dvorišče in skočil v voz.

»Jaz vam pokažem, lopovi!« je
zagrozil telegrafist županu in zginitil
v oblakih prahu.

Najmodrejši med kmeti, Peter
Sawielicz Nepazi-Korito, beli kakor
mesec in bedasti kakor hlod, je šel
k županu in rekel:

»Iz samega Peterburga. Koj se
mu pozna. Možje, ceno smo jo sku-
pili!«

Spominjajte se
dijaškega društva 'Domovina'.

A. KUNST

Ljubljana

Zidovska ulica štev. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode
in otroke je vedno na izbero.

Vsakišna naročila se izvršujejo točno in
po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in
zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj
se blagovni vzorce poslati. 40

Dobro blago se samo hvali!

G. F. JURÁSEK

lastnik zaloge prvovrstnih gla-
sovirjev, pianin in harmonijev,
zavod za vglasčevanje ter popravila gla-
sovirjev in vseh glasbil,

Ljubljana, Poljanska c. 13.

S 1. avgustom
povečam in raz-
širim svojo za-
logo ter jo pre-
selim iz 1. nad-
str. v prodaj-
nalne prostore
v isti hiši. Pro-
dajal bodem tudi
vse glasbene in-
strumente, ter vse potrebščine. Posojevalnina
ter mesečni obroki. Najnižje cene. Ko je in-
strument izplačan, ne zahtevam obresti. —
Iščimo realne tvrdke.

Dobro blago se samo hvali!

Josip Stupica

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica št. 6.

Priporočam svojo bogato zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

krasno opremljene

kočije, druge vozove in najrazličnejšo

vprežno opravo

katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse
druge v sedlarsko obrt spadajoče potreb-
ščine, že obrabljene vozove in »
konjske oprav.

Jos. Rojina

modni atelije

: za gospode :

Ljubljana,

Franca Jožefa cesta 3.

Najnovejši londonski kroj.

Pristno angleško blago.

Elegantna izdelava.

Točno in solidno.

Specialna trgovina

finih

ročnih del

TONI JAGER

v Ljubljani,

Zidovska ulica štev. 5.

Originalni

starokranjski vzorci

porabljeni v usnjati aplikaciji na
blazinah, torbah in pasovih.

Kot specialiteta samo pri meni.

Kupujte in zahtevajte edino le

CIRIL in METODOV ČAJ

je najboljši.

53

Glavna zaloga pri Prvi slov, zalogi čaja in ruma na debelo v Ljubljani, Rožna ulica štev. 41.

Franc Kos Ljubljana,
Sočna ulica.

Podpirajte domačo industrijo!
Stare nogavice se
ceno podpletujejo!

Specialna mehanična pletilna industrija in trgovina za po-
vršne in spodnje jopice, moderčke, telovnike, nogavice, ro-
kavice, posebne obleke zoper trganje, pletilni material za
stroje itd. na drobno in na debelo.

Šivalni stroji od 70 kron naprej.

Pletilni stroj patent »Wiedermann« je edina in najuglednejša
prilika za dober zaslužek, pouk brezplačen, trajno delo sigurno
Ker delam brez agentov, so cene veliko nižje.

Priznana najnižje cene!

1^a perilo

za gospode, dame,
in otroke.

Klobuki

Cepice

i. t. d.

1754

Najmodernejša

bluze,

jutranje

: obleke :

Sportne jope in čepice
za dame in otroke.

Vse potrebščine za šivilje.

Postrežba solidna in točna.

A. KUNC

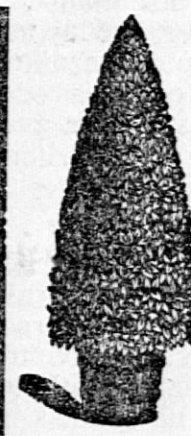
Ljubljana

Dvorski trg 3.

Velikanska zaloga oblek
za gospode in dečke.

Najnižje, stalne cene.

Ceniki na razpolago.

Ivan Bizovičar

umetni in trgovski vrtnar

Ljubljana, Kolesarska ulica št. 16

priporoča slavnemu občinstvu svoje bogato
opremljeno vrtnarstvo, kakor tudi okusno
:: izdelane vence, šopke in trakove. ::

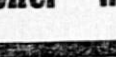

Dalje ima na razpolago
:: za izposojevanje ::

ob mrtvaških odrih
drevesne cvetlice,

kakor tudi najfi-
nejše dekoracijske

cvetlice za dvorane
:: in balkone. ::

Imam tudi vsakovrstne
sadike do najlahtnej-
ših cvetlic in zelenjadi.
Sprejemam tudi naro-
čila za na deželo. Vsa
naročila se izvršujejo
:: točno in solidno. ::
Brzjavke: I. Bizovičar,
:: vrtnar, Ljubljana. ::

Priporočamo specialno

damsko in otroško konfekcijo

zelo solidne tvrdke

M. Kristofič-Bučar

Ljubljana, Stari trg štev. 9. — Lastna hiša.

Krasne

Fine

Moderne

KOSTUME,

KRASNE PLAŠČE,

: NOČNE HALJE, :

KRILA.

BLUZE

JOPICE,

ZIMSKE PLAŠČE,

BOE IN MUFE,

PERILO.

Otroške oblekice in plašče za mladenke.

Higienično perilo in druge potrebščine za novorojenčke.

Pošilja na izbiro tudi na deželo.

Jubilej „Sokola“ v Ljubljani.

Sokolsko jubilejno razstavo priredi „Sokol“ v Ljubljani, kakor smo že poročali, ob priliki 50letnega jubileja, in sicer v dvorani slovenskega trgovskega društva »Merkur«, ki so jo bratje razstavili, odseka ob tej priliki okrasili in priredili v razstavne namene. Petdesetletni obstoj ljudi v življenju društva mnogo zanimivih in važnih dogodkov. Razstava jih hoče pokazati v raznimi spominskih predmetih, ki so v posredni ali neposredni zvezi s sokolovanjem ljubljanskega Sokola. Iz skrbno izdelanih statističnih tabel in pa iz preglednega zemljevida slovenskih pokrajin z označbo sedežev slovenskih sokolskih društev, je razviden mogočen razvoj slovenskega Sokolstva, ki je imelo svoj izvor v ljubljanskem Sokolu. Zanimive fotografije krepkih telovadcev iz početne pa do sedanje dobe nam pričajo, da je ljubljanski Sokol vedno imel številne in dobre telovadce. Mnogovrstne fotografije članstva iz raznih dob, so nam dokaz, da se je članstvo vedno zvesto oklepalo sokolskega prapora, in da je imelo v svojem bratskem članskem krogu najodličnejše narodne delavce. Slike iz raznih slavnosti in spominske kolajne nam kažejo, kako obilokrat se je udeležil ljubljanski Sokol vedno narodnih priredb in pri njih sodeloval. Mnogočrta darila in diplome, ki so jih priborili telovadci ljubljanskega Sokola na raznih tekmah, so nam najzgovornejša pričča o visoki njihovi izurjenosti. Vse pa rodi uspeh, ako družimo koristno z zabavnim. V to svrhu je gojil ljubljanski Sokol tudi družabno življenje med svojimi člani: Z ličnimi vabilji jih je vabil na originalne maskerade, besede, prijateljske sestanke itd. V vsakoletnih »Letnih poročilih«, ki so za sokolskega zgodovinarja izredne važnosti, je poročal ljubljanski Sokol članstvu o svojem delovanju. Vrh tega pa je izdal še celo vrsto drugih publikacij, dobro vedo, da sta si živna beseda in mrtva črka nerazdružljivi sestri za uspešno širjenje sokolske ideje. Nadalje bodo razstavljene raznovrstni sokolski predmeti, kakor: deli starega sokolskega kroja, zletni odznaki, spominski albumi, razglednice itd. Na razstavi si bodo posetniki lahko ogledali tudi veliki originalni plakat za III. slovenski vsesokolski zlet, ki je dovršeno delo akademičnega slikarja tov. Vavpotiča. Nad vsemi temi predmeti, ki jih v podrobnosti ne moremo tu navajati, bo plapolal častitljivi prapor Sokola v Ljubljani v družbi z mnogobrojimi spominskimi trakovi, ki so mu jih poklonile zavedne Slovenke in Slovenci ob raznih prilikah v priznalni znak neprecenljive vrednosti sokolskega dela za narodno jačanje.

Iz bujnega zelenja bosta zrla na spomine iz 50letnega življenja Sokola v Ljubljani ustanovitelja slovenskega Sokolstva, nepozabljiva sokolska velikana Tyrš in Figner. Pestra slika, ki jo nudi jubilejna razstava, mora zanimati vsakega Slovenca. Zato pričakujemo opravčeno, da si bode ogledalo mnogoštevilno občinstvo znamenite in zanimive spomine iz 50letnega sokolovanja Sokola v Ljubljani (saj je sokolsko delo izredne važnosti za povzdigo in razvoj celokupnega slovenskega naroda).

Jubilejna razstava, ki jo priredi telovadno društvo Sokol v Ljubljani ob svoji 50letnici, se otvori v »Merkurjevi dvorani v Narodnem domu v nedeljo dne 5. oktobra t. l. ob pol 11. uri dopoldne. Odprta bo vsak dan od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne in od 4. ure do pol 8. ure zvečer; v nedeljah od 9. do 1. ure popoldne in od 2. do 7. ure popoldne. Vstopnina za odrasle 40 v; za dijake in dijakinje po 20 vin.; cena vodniku po razstavi 10 vinarjev. — Opozorjamo na to zanimivo in do sedaj prvo večje slovensko sokol. razstavo, ki naljo vsi zavedni Slovenci, kakor tudi bratje Sokoli obiščejo v čim največjem številu.

Jubilejne javne telovadbe. Jedro vseh slavnostnih prireditev je javni telovadni nastop članstva in naraščaja. Naraščajeva javna telovadba se vrši v soboto 11. oktobra ob 8. uri zvečer v telovadnici Narodnega doma, člani in članice pa nastopijo istotam v nedeljo 12. oktobra popoldne ob 5. uri. Članska telovadba bo posebno zanimiva radi tega, ker ima deloma zgodovinski spored. Nudila bo pregled razvoja prostih vaj iz prvega slovenskega vsesokolskega zleta. Izvajale se bodo proste vaje s I. zleta leta 1893., potem z II. zleta leta 1904 in naposled vaje za III. zlet leta 1914. Pokaže se tako, kako veliki napredek se je dosegel v teku te dobe v slovenskem Sokolstvu na polju prostih vaj. Svoje špecično delo pa pokaže Sokol v Ljubljani v telovadnih plesih, ki zopet po svoji težkosti in kombinaciji visoko nad-

kriljujejo navadne proste vaje, namenjene za izvedbo kar največjega števila telovadcev, dočim morejo plesom biti kos samo najboljši telovadci. Razen že javno izvajane »Gavote« (Czibulka) in valčka iz opere »Faust«, se ob jubileju izvede nov ples in sicer po barkaroli iz Offenbachove opere »Hoffmannove pripovedke«. Docela se prilagajajo glasbi, ima nova ta telovadna skladba seve docela drug značaj nego med seboj zopet različna gavota in valček.

V soboto, 11. oktobra zvečer ob 8. uri, v telovadnici Narodnega doma javna telovadba naraščaja Sokola v Ljubljani. Ta telovadba obsega: 1. vaje na orodju, 2. proste vaje I. oddelka, 3. proste vaje II. oddelka, 4. igre I. oddelka in 5. skupine II. oddelka.

Po telovadbi se vrši v veliki dvorani Narodnega doma ob prostem vstopu »Prijateljski večer« s koncertom orkestra bratskega Sokola I. v Ljubljani.

V nedeljo, dne 12. oktobra, se vrši dopoldne ob pol 11. uri slavnostno zborovanje v telovadni dvorani Narodnega doma, pri katerem zapoje slavnostni zbor bratsko pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Pristop k zborovanju imajo razen članov vsi vabljeni gostje. Po zborovanju ob 12. uri opoldne se vrši sokolski izpred po mestu, med katerim se Sokol pred mestno hišo pokloni mestu Ljubljani. Ulice, po katerih bo izpred korakal, naznamimo pravočasno. Popoldne ob 5. uri se vrši v telovadnici Narodnega doma javna telovadba članstva Sokola v Ljubljani. Ta telovadba obsega: 1. vaje telovadcev na orodju, 2. vaje izbranih telovadcev na drogu, 3. proste vaje telovadcev in sicer: a) s I. slovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani l. 1893.; b) z II. slovenskega vsesokolskega zleta v Ljubljani leta 1904 in c) vaje za III. slovenski vsesokolski zlet v Ljubljani leta 1914. 4. Vaje izbranih telovadk na bradlji. 5. Telovadne plesne izbranih telovadcev in telovadk in sicer: a) gavota po skladbi Czibulke, b) valček iz Gounodove opere »Faust« in c) barkarolo iz Offenbachove opere »Hoffmannove pripovedke«. 7. Zaključno skupino.

Zvečer ob 8. uri se vrši ljudska veselica v vseh prostorih Narodnega doma, pri kateri svira orkester bratskega Sokola I. v Ljubljani in poje sokolski kvartet. Priprave za veselico so v polnem teku, preskrbljeno bo za izborna postrežbo tako v jedi kakor v pijači, pa tudi za raznovrstne zabavne zanimivosti. Priredi se tudi srečolov z jako lepimi in dragocenimi mi dobitki. V telovadni dvorani pa bode rajala v plesu mladina. V vseh prostorih postavljeni bodo paviljoni, v katerih bodo stregle vrle narodne gospe in gospodične.

Cestitke »Sokolu v Ljubljani«. Društvo je došlo že sedaj več čestitk od društev in posameznikov s Slovenskega in Češkega. Navedemo naj pozdrav Češke sokolske zveze, ki je došel takoj za že objavljeno čestitko praškega Sokola:

Bratje! Predsedništvo »České Obce Sokolské« Vas radostno pozdravlja, dragi bratje, ob Vašem prazniku, ko se Vaše društvo spominja petdesetih let vnetega, navdušenega in uspešnega dela na sokolskem polju.

V teh dnevih premotivamo Vaše požrtvovalno in neumorno delo za povzdigo sokolske stvari in njen nadaljni razmah, in se z Vami spominjamo vseh krasnih uspehov, ki jih je Vaše društvo doseglo ne le na tehničnem, temveč tudi na organizacijskem polju kot materinsko društvo vedno na čelu vsega slovenskega Sokolstva.

Današnji pregled vseh Vaših idealnih teženj in nesebičnega dela Vam bodi nadaljna svetla točka v Vašem zavednem in neumornem delovanju, da bode moglo Vaše društvo v drugem polstoletju še izdatneje udeleževati svoje navdušene težnje in sokolsko poslanstvo v povzdigo sokolske in narodne stvari.

Vašim nadaljnim činom za prosep in procvit Sokolstva v čast in slavo celega naroda kličemo naš sokolski

»Na zdar!«

Za predsedstvo České Obce Sokolské:
Dr. Scheiner,
starosta.
Dr. Heller,
tajnik.

Po bolezni

ponavadi nastopi čas, ko se okrevajoče čuti onemoglega in se ob najmanjšem naporu utruji. To stanje zahteva pri otrokih kakor pri odraslih posebne pozornosti. Poleg primerne prehranitve prav dobro služi vedno okrevajočemu lahko prebavna

Scottova emulzija iz ribjega olja

in mu prav posebno pomaga do dobre slasti. V Scottovi emulziji obseženo najfinjšje ribje olje je kakor noben drugi pomoček pripravno, odstraniti občutek onemoglosti, telo okrepiti in zbuditi veselo samozavest.

Scottova emulzija iz ribjega olja je poletni ravno tako učinkovita kakor v hladnejšem letnem času.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarni znamkah dobite od vredke SCOTT & BOWNE, d. z. o. z. na Dunaju VII. sklicavaje se na naš list enkratno vpošiljatev poizkušnje od kake lekarnice.

Presenetljivi uspehi praška proti naduhi Astmol.

Ga. vdova viš. dež. sod. svetnika Hana Piolova v Hannu na Češkem piše dne 23. aprila 1913: »Prašek proti naduhi Astmol se je prav dobro obnesel. Prav zelo mi je koristil in je vse hvale vredno. Ne pozabim ga povsod priporočati«. Cena K 3.— velika pločevinasta skatija po lekarnah. — Na željo pošilja Apotheke zum Schwan, Schottenring 14, Dunaj I., zastojnik poizkušnje. 3545

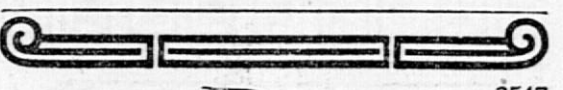
Poslovodja

za parno žago želi službo premeniti. Vešč tudi gozdne manipulacije. Pismene ponudbe na upravn štev. »Sl. Nar.« pod »Poslovodja žage 148/3555.«

Sprejme se takoj pridna in poštena

kuharica

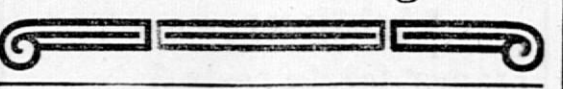
dežele pri boljši rodbini blizu Ljubljane. Naslov pove upr. »Slovenskega Naroda«. 3557

Dr. 3547

Vinko Železnikar

praktični zdravnik v Slov. Gradcu stanuje sedaj na Glavnem trgu 18.

G. Flux

Gospodsk. ulica 4, I nadstropje, levo 3528

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska posredovalnica stanovanj in služeb

išče nujno:

kuharica h gospodi na graščino blizu Ljubljane, kuhinjska deklica v hiši, prvega in drugega slugo za Dunaj, komorno strežnico k samo eni dami za Zagreb, bono k enemu dekcu v Poreč, več finjših in navadnih kuharic za Ljubljano in zunaj, gospodinj k samemu gospodu grofu za Trst, več sobaric za Ogrsko, Opatijo itd.

Pri vnanjih vprašanjih se prosi znamka za odgovor.

Občinski pisarji

okrajni uradniki itd. itd. si s pisanjem naslovov lahko preskrbe dober postranski zaslužek. Naslovi iz koledarjev, adresarjev itd. se ne honorirajo. Ponudbe z navedbo cene za 1000 kom, pod »P. 9378« Haasenstein & Vogler A. G. Dunaj I.

Hiša v Ljubljani

z vrtom, dvoriščem in drugimi pritliklinami, se radi družinskih razmer pod zelo ugodnimi pogoji proda. V hiši je gostilna, pripravna za vsako obrt ali stanovanja. Prihodnost zagotovljena. Kje, pove upr. »Sl. Naroda«.

Sprejem kovaškega pomočnika in učenca.

Prednost imajo oni, ki so napravili podkovsko skušnjo. Plača po dogovoru, vstop takoj.

Rajko Tomšič v Ilirski Bistrici.

Št. 21505.

RAZPIS ustanov za obubožane obrtnike.

Občinski svet ljubljanski ima za leto 1913 oddati dvajset mest »Cesarja Franca Jožefa vladarske-jubilejne ustanove mesta Ljubljane za onemogle ljubljanske obrtnike«, vsako mesto po 100 kron. Odarjencem se bodo dotični zneski izplačali dne 2. decembra t. l.

Pravico do te ustanove imajo brez lastne krivde obubožani obrtniki obojega spola, ki so vsaj eno leto v Ljubljani samostojno, na svoje ime, upravičeno izvrševali kak obrt, ali pa vdove obrtnikov, če so po moževi smrti njegov obrt upravičeno vsaj eno leto nadaljevale.

Te obrtne okolščine morajo biti v prošnji in njenih prilogah nepobitno dokazane in tudi naveden pravi vzrok obubožanja.

Prosilci in prosilke, ki v Ljubljani prebivajo, so enako upravičeni ne glede na svojo domovinsko pravico in državljanstvo. Pri njih odloča le uboštvo in vrednost.

Med prosilci pa, ki ne prebivajo več v Ljubljani, imajo oni, ki imajo ljubljansko pravico, prednost.

Pravtako imajo ob sicer enakih razmerah prednost oni prosilci, ki ne živijo zase ali za svoje občinske stalne podpore, ali meščanske podpore ali pa preskrbe v ubožni hiši.

Prošnji je vsekakor priložiti domovinsko izkazilo in pri onih prosilcih in prosilkah, ki niso v Ljubljano pristojni, tudi izjavo domovnega občinskega urada o tem, imajo li vžitek kake stalne občinske podpore in v kateri izmeri.

Prošnji, ki teh okolščin ne bodo izpričevale z vso jasnostjo, se ne bo vračalo prosilcem v popolnitet, temveč se nanje kratkoma ne bo oziralo.

Prošnje je vlagati

do vštete 31. oktobra t. l.

na vložnem zapisniku podpisanega mestnega magistrata.

Magistrat deželne stolnega mesta Ljubljane, dne 1. oktobra 1913.

Otvoritev vinske kleti!

Slav. občinstvu vljudno naznanjava, da sva otvorila v **Jrnovem v Ljubljani, Karunova ulica 10** (tik trnovske cerkve)

vinsko klet

pod imenom **dalmatinska vinska klet kot javno gostilno.**

Točila se bodo pristna dalmatinska, primorska in štajerska vina ter vina iz lastnih vinogradov. Z dobro mrzlo kuhinjo se radevolje postreže. Postrežba prijazna in točna. Se priporoča za cenjeni obisk z vsem spoštovanjem

Minka in Matko Inkret,
gostilničarja.

Pšenična moka specialna znamka „JAKO“.

Da uvedemo izvrstni domači pridelek, ki smo ga spravili na trg pod znamko „Jako“, ga oddajamo tudi v vrečah po 25, 50 in 100 kilogramov in notiramo naše najnižje cene, ki jih prirejamo vedno pšeničnim cenam primerno in priporočamo, da ga za poskušnjo naročite.

Cene veljajo za 50 kg **inklusive vreča** iz komisij-ske zaloge v Ljubljani, in se dostavlja mestnim odjemalcem proti 50 vin. za užitino in dostavljanje za vsakih 50 kg franko na dom **ter jemljejo nazaj prazne vreče, in sicer one za 100 kg po 62 vin., za 50 kg po 40 vin. in za 25 kg po 22 vinarjev.**

Djakovski valični mlin d. dr. v Djakovu.

Komisij-ska zaloga pri A. Svara, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.

Št.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	najfinjši izvleček (Kaiserauszug) znamka Jako	po	K	17	30						
1	enaka za žemlje	16	60								
2	posebno fina moka za domači kruh	16	—								
3	posebno fina moka za gospodinjstvo	15	30								
4	najfinjša moka za gospodinjstvo	14	20								
5	fina moka za gospodinjstvo	13	—								
6	fina moka za črni kruh	11	60								
	Moka za krmo	7	50								
	Pšenični otrobi, jamčeno čisti, drobni	6	40								
	Pšenični otrobi, jamčeno čisti, debeli	6	40								

POZORI

POZORI

Kitajska armada.

Na dalnjem vzhodu se zopet mračni in vsak čas začne lahko trestati. Stari računi med Kitajsko in med Japonsko še niso poravnani in zdaj se zdi Japoncem čas ugoden, da spravijo te stvari v red, magari z novo vojno. Japonska se vojne ne boji, četudi je dosti manjša od Kitajske, po prebivalstvu in denarju tako majhna, da bi se Kitajski pravzaprav še primerjati ne smela. Japonska dela napram Kitajski tisto politiko, kakor jo delajo Združene države napram sesterskim republikam srednjeevropskim. Pošilja namreč vstajem prostovoljce, če pa kateri teh prostovoljcev pade v boj, zahteva za ta »umor« zadoščenje. Tako delajo Japonci na Kitajskem. Kitajski revolucionarji so deležni najizdatnejše podpore iz Japonske. Sicer ne nastopa Japonska nikjer oficijelno, ali njene prste je povsod videti in čutiti. V Nankingu se vojskuje v vrstah revolucionarjev polno japonskih oficirjev, zlasti vse topničarstvo vodijo ti japonski strokovnjaki in sicer z uspehom. Na pri- tožbe kitajske vlade glede teh oficirjev, je odgovorila japonska vlada, da nima nobenega vpliva na te ljudi in da so se brez njene vednosti pridružili revolucionarjem. Čim pa so bili trije teh oficirjev ubiti, je nastal na Japonskem vihar in japonska vlada je začela razburjena zahtevati zadoščenja. To kaže, kako sistematično dela Japonska na to, da bi se s Kitajsko zapletla v konflikt. Japonska hoče vojno in zato ni dosti dala na tiste pomirljive vesti, ki jih zdaj in zdaj razpošilja po svetu.

Z ozirom na to je gotovo času primerno, da si malo ogledamo kitajsko armado. Kitajska vlada je ravno pred nekaj tedni sklenila, da vpele splošno vojaško dolžnost za vse Kitajce, ki so prekorajili 24. leto svoje starosti. Izbrali bodo seveda le boljše, manj sposobne pa hočejo poslati kot oborožene koloniste v obmejne dežele. Guvernerji posameznih kitajskih dežel so že ukazali prešteti vse moško prebivalstvo in napraviti zapisnike tistih, ki so za vojaško službo sposobni. Seveda, kitajski uradi so še vse bolj okorni in počasni kakor naši, njih zanikrnost je naravnost veličastna in zato ne more nihče slutiti, kdaj bodo pripravljalna dela za uvedbo splošne vojaške dolžnosti gotova. Kadar bo ta dolžnost dejansko vpeljana, bo imela Kitajska preogromno armado — če jo bo sploh mogla oborožiti — a vsaj deset let ni misliti, da bi bila vpeljana splošna vojaška dolžnost in zato nam pri sedanjih razmerah ni treba nič ozirov na to jemati. Če pride do vojne med Kitajsko in Japonsko, jo bo morala izvajati kitajska armada v sedanji svoji sestavi.

To armado in njena svojstva spoznamo lahko iz obsežnega materijala, ki so ga nabrali in obelodanili vojaški izvedenci, ki so imeli ne le pri zadnji kitajski revoluciji pred dvema letoma, nego tudi sicer priložnosti, videti kitajsko armado v miru in v vojni in spoznati njene slabosti in vrline.

Nekateri teh vojaških izvedencev so mnenja, da Kitajci sploh niso porabni za vojaške naloge. Drugi so zopet mnenja, da je Kitajec iz severnih dežel že še uporaben za vojaka, Kitajec iz toplih južnih dežel pa da ni za nič. V enem pa soglašajo vsi izvedenci: da je v kitajski armadi prav žalostno preskrbljeno z disciplino.

Patrijarhalno razmerje med gospodom in podložnim, med posestnikom zemljišča in obdelovalcem, je ohranjeno tudi v armadi. Razloček med vojakom in oficirjem je le navidez; so tudi v kitajski armadi vsakovrstne šarže in različne stopnje oficirji, a v bistvu je cela divizija le ena velika rodbina, ki ji zapoveduje ata general, otroci pa so časih ubogljivi in pridni, časih pa tudi ne. O tistem redu, ki vlada v evropskih armadah, na Kitajskem še govora ni. Za svojega vodjo bi šli vojakovi očetje, če bi bili namreč z njim zadovoljni, a tako, kakor v evropskih armadah, se kitajski vojak ne dajo komandirati. Evropski vojaški atašaji, ki so opazovali kitajsko armado, ko je marširala na Nanking, pripovedujejo, da so kitajski oficirji z vojakom ravnali tako nežno, kakor bi imeli pred sabo kake dedice in da so se z njimi morali prav pogajati, do kam bodo marširali in koliko časa bodo počivali.

Stanovski čut je pri kitajskem vojakovi zelo razvit. Vojaki se smatrajo za prvi in najvažnejši stan v državi, zaničujejo vse druge stanove in zahtevajo zase vse močnejše privilegije. Kitajski vojakovi stojijo na stališču, da je njihova edina naloga, streljati na sovražnike, ali jih z mečem

ubijati, a nečejo niti za to potrebnih del izvrševati. Kitajski vojak ne koplje nasipov, ne prenaša smodnika ali komisa, ne premika vozov ali topov, ne nosi vode in ne kuha. Samo vojskuje se. Vsa druga dela mora opravljati »kuli«, najnižji dninar, ki ga pozna Kitajska. Severnokitajska armada na primer ima več kompanij pionirjev, a nikar misliti, da prime kateri teh vojakov za lopato in za kramp ter popravi ceste, ali da vzame sekuro in obseka tramove za most. To vse naredi »kuli«, vojak ga le nadzoruje in če treba ošteje in obrca.

Medtem ko je severnokitajsko vojaštvo, kadar je enkrat v ognju, prav vztrajno in hrabro, govore evropski poznavalci kitajske armade o srednjekitajskih četah samo z naj- večjim zaničevanjem. Tako je velika, do zob z najmodernejšimi puškami oborožena kitajska armada, kar zbežala, ko jo je napadlo nekaj sto Mongolcev, ki še pravih pušk niso imeli, kaj še topov. Kitajski vojakovi so pometali puške od sebe in prepustili topove sovražniku ter samo bežali in bežali...

Marsikako slabost kitajske armade je pripisovati nezadostni vojaški izobrazenosti oficirjev in slabi in površni vojaški vzgoji rekrutov. Poglaviti nedostatek pa so patrijarhalne razmere v armadi in pomanjkanje vsega smisla za občni blagor, za srečo in korist domovine. Mar je kitajskemu vojakovi domovina, nič več, kakor njegovemu generalu. — Enemu kakor drugemu je vojaški stan poklic in nič drugega, vojak služi, ker dobi plačo, ker ima boljše življenje, kakor navadni delavec, in ima upanje, da v slučaju vojne ali revolucije naropa in nakrade toliko, da bo za vse življenje preskrbljen. Tako mislijo in čutijo generali, tako oficirji in tako vsi vojakovi. Denar jim je vse, kakor kakemu katoliškemu škofu, za denar gredo v boj — za denar pa so tudi vsak čas pripravljani, izdati svojo domovino, magari celo Japoncem.

To spoznanje je napotilo kitajsko vlado, da poskusi z uvedbo splošne vojaške dolžnosti, ne le povečati kitajsko armado, nego jo tudi izboljšati. Evropski izvedenci so mnenja, da se bo na ta način pač marsikaj doseglo, vendar še dolgo ne toliko, da bi kitajska armada postala podobna katerikoli evropski, že ker kitajski narodni značaj to ovira. Šele, kadar bodo imeli na Kitajskem šole, bodo mogli upati, da ustvarijo disciplinirano in zanesljivo armado. Če se Japonska sedaj loti vojne s Kitajsko, bo tudi majhna japonska armada lahko največjo kitajsko armado razbila.

Sukna in modno blago za gospe in gospe dobe zasebniki najboljše iz prvovrstne izvozne hiše Prokop Skorkovsky & Sin
Humpolec, Češko.
Velika izbira. Vzorci na zahtevo franco. Na željo damo napraviti moška obleke tukaj.

Fayeve pristne sodenske mineralne pastilje
se izdelujejo iz zdravilnih vrelcev III in XVIII občine kopališče Sodenh Tamnusa in so se že stoletja pri kašlju, hripavosti, bronhialnem katarju izvrstno obnašale.
Ponaredbe zavračajo. Cena K 1.25 za škatljo. Dobiva se povsod.

Proti 22
zobobolu in gnijlobi zob
izborna deluje dobro znana antiseptična
Melusine ustna in zobna voda
ki udrži dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodilom 1 krono.
Deželna lekarna Milana Leusteka v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg Franc Jožefovega jubilejnega mostu.
V tej lekarni dobivajo zdravila tudi člani bolniških blagajin juž. železnice, c. kr. tobačne tovarne in okr. bol. blagajne v Ljubljani.
Melusine-ustna in zobna voda.
Sunja, Hrvaško, 22. februarja 1908.
Blag. gospod lekarnar! Prosim vlijudno, pošljite mi zopet tri steklenice Vaše izborna delujoče antiseptične melusine-ustne zobne vode, katera je neprekosljivo sredstvo zoper zobobol, utrja dlesno in odstranja neprijetno sapo iz ust. Za ohranjanje zob in osvežanje ust jo bom vsakomur kar najbolje priporočal.
Spoštovanjem
Mato Kaurinovič, kr. pošte meštar

Perje za postelje in puh
priporoča po najnižjih cenah
EMIL KRAJEC
preje F. Hiti
Pred Skofijo št. 20.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Majvečja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov
in navadne do najfinjše
Žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Beznanim naročnikom se pošilja s povzajem.

Ustanovljeno 1845.
Parno barvarstvo
ter kemično čiščenje in snaženje oblek.
Apretura sukna.
JOS. REICH
Poljanski nasip - Ozka ulica št. 4.
Sprejemališče
Selenburgova ulica št. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

AVG. AGNOLA
v Ljubljani, Dunajska cesta 21.
Velika zaloga
steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip, kozarcev, vrčkov l. t. d.
Gostilniška in kavarnarska namizna posoda po najnižjih cenah.

Zdrave, rdečelične otroke
hočete imeti?
Potem jim dajte uživati izboljšano, aromatično **ribje olje** iz lekarne pri zlatem orlu. Vsak otrok uživa z lahkoto to ribje olje iz katerega je popolnoma odstranjen zoperni duh in vonj. 1 steklenica K 1.80.
Zoper kašelj, zasliznost in prehlajenje
je v tem času za otroke najboljše preizkušeno in mnogostransko priporočeno **trpotčev sok**. — 1 steklenica 1 krono.
Zaloga vseh tu- in inozemskih specialitet ter preizkušenih domačih zdravil.
Izborna toaletna sredstva „Ada“.
Vedno sveže gumijevе specialitete
Oddajajo se tudi zdravila za člane vseh bolniških blagajin.
Razpošilja se 2 krat na dan na vse strani.

Pharm. Mag.
Josip Čižmár
lekarna zlatem orlu
Ljubljana, Čičev trg št. 2.

MOËT & CHANDON
ÉPERNAY
je šampanjec najvišjega dvora in aristokracije.
Ustanovljeno 1743

Modni salon Stuchly - Maschke
3 Ljubljana, Židovska ulica, 3
Priporoča po najnižji ceni cenj. damam tu in na de- želi svojo bogato zalogo
zimskih klobukov in šport. čepic za dame in deklice.
Priznano dobro blago. — Nizke cene.
Popravila se točno izvršujejo. 1463 Zalni klobuki vedno v zalogi.

Kolesarji, zahtevajte
v lastnem interesu nemudoma brezplačno in pošt- nino prosto prvi slovenski pravkar izišli
bogato ilustrovani cenik 1913 za kolesa in posamezne dele.
Poglejte ga pazljivo ali pa se osebno prepričajte v naših trgovinah in uvideli boste, da vodimo **prvovrstno** blago po **najnižjih, brezkonkurenčnih cenah.**
Karel Camernik & Ko., Ljubljana, Dunajska cesta 9-12.
Specialna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli, mehanična delavnica in garaža.

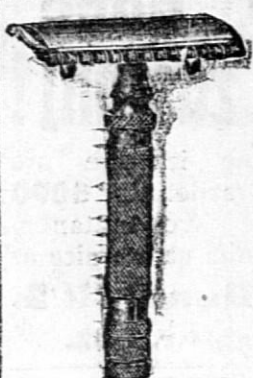
Priporoča se domača konfekcijska trgovina Maček & Ko.
Franca Jožefa cesta 3.
Sprejemajo se naročila po meri, ter se izvrše točno in solidno.
Založniki c. kr. priv. juž. žel.
Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Kdo hoče uro zastonj!
Da svoje izborne ure vdomačimo povsod, razdelimo **5000 ur zastonj.** Pošljite svoj natančni naslov samo na dopisnici na tvornico ur **Jakob König, Dunaj III/2.**
Postamt 45, Fach Nr. 362.

Angleške kostume različne toalete
priporoča in izvršuje
damski modni ateljeé Josipina Šetinc-Bersin
Ljubljana, Kongresni trg 6.
Naročila z dežele se točno izvršujejo.
2120

MARXOVE EMAIL
in glazure za tla izborne specialite, ki se hitro suše in jih vsak lahko rabi.
Zaloga tovarne za lake
Ludvika Marxa
pri tvrdki brata Eberl, Ljubljana

Brilni aparat

s posrebljenim držajem iz masivne kovine; komplektno K 1-50 komad. Klinje po 20 h, tucat K 2-20. Baterija za žepno svetilko 40 in 60 h, žarnica 45 h, komplektna žepna svetilka od K 1-20 komad naprej do najfinjših izvršitev. Razpožiljanje kakor navadno po povzetju. Continental-Gasglühlicht-Gesellschaft „Meteor“ d. z. o. z.

Podmokli (Bodenbach) 11 na Češkem. 3246

Samo enkrat v življenju!
50.000 spalnih odej po K 1-95

določenih za eksport na Balkan, pa zaradi vojne zadržanih, iz pristne brnske himalajske volne, izredno toplih, torej za zimo ne-utrpljivih, okoli 200 cm dolgih in 130 cm širokih, prekrasen pasast vzorec s prav lepimi različno barvastimi bordurami se samo kratak čas prodaja za polovično izdelovalno ceno K 1-95 komad. Te himalajske spalne odeje so vredne dvojnega denarja in se samo dokler bo kaj zaloge prodajajo po nastopnih senzacijskih cenah.

1 zimska spalna odeja stane samo	K 1-95
3 zimске spalne odeje stanejo samo	K 5-70
6 zimskih spalnih odej stane samo	K 11-

Edina prodaja po povzetju: 3526

M. Swoboda, Dunaj, III/2, Hiessgasse 13/23.

Št. 3942/13

3507

Oklic.

Dne 15. oktobra 1913 ob 11. uri dopoldne
 se bo vršila na parni žagi v Črnem vrhu nad Idrijo prisilna
javna dražba lokomobila

št. 12421, 12 konjskih sil, trdnice R. Wolf (Magdeburg-Buckau). Lokomobil je rabljen, a prav dobro ohranjen.

Po strokovnjaku cenjena vrednost znaša 5000 K; ponudbe pod 1/3 te vrednosti se ne bodo sprejemale. Kupnino je takoj ob koncu dražbe izročiti v gotovini dražbo vodečemu uradniku.

Lokomobil se lahko ogleda na imenovani parni žagi na dan dražbe od 9. do 11. ure dopoldne. Natančnejše podatke se poizve lahko pri c. kr. davčnem uradu v Idriji.

Jamstva c. kr. okrajno glavarstvo ne prevzame nikakega.

C. kr. okrajno glavarstvo v Logatcu,
 dne 30. septembra 1913.

Št. 2329.

3538

Razpis dražbe.

Občinsko glavarstvo Materija, pol. okraj Volosko, razpisuje na podlagi projektov, izdelanih po c. kr. melioracijskem uradu v Trstu, sledeče gradnje in sicer:

- 1. gradnjo vodovoda v Hotičini,**
proračunjenega na 3259 K 41 v.
- 2. gradnjo vodovoda v Vodica, h,**
proračunjenega na 14229 K 24 v.
- 3. gradnjo kapnice v Golcu,**
proračunjenega na 9337 K 33 v.
- 4. gradnjo kapnice v Gojaki, h,**
proračunjenega na 7129 K 38 v.
- 5. gradnjo napajališča v Ostrovici,**
proračunjenega na 1112 K 52 v.

Gradnje se bodo oddale na podlagi enotnih cen, katere imajo ponudniki vstaviti — za vsako gradnjo posebej — v svoje ponudbene stroškovnike.

Načrti, proračuni, kakor tudi splošni in posebni gradbeni pogoji so na ogled v občinski pisarni.

Pismene ponudbe s 5% varščino v denarju ali pupilarno varnih vrednostnih listinah so — za vsako gradnjo posebej — zaprte vposlati podpisaneemu občinskemu glavarstvu najkasneje do 25. oktobra 1913.

Občinsko glavarstvo si pridržuje popolnoma proste izbire vposlanih ponudb.

Občinsko glavarstvo v Materiji

dne 1. oktobra 1913.

Občinski glavar: **B. Kastelic.**

IZREŠITO! **SHRANITEL!**

ZENÉ

Ob motivih prihod rabiš samo moje tlačilce preiskušene, zanesljivo delujoče, neškodljivo sredstvo.

Niso kapljice! **Ni prašek!**

K 7-50 a pokritino vred, tudi po povzetju, brez zacinjanja, diskretna pošiljatev. Ga. Sch. piše: »Poljite mi še tisto, služilo mi je prav dobro«.

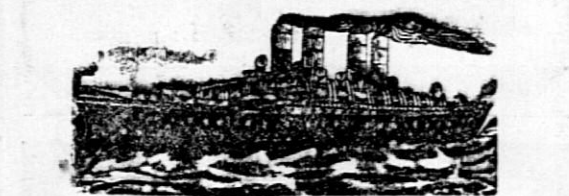
Draždana (Dresden) Versandhaus, Amor.
 Frauenstrasse 8-10.

Ljudevit Borovnik
 puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušk za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predelava stare samokresnice, sprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preizkušene. — Ilustracija 39

V Ameriko in Kanado

CUNARD LINE.

Iverniz iz Trsta dne 28. septembra 1913.
 Saxonia iz Trsta dne 12. oktobra 1913.
 Pannonia iz Trsta dne 26. oktobra 1913.

Iz Liverpoola:

Mauretania dne 20. septembra, 11. oktobra 1913.

Caronia dne 23. septembra 25. oktobra 1913.

Campania dne 27. septembra 1913.

Lusitania dne 4. oktobra 1913.

Carmania dne 18. oktobra 1913.

Pojasnila, vozne karte:

Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25
 Dunaj I., Kärntnerring 4, Trst, Via Ghega 8, pri vseh agenturah v deželnih glavnih mestih, vseh potovalnih pisarnah, pri trdnici Thomas Cook & sin, pri vseh Lloydovih agenturah in agentih Dalmatie. — Cene: III. razred Trst-New York: za v Kanado potujoče K 120 za prostor, za v Združene države potujoče K 140 s pristojbino za osebo.

Milijoni rabijo proti kašlju

hrupavosti, kataru in zasiezenju, krčnemu in oslovskemu kašlju, nego slasne

Kaiserjeve prsne karamele s „tremi jelkami“

6050 not. poverjenih izpričeval od zdravnikov in zasebnikov jamčuje gotov uspeh. Izredno prijetni in slastni bonboni. 1562

Zavitek 20 in 40 v. in. škatlja 60 v. Prodaja jih v Ljubljani:

Uhalid pl. Trpkovc, lekarna. Rih. Sušnik, lekarna. Dr. G. Piccoli, lekarna. Deželna lekarna. Mr. Ph. And. Bohinc, lekarna pri kroni. Mr. Ph. Jos. Čizmar, lekarna. Ant. Kane, drogerija. B. Cvančara, drogerija „Adrija“.

Daniel Pirc, lekarna Idrija. J. Bergmann, lekarna. Novo mesto. C. Andrijašič, lekarna. Mar. P. V. pava. Mi an Wacha, lekarna. Metlika. A. Roblek, lekarna. Radovljica. Hinko Brilj, lekarna. Litija. Karel Savnik, lekarna pri „Sv. Trojici“, Kranj. Fr. Baccarich, lek. Postojna. Jos. Močnik, lekarna. Kamnik. E. Burdych, lekarna v Sk. Loki. Mg. Ph. B. Lavicka, lekarna. Tržič. Ph. Mr. E. Koželj, lekarna. Jesenice. V. Arko, trgovec. Senožeča. Jos. Rudolf, drog. Litija. J. Kandusar, trg. Mengeš. Jos. Ančič, lekarna v Ribnici. J. R. Hočevar, lek. na Vrhniki.

C. kr. priv. občna zavarovalnica
Assicurazioni Generali v Trstu
 Ustanovljena leta 1831.
 Jamstveni zakladi znašajo nad 434 milijonov kron.
Poslovni izkaz
zavarovalnega oddelka za življenje.

	meseca sept. 1913	od januarja 1913
Vložilo se je ponudb	1763	16.092
za zavarovano vsoto	K 14,704.051-79	K 138,379.054-60
Izgotovljenih polic je bilo	1359	12.536
za zavarovano vsoto	K 11,910.099-04	K 109,468.594-56
Naznanjene škode znašajo.	K 638.006-81	K 8,711.041-60

Št. 1091/pr.

3500

Razpis. Sekundarska služba.

V deželni bolnici v Ljubljani sta popolniti dve mesti sekundarijev. Službena doba sekundarija v deželni bolnici traja dve leti, lahko pa se podaljša za eno ali dve leti, če sekundarij za to prosi.

Adjutum, ki ga dobiva sekundarij, odmerjen je v prvem službenem letu z 2000 K, v drugem letu 2400 K in od tretjega leta dalje z 2800 K. Poleg adjuta ima sekundarij prosto stanovanje v deželni bolnici.

Sekundarij ne sme biti oženjen in tudi ne sme izvrševati zunanje zdravniške prakse.

Prosilci za razpisane službe predložijo naj svoje, s krstnim listom, z dokazili o usposobljenosti in o znanju slovenskega in nemškega jezika podprte prošnje

do 22. oktobra 1913.

vodstvu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

Od dež. odbora kranjskega
 v Ljubljani, dne 1. oktobra 1913.

C. kr. avstrijske državne železnice.
Izvleček iz voznega reda.

Veljaven od 1. maja 1913.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod.

6-54 zjutraj. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec, St. Vid ob Glini, Dunaj.

7-32 zjutraj. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Toplice.

9-09 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Jesenice, (z zvezo na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Köln, Celovec, Linc, Dunaj, Prago, Draždane, Berlin.) [direktni voz Reka-Opatija-Solnograd.]

11-30 dopoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Solnograd, Celovec, Dunaj.

1-20 popoldne. Osební vlak na Skofjo Loko, Kranj, Radovljico, Jesenice. (Zabavni vlak, vozi samo ob nedeljah in praznikih).

1-30 popoldne. Osební vlak na Grosuplje, Kočevje, Trebnje St. Janž, Rudolfovo, Stražo-Toplice.

3-40 popoldne. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Gorico, Trst, Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Celovec.

6-35 zvečer. Osební vlak na Kranj, Tržič, Jesenice, Trbiž. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Inomost, Solnograd, Monakovo, Vllissingen, (London), Celovec, Linc Dunaj.

7-46 zvečer. Osební vlak, na Grosuplje, Kočevje, Trebnje, St. Janž, Rudolfovo.

10-01 po noči. Osební vlak na Kranj, Jesenice, Gorico, Trst. Na Jesenicah zveza na brzovlak na Beljak, Franzensfeste, Inomost, Solnograd, Monakovo, Linc, Prago, Draždane, Berlin.

Prihod.

7-25 zjutraj. Osební vlak iz Trsta, Gorice, Jesenice, z zvezo na brzovlak iz Berlina, Draždane, Berlin.

Postaja: Ljubljana južni kolodvor.

Odhod na Kamnik: 7-32, 11-50, 3-12, 7-15, (11-00 ob nedeljah in praznikih).

Prihod iz Kamnika: 6-42, 11-00, 2-41, 6-15, (10-30 ob nedeljah in praznikih).

C. kr. državno-železniško ravnateljstvo v Trstu.

Največja slovenska hranilnica!

„MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA“ V LJUBLJANI

v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3

je imela koncem leta 1912 660 milijonov kron denarnega prometa, 42 milijonov kron vlog in 1 milijon 300 tisoč kron rezervnega zaklada. — Sprejema vloge vsak delavnik. — Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov.

Vloženi denar obrestuje po 4½% brez odbitka.

Pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu, da se tudi obrestujejo. Hranilnica je pupilarno varna. V njo vlagajo c. kr. sodišča in jerobi denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, občine pa občinski denar. Hranilnica stoji pod javno kontrolo in nadzorstvom c. kr. deželne vlade. Izključena je torej vsaka izguba vloženega denarja in to tudi za časa vojske, ker ima hranilnica denar razposojen na zemljišča. — Hranilnica posoa na zemljišča in poslopja proti 5¼% obrestim in najmanj ¾% amortizacije.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike. — Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Nagrobne križe

kamenite podstavke za nagrobne križe, nagrobne svetilke, vsakovrstne peči, navadne, preproste pa najnovejše do najfinejših izpeljav, štedilnike, kotle za žanje in pičo kuhati, slamoreznice, robkarice za koruzo, sadne mline in stiskalnice za grozdje, umetna gnojila in vsakovrstno železninarsko blago 3366

priporoča po najnižjih cenah na debelo in drobno
Veletrgovina z železnino „Merkur“, PETER MAJDIČ
v Celju.

POZOR: Ker izdelujejo enako se glaseče, ničvredne ponaredbe, zahtevajte torej izrecno **GOZDNI BISER** iz izdelovalne gozdnega bisera, Brno-Muravice.

Pri demoliranju deželne, nekdanje Pogačnikove hiše
v Salendrovi ul. (Breg) 3471
je naprodaj vsakovrstni

stavbni material

strešna in zidna opeka, stavbni les, kamenje za nasipanje (šuta) itd.
Povpraša se na licu mesta. Povpraša se na licu mesta.

Peter Lassnik

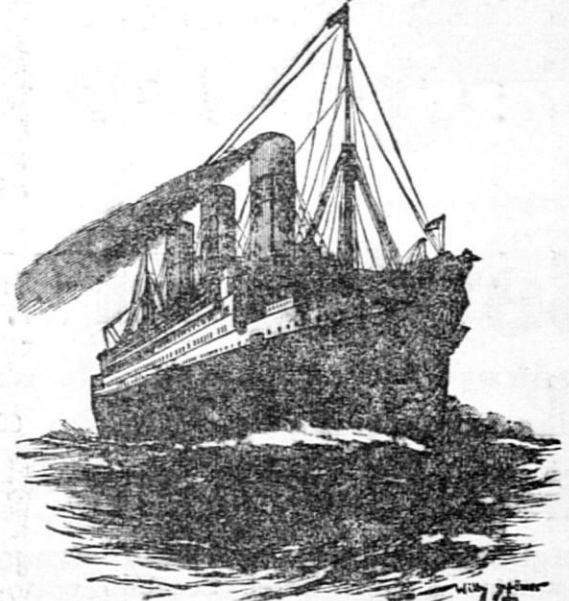
najstarejša in najsolidnejša trgovina v Ljubljani 3019
priporoča svojo

vedno svežo zalogo špecerijskega blaga
ter raznovrstne vedno sveže mineralne vode.

Najnižje cene, točna ter strogo solidna postrežba!
Peter Lassnik, Ljubljana, Marijin trg — Wolfova ulica.

Potniki v Ameriko!

ki so previdni, se vozijo dandanes samo z
najnovejšimi parniki „Velikani“ preko
Hamburga.

ton) itd. Važno! Vsak potnik dobi pri meni pismeno garancijo, da je prost vseh stroškov za hrano in stanovanje, kakor hitro se pripejše v Hamburg. — 2558
Vsakojaka pojasnila daje brezplačno:

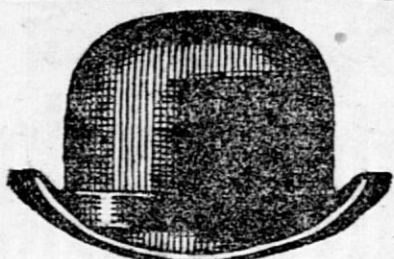
FR. SEUNIG, Ljubljana, Kolodvorska ulica,
velika številka 28.

Največji parnik na svetu je
„Imperator“.

Dolg je 920 čevljev (280 metrov), nosi 50.000 ton ter je prva ladja na 4 vijake, dočim so bili dosedaj največji in najhitrejši parniki samo na 2 vijake. „Imperator“ je široko morje preplul v 20 dneh trikrat ter se je moral pri tem še v Hamburgu in v New Yorku z izkladanjem in nakladanjem po poludni dan muditi. Morska vožnja v 6 do 6 1/2 dneh se popolnoma jamči. O prvi vožnji „Imperatorja“ piše „Glas Naroda“ iz New-Yorka: „Imperator“ je višek moderne tehnike. Ropotanje strojev se čisto nič ne sliši. Ladja pluje tako mirno, da človek skoraj ne ve, da je na vodi ter se niti malo ne da primerjati z drugimi morskimi velikani. Približno tako so urejeni tudi drugi „Velikani“ Hamburg-Amerika linije. Vsi imajo v III. razredu sobe z 2, 4, ali k večjemu s 6 posteljami. Hrana je obilna in dobra. Taki „Velikani“ so poleg „Imperatorja“: Kaiserin Auguste Viktoria (25.000 ton), „Amerika“ (24.000 ton), „Cleveland“ in „Cincinnati“ (po 20.000

vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe,
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilij
Ljubljana, Šelenburgova ulica 1.
Ceniki franko. Ceniki franko.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11
priporoča

klobuke, slamnike
cilindre, čepice itd.

najnovejše fasone
po najnižji ceni.

Ilustrovani ceniki zastoj in poštnine prosto

Popravila in preobleke
: točno in ceno. :
: točno in ceno. :

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka priporoča

tvornica dežnikov in solnčnikov

Jos. Vidmar

Ljubljana

Pred Skofijo 19 — Prešernova ulica 4.

Teodor Korn

(poprej Henrik Korn)

pokrivalet streh in klepar, vpeljalet
strelovodov, ter instalater vodovodov
Ljubljana, Poljanska cesta št. 8.

Priporoča se sl. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje z angleškim, francoskim in tuzemskim škrliljem z asbest-cementnim škrliljem (Eternit) patent Hartschek z izbočno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Nišna in kuhinjska oprava. Posteljena posoda.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in pošt. prosto.

F.K. Kaiser, puškar

Ljubljana, Seienburgova ulica št. 6

priporoča svoje bogato zalogo raznovrstnih
pušk in samokresov
lovskih potrebščin, vseh del koles (biciklov)

kakor tudi

umetelni ogenj po najnižjih cenah.
Popravila pušk, samokresov in biciklov
točno in solidno.

Cenovnik zastoj in poštnine prosto.

Lepe prsi

dobe deklice in žene vsake starosti, ako rabiyo moje najnovejše mazilo ali vodo za prsi, rabi se samo na zunaj, edino resnično učinkujoče sredstvo, zajamčeno neškodljivo. Cena K 3, 5 in 8. Zraven spadajoče mlo 60 vin.

Suhi

dobe lepe, polne telesne oblike z mojo redilno moko »Käthe«, zajamčeno neškodljivo, mnogo zahvalnih pism. Cena kartonu K 2-20 po povzetju. Oč 4 kartonov naprej pošt. prosto. — Pošiljate poste restante samo če se pošlje denar naprej. — Razpošilja ga

Käthe Menzel, Dunaj VI., Stumpergasse 62 K, I. Stock.

Po rabi

Hotel Lloyd.

Restavracijo in najlepši gostilniški vrt

priporoča slavnemu občinstvu

2106

KAROL TAUZES, hotelir na Sv. Petra cesti št. 7.
Gospice za pouk v kuhanju se vedno sprejemajo.

Vadno velika zaloga
klobukov
in čepic
lastnega izdelka.

Kupuje kože
vseh divjačin po
najvišjih dnevnih cenah.

Se priporoča
za izdelovanje

kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskih jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izbiro vseh vrst kožuhovine. — Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah. 3369

J. Wanek, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 21.

POZOR!

Najkrajša in najcenejša pot v Ameriko

z modernimi velikimi brzoparniki iz

Ljubljane čez Antwerpen v New-York

je proga

Red Star Line Rdeča zvezda

Na naših parnikih Finland, Kronland, Vaderland, Zeeland, Lapland in Samland, ki oskrbujejo vsak teden ob sobotah redne vožnje med Antwerpenom in Novim Yorkom je snaznost, izborna hrana, ljudna postrežba in spalnice po novem urejene kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena, ter traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldne.

Naši parniki vozijo tudi na mesec po večkrat čez Kanado v Severno Ameriko in je ta vožnja izdatno cenejša kakor na Novi York.

Pojasnila daje vladno potrjen zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorska ulica odslej stev. 35,
od južnega kolodvora na desno poleg predilnice.

Brizgalnice

cevi, telovadno orodje in avtomobile

kupujte samo pri

R. A. Smekal, Zagreb

katera tvrdka se zdaj glasi:

2093

Središčna prodaja ognjeasnih brizgalnic in potrebščin
telovadn. orodja in avtomobilov d. s. o. j. Praga-Smichov
R. A. Smekal. V. I. Stratilek. V. K. Smakal.

Opozorjamo

da v zadnjem času razpošiljajo različne nemške tvrdke po svojem zastopniku v Zagrebu na gasilna društva nemške cenike in ponujajo svoje blago. — Ne podpirajte jih, ker imate svojo slovansko tvrdko,

Usta-
novljeno
L. 1842.

Tovarna oljnatih barv, laka in firneža

Telefon
številka
154.

BRATA EBERL

črkošlikarja, lakirarja, stavbna in pohištvena pleskarja.

Prodajalnica:
Miklošičeva ulica št. 6. Ljubljana
nasproti hotela „Union“.

Delavnica:
Igriška ulica št. 6.
Električna sila.

Kamnoseška obrt.

Priporočam slavnemu občinstvu v Ljubljani in okolici svojo veliko zalogo raznovrstnih

nagrobni spomenikov

enostavne do najfinejše izvršitve, dalje grobnih okvirjev, plošč in raznih drugih v kamnoseško obrt spadajočih predmetov. Ker bom vso zalogo nagrobni spomenikov razprodala, jih oddajam za lastno ceno. Obenem se priporočam preč. cerkv. predstojništvom ter cenjenemu občinstvu za izvršitev vseh v to stroko spadajočih del.

Vdova Camernik, sedaj Brezovšek,
Ljubljana, Komenskega ulica 26. 3275

„PFAFF“ Pozor! Pozor!

Kdor si želi kupiti v resnici dober šivalni stroj, naj kupi samo pravi

PFAFFOV STROJ

ki nosi na glavi in stojalu ime „Pfafl“ in se zanj 10 let jamči.

Velika zaloga koles

kakor **Waffenrad, Fuch**, solidno ljudsko kolo **Kosmos** in **Ilirija** kakor tudi vsi posamezni deli in popravila po najnižji ceni pri trdki:

Franc Tschinkel, Kočevje št. 240.

Cenik brezplačno in poštne prosto. Cenik brezplačno in poštne prosto.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

Ljubljana, Kongresni trg št. 12. 232

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najsolidnejše blago.

Najhitrejša in najsigurnejša vožnja v Ameriko

je z ekspresnimi cesarskimi brzoparniki: „Kaiser Wilhelm II.“, „Kaiser Wilhelm d. Gr.“, „Princ Friedrich Wilhelm“, „George Washington“, „Columbus“ itd.

Vožnja 5 do 6 dni!

Posebno opozarjam na novo vpeljane kajute (kabine). — III. razr. V teh je prostora za 2—4 osebe, opremljene so čim najudobneje. Potniki dobivajo v posebnih jedilnih dvoranah ob pogrnjenih mizah izborna hrana. Na razpolago imajo poleg družabnih in kadilnih dvoran tudi posebni šetalni krov, kopelji itd. Na krovu im igra vsak drugi dan godba. — Odhod potnikov iz Ljubljane vsak torek in četrtek. — Potnik, ki kupi pri meni vozni list, dobi hrano in stanovanje v pristanišču brezplačno! — Edino veljavne vozne listke za te parnike, kakor tudi za vse proge ameriških železnic pri

EDVARDU TAVČARJU v Ljubljani, Kolodvorska ulica 35
nasproti obteznane gostilne „pri Starem Tišlerju“.

Izdajanje voznih listov tudi za proge: Baltimore, Filadelfija, Galveston, Kanada, Avstralija. — Zabavna potovanja v Italijo, Egipt, na severni rt itd.

Anton Presker

krojač

Ljubljana, Sv. Petra c. 16

priporoča svojo

veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopice in plaščev za gospe, nepremičljivih havelokov itd. itd.

Obleke po meri se po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Vsak dan svež sladoled

in

ledena kava

se dobi

v slaščičarni J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

G. Čadež

v Ljubljani

Mestni trg št. 14

poleg Urbančeve manuf. trgovine priporoča

klobuke slamnike

čepice, razno moško perilo, kravate, ovratnike itd. itd.

Blago imam solidno, cene zmerne. Postrežem točno.

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izbor

dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Triumph

Štedilnike, peči, trajnogoreče vložke (za uzdat v lončene peči)

uatstvena znamka

ceniki zastorj!

Do glavni naslovi se usakemu naznani jo.

Triumph tovarna

Štedilnikov in peči z.z.o.z. Wels

Gorenje Avstrijsko.

Prvovrstna in najboljša kolesa

sedanjosti.

Ana Gorec, Ljubljana

Marije Terezije cesta št. 14 (Novi svet, nasproti Kolizeja).

Zahtevajte cenik. Rabljena kolesa od 25 K naprej. Izposojevanje koles.

POZOR! NA OBROKE! BERITE!

Prva, največja, najstarejša in najsposobnejša slovenska trdka in izposojevalnica klavirjev in harmonijev na avstrijskem jugu. Velikanska trgovina vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij.

ALFONZ BREZNIK

učitelj Glasbene matice in sodno zapriseženi strokovnjak c. kr. dež. sodnijske

»Zvezda« nasproti nunske cerkve : Ljubljana, Kongresni trg št. 15 »Zvezda« nasproti nunske cerkve :

Klavirji, pianini in harmoniji najslavnejših svetovnih trdk Bösendorfer, Rudolff (ne Anton) Stelzhammer, (najboljši : angleški sistem sedanosti) : Hözl & Heltzmann (neprekosljivi pianini z Lexovo mehaniko), Bratje Stingl, Czapska, Laub & Gloss (koncertni 7/4 okt. pianini) in Hörügel (amer. harmonij od 90 K naprej), imam le jaz, njih edini zastopnik za Kranjsko v velikanski zalogi in izbiri (vedno 30 do 40 instrumentov). Zato svarim pred nakupom event. falsifikatov ali navidezno cenega bofelna zlasti, ker vsakdo kupi pri meni na obroke od 15 naprej prvovrsten instrument goraj omenjenih najboljših trdk z resnično 10letno postavnoobvezno garancijo. Tudi preigrani klavirji v zalogi. Zamena najugodnejša. Uglasevanje in popravila sol. in ceno. Nobena druga trdka ne zamore nuditi tako cenega, ugodnega in zanesljivega nakupa. Že zategadelj, ker goraj označene prve tovarne ne dajo svojih klavirjev na Kranjskem nikomur v zalogo kakor edino meni in drugič pa zato, ker je ta kupčija moj postranski zaslužek in brez vsake rezije

Avtomobilna zveza

Idrija - Logatec, kolodvor. Idrija - Logatec, kolodvor.

Odhod iz Idrije:	Prihod v Logatec:	Odhod iz Logatca:	Prihod v Idrijo:
ob 6— zjutraj	ob 7-50 zjutraj	ob 8-30 zjutraj	ob 10-20 zjutraj
11-30 popoldan	1-30 popoldan	2-30 popoldan	4— popoldan
3— popoldan	4-30 popoldan	7— zvečer	8-30 zvečer

Avtomobil čaka na eventuelno zamujen vlak.

Cene z avtomobilnim omnibusom:

Idrija - Logatec ali nasprotno	K 3— za osebo
Idrija - Godovič	1-50
Godovič - Hotedrsica	1-50
Hotedrsica - Logatec	1-50

Cene s kombiniranim avtomobilom:

I. razred	II. razred
Idrija - Logatec ali nasprotno	K 3— K 2—
Idrija - Godovič	1-50 1—
Godovič - Hotedrsica	1-50 1—
Hotedrsica - Logatec	1-50 1—

Označena vožnja se vrši vsak delavnik, omnibus vozi vsak dan opoldan, ob nedeljah in praznikih vozi le opoldan omnibus.

Točnost se po možnosti vzdržuje, vendar pa ne prevzamem nobene odgovornosti za morebitno zamudo.

Valentin Lapajne v Idriji.

Fr. Ševčik

Ljubljana Zidovska ul. 7.

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, za katere jamčim za dober strel. Posebno priporočam lahke trocevke in puške Bock s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik. — Priporočam tudi

veliko zalogo vseh lovskih potrebščin

po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo. Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

Ali ste oženjeni?

Svetovno mojstrstvo v industriji ur slednjé doseženo!

Potem zahtevajte nove vzorce 3 za 1 K, 6 za 1 K 80 h, 12 za K, 3-4z ilustrovan cenovnik i, zdravniškimi nasveto gratis in franko (zaprt 30 h). — I. Singe. Higienična manufaktura, Dunaj I. Wiesingerstr. 8 F

Ima 36-urno kolesje na sidro ter je električnim potom prevlečena s pristinim 18 karatnim zlatom. Jamstvo, da dobro gre, 4 leta. Komad K 4-90, 2 kom. K 9-.

Vsaki uri se zastoj pridene fino pozlačena verižica. — Enaka damska ura ploščate in elegantne izvršitve K 5-80. Dalje oferiram pristno Gloria srebrno remontoarko s sidrom z dvojnim pokrovom lepo gravirano, precizijsko kolesje na kamnih tekoče za samo K 6-.

Riziko izključen, zamena dovoljena event. denar nazaj. Razpošiljanje po povzetju. IGNAC CYPRES, Krakov, Szewska 13/203. 3434 Ilustrovani cenovniki zastoj.

Pozor kolesarji!

Namesto K 120 samo kron 80.

Franko na vsako postajo.

V reklamne namene razpošiljam 200 novih svetovno znamenitih graških dvokoles model 1913, elegantnih in čvrstih, s torbo in orodjem namesto za K 120, za 80 K. Stropnim prostim tekom K 95- s poštno vred. Ze rabljena kolesa od K 40- naprej. Nova čvrsta guma po K 5-6, 7-8, zračne cevi po K 3-4, 5-6. Svetiljke, zvonci, pedali in vsa ostala pritrjena po cenah na debelo. Popravila, emajliranje in ponikanje v lastni delavnici hitro in ceno. Razpošiljanje po povzetju. Na dvokolesa naplačila K 20-. Plaćevanje na obroke izključeno. Cenovniki gratis in franko. Srbo-hrvaško dopisovanje. 1069

Tvorniško skladišče dvokoles in šivalnih strojev A. Weissberg, Dunaj II. Untere Donaustrasse šte. 23/III.

Lasne kite

najfineje kakovosti po 5, 7, 9 in 12 kron — vse vrste lasne podlage in mrežice — barva za lase in brado „Neril“ po 2 in 4 K — toaletne potrebščine — lasulje, brade in druge potrebščine za maskiranje, vse po zelo zmernih cenah priporočam

Štefan Strmoli

brivec in lasničar

Ljubljana, Pod Trančo št. 1.

(vogal Mestnega in Starega trga).

Izdeluje vsa lasničarska dela solidno in okusno. Kupuje zmešane in rezane ženske lase

Prodajalna

tovarne čevljev PETER KOZINA & Ko. tovarne čevljev

v Ljubljani, Breg št. 20 (Cojzova hiša)

priporočai 3480

čevlje za gospode po K 12- —, 13- —, 17- —, 20- —.

čevlje za dame po K 10- —, 12- —, 15- —, 18- —.

nadalje za dečke, deklice in otroke, kakor tudi obutev za dom vsake vrste.

Najsolidnejši izdelek, garantirana kakovost! Tovarniške cene!

Gospodinje!

Ne kupujte presnega masla ali nadomestila zanje, dokler niste poizkusile slovite splošno znane svetovne znamke

BLAIMSCHEINA

UNIKUM

MARGARINE

„UNIKUM“ ni rastlinska margarina.

„UNIKUM“ se izdeluje iz najčistejše goveje obistne tolsče z visoko pastirizirano smetano, ima torej največjo redilno vrednost in je resnično zdrav.

„UNIKUM“ ni umeten, nego najčisti naravni izdelek.

„UNIKUM“ je 50% cenejši od najčistega presnega masla in zajamčeno mnogo izdatnejši nego to.

SAMO BLAIMSCHEINOV

„UNIKUM“ je resnično edino in pravo nadomestilo za presno maslo, ki daleč prekaša vse doslej hvalisano

Izdelovanje

BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ je varovano s stalno državno kontrolo in je to razvidno na vsakem zavitku.

Cenjena gospodinja!

Ne dajte se torej begati od drugih oglasov in rabite za nadomestilo presnega masla za

pečenje praženje kuhanje maslen kruh

samo BLAIMSCHEINA „UNIKUM“ MARGARINO

Dobiva se povsod. — Poizkušnje gratis in franko.

Združene tvornice za margarino in presno maslo, Dunaj XIV.

Pozor!

Drože (Presgerm)

Naznanjam vsem odjemalcem za Drože, da sem preselil svojo znano tovarno v lastno hišo na Krakovski nasip št. 26 ter jo uredil na vodno silo s turbino, zato mi je mogoče, postreči brez konkurence po nizkih cenah in z najboljšim blagom. — Opozorjam pa, da moje materične drože so za 50% boljše od vsakeh špirtitnih drož. Spiritne so mehke in vsebujejo vodo, zato jih nudi konkurenca po 80 vin.

Pričakujem cenjenih naročil in beležim s spoštovanjem

Makso Zaloker
tovarnar drož 3627
v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Vinko Majdič

valični mlin v Kranju

(Kranjsko).

Največja proizvajanja priznana naj boljših pšeničnih mok in krminih izdelkov ki izvirajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst. Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in dajo kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar je zlasti za gospode pekovske mojstre neprecenljive vrednosti.

Zastopstva in zaloge: 65
V Ljubljani, Cerkljici, Trnovem, Podgradu, Trstu, Pulju, Reki, Zadru, Spjetu, Ercegnovem, Kotoru, Sv. Luciji ob Soči, Beljaku, Celovcu, Inomestu, Bolcanu in Tridentu.
Brzjav: Valični mlin, Kranj.

Ze od 1. 1908 sijajno preizkušeno

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

tvrdke G. HELL & COMP.

priporočano od najodličnejših zdravnikov, se v skoro vseh evropskih državah s sijajnim uspehom rabi proti

izpuščanjem vsake vrste

elasti proti kroničnim in letajem na glavi in parazitarnim izpuščajem. Bergerjevo kotranovo milo obsega 40 od stoikov lesnega kotrana in se bistveno razlikuje od vseh drugih kotranovih mil, kar jih pride na trg.

Pri trdovratnih boleznih se obrnite na jako učinkovito Bergerjevo kotranovo-žvepleno milo.

Milješe kotranovo milo za odstranitev vseh nečistosti polti, proti izpuščajem na koži in na glavi pri otrokih ter kot neprekosljivo kosmetično umilovalno in kopalno milo za vsakdanjo rabo je:

Bergerjevo glicerinovno-kotranovo milo.

Za radikalno zdravljenje proti izpuščanju las in boleznim lasišča rabimo

Bergerjevo tekoče kotranovo milo.

Izvrstne uspehe kot odlična kožna sredstva dosežajo na dalje Bergerjeva medicinska mila brez kotrana:

Bergerjevo boraksovo milo

proti ogroem, pegam in prilem ter kompozicije s ben- coem, žveplom, žveplanim mlekom, naftolom in timolom in druga v brošuri priporočana.

Cena komadu vsake vrste 70 h s navodilom vred. Zahtevajte pri nakupu izrecno Bergerjeva kotranova mila in boraksova mila in glejte na tu vpodobljeno varstveno znamko in na poleg stoječi podpis firme G. Hell & Comp. na vsaki etiketi.

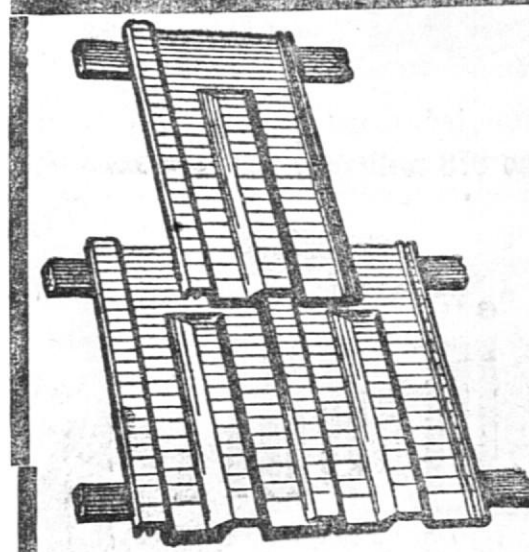
Odlikovano s častno diplomom na Dunaju leta 1898 in s zlato svetinjo v Parizu leta 1905.

Dobiva se po vseh lekarnah in zadevnih trgovinah Na debelo: 1383

G. Hell & Comp., Dunaj, I., Siberastrasse 8.

V Ljubljani se dobiva v lekarnah:

Milana Leustka dedič, Ph. Mr. Josip Čizmar, J. Mayr, G. Piccoli, Ubald pl. Frankóczy in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem

Fr. Mally & Co. tovarna opeke v Sr. Gameljnih

pisarna v Ljubljani, na Resljevi cesti št. 2

priporočam zarezno strešno, navadno strešno in strojno zidno opeko v vsaki množini in najboljši kakovosti.

Vzorci brezplačno. 1218 Sprejema zastopnike.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani.

obrestuje hranilne vloge po čistih

Rezervni zaklad nad K 800.000.

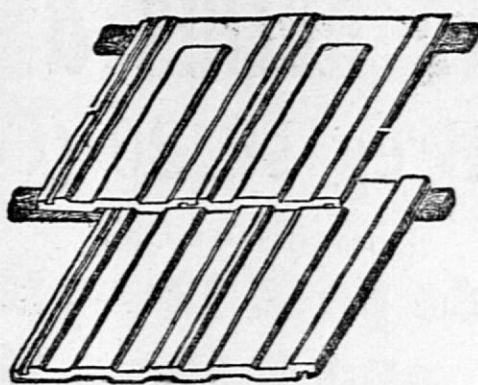
4 3/4 0/0

brez odbitka rentnega davka.

Ustanovljena leta 1881.

Novosti za jesensko sezono

kakor tudi

OBLEKE PO MERI
najnovejše oblike pri**B. Götzl** Ljubljana
Mesni trg 19 — Stari trg 8.**Parna tovarna opeke v Brdu**
p. Vič, tvrdke I. Knez v Ljubljanipriporoča svoje izdelke strojne zidne in
vsakovrstne zarezne strešne opeke
garantirano dobre in trpežne kakovosti po znižani ceni.
Vzorke pošilja brezplačno. 579 Sprejema zastopnike.

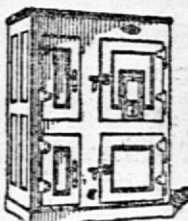
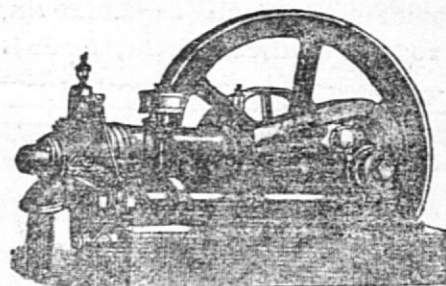
Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje!1 kg. sivga, dobrega, puljenega 2 K; boljše 2-40 K; prima
polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 5-10 K;
kg velenega snežobelega, puljenega, 6-40 K, 8 K; kg puha,
sivga 6 K, 7 K, belega, finega 10 K; najfinjši prsi puh 12 K.
Naročila od 5 kg naprej franko.**Zgotovljene postelje** iz gostonitega rdečega, mo-
drega, belega ali rumenega
nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, 80 cm dlj, 60
cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol
puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K, zglavnice 3 K,
3-50, 4 K. Pernica, 200 cm dolga, 140 cm šir. 13 K, 14 K 70, 17 K 80, 21 K, zglav-
nica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4 K 50, 5 K 20, 5 K 70, spodnja pernica iz močnega,
črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm šir. 12 K 80, 14 K 80. Razpošilja se po povzetju,
od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar.
Natančni cenovniki gratis in franko. **S Benisch, Dešenice št. 767, Češko.**

1995 Prva domača tovarna

omar za led
Simona Praprotnika

v Ljubljani, Jenkova ulica št. 7.

Prevzemajo se vsa v
stavbno in pohištveno
: mizarstvo spadajoča :
dela, katera se točno
in po najnižjih cenah
izvršujejo.Velika zaloga gostilniških okroglih miz.
Ceniki se pošiljajo na zahtevo brezplačno in poštino prosto.Od dobrega najboljši! je še vedno izvirni
Singerjev šivalni strojDobi se samo
v naših pro-
dajalnah s ta-
kim izveskomin s to
var-
stveno
znamkoLjubljana, Sv. Petra c. 4,
Novo mesto, hiša lekarja
Bergman,
Kranj, Glavni trg 119 in
Kočevje, Glavni trg 79
ali pa po naših potnikih.**Emanuel & Oskar Kraus**

Trst, Via S. Nicolò št. 2.

Tehnična pisarna.

Uredba popolnih industrijskih naprav vsake vrste, dalje električne luči in sile.
Glavno zastopstvo draždanske tvornice plinovitih motorjev prej Moric Hille
v Draždanih. Najstarejša tvornica motorjev za nafto, sesalni plin, bencin, bencol in
plin. Čez 10.000 motorjev v obratu. Sijajne odlike. Stroji za opekarnice vsakovrstni,
za ročni obrat in na silo. Prve vrste stroji za obdelovanje lesa firme Adolf Al-
dinger v Obertürkheimu pri Stuttgartu. Univerzalni stroji za oblanje, krožne
žage, vrtnali in skobeljni (Fräsmaschinen) stroji, stroji za rezanje čepov in za bru-
šenje. Popolne oprave mizarstev. Stroji za obdelovanje železa. Stružniki, vrtnali
stroji, skobeljniki (Fräsmaschinen) itd. — Proračuni, ponudbe in tehnične infor-
macije zastoj in poštino prosto. 2684**Cvetlični salon**
Viktor Bajt

Selenburgova ul. 6, zraven glavne pošte.

Sopki, venci s travo in napisi se
izdelujejo po najnižjih cenah. Delo
okusno vezano. Velika zaloga krasnih
suhih vencev.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem

Viktor Bajt.

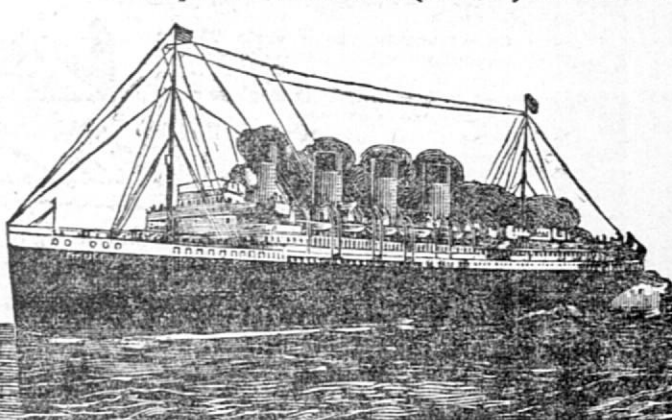
Brzjavi: Bajt, cvetlični salon, Ljubljana.

Samo 5 dni! z brzoparniki francoske družbe.

Najkrajša vožnja iz

Havre v New York.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za vse razrede dobiš edino pri 3439

Ed. Šmardaoblastveno potrjena po-
tovalna pisarna

v Ljubljani, Dunajska cesta 18

v hiši Kmetke posojilnice,

nasproti gostilni pri "Figovcu".

Vozne listke iz Amerike

v staro domovino po naj-

nižji ceni. Izdaja vozne

listke po vseh železnicah

za prirejanje zabavnih in

romarskih vlakov. Vsa po-

jasnila istotam brezplačno

Zaloga pohištva in
tapetniškega blaga.**Fr. Kapus**Ljubljana, Marije Te-
rezije c. 11 (Kolizej).Zaloga spalnih ter je-
dilnih sob v različnih
: najnovejših slogih. :Zaloga otomanov, di-
: vanov, žimnic :
in otroških vozičkov.**Spalnica v amerik. orehu**
350 kron.Obstoječa: 2 dvovratni omari, 2 postelji, 2 nočni
omarici, 1 umivalnik z marmor. ploščo in ogledalom.

Delniški kapital: 150.000.000 kron.

Rezervni sklad: 95.000.000 kron.

187

Podružnica o. kr. priv.

Avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt
Ljubljana, Prešernova ulica št. 50, v lastnem poslopljuSprejema vloge proti hranilnim knjižicam, katere obrestuje od dne vplačila do dne dviga; rentni davek plačuje zavod sam
vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-račun in proti blagajniškim listom najugodnejše. — **Zavod**dovoljuje kredite v tekočem računu, nadalje stavne, hipotekarne, carin-
ske, davčno jamstvene kredite, remburzne kredite itd.,
eskomptira menice in devize ter preskrbuje njih inkaso,
izdaja nakazila, kreditna in priporočila pisma na vsa tržišča tu- in inozemstva,
prodaja in kupuje tu- in inozemske rente, zastavnice, delnice in srečke ter daje
vestne nasvete pri nalaganju kapitala,
izvršuje vse posle pri založitvi vojaško-ženitvenih kavcij, nadalje kavcij in vadij,
potrebnih za udeležbo pri razpisanih ofertih,
sprejema vrednostne papirje v svrhu njih shrambe in uprave,oddaja proti ognju in vltomu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim
zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijeze) v hranitev,
zavaruje srečke in izrebanju podvržene vrednostne papirje proti kurzneji izgubi
ter oskrbuje brezplačno revizijo izrebanjajočih efektov,
vnovčuje kupene, izrebane vrednostne papirje in valute,
dovoljuje predume na blago, vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila
za tu- in inozemske borze,
preskrbuje za svoje komitente trgovske informacije na vseh tu- in inozemskih
tržiščih, itd. itd.Centrala na Dunaju; Podružnice: Bolcan, Bregenc, Erno, Celovec, Dunaj VI., Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost, Karlovi vari, Liberce,
Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.

Slovinci! Slovenke!

Občutno pomanjkanje in velika potreba je napotila letos naše celokupno visokošolsko dijaštvo, da je pričelo z veliko podporno akcijo v prid svojim podpornim društvom v vseučiliških mestih. Bili smo trdno uverjeni, da bo imela akcija zadovoljiv uspeh in da bomo nabrali toliko denarja, da rešimo naša podporna društva in jim omogočimo tudi v naprej njihovo plemenito delovanje. Računali smo z dejstvom, da se obračajo s prošnjo do slovenskega naroda letos njegovi lastni sinovi in da bodo Slovenci to dejstvo upoštevali. Saj je daroval lani in letos naš narod ogromne tisočake za svoje brate na Balkanu, ki so povzdignili svoj glas po pomoči. A naša nada nas je varala. Počitnice so pri kraju in naša akcija je imela le najneznatnejši uspeh. Nismo našli onega razumevanja pri svojem lastnem narodu, kakor smo ga upravičeno pričakovali. Skoro bi se vprašali, ali je narod, ki tako zanemara svojo akademično mladino, vreden, da ima inteligenco, ki ga vodi na vseh bojnih poljih z drugimi narodi in se sama bori v prvih vrstah? Saj naša akademična mladina tudi v svojih dijaških letih izdatno deluje v naših telovadnih, izobraževalnih in drugih organizacijah in je mnogokrat odvisen od našega sodelovanja obstoj ali vsaj procvit organizacije.

Osrednji vsedijaški podporniški odbor se obrača tedaj ponovno do slovenske javnosti: Pomagajte nam! Rešite nas! Ohranite si ono nadebudno mladino, ki ji grozi vsled pomanjkanja pogin ali pa tako spodkopavano zdravje, da ne bodo mogli vršiti nekoč svoje naloge v oni meri, kakor jo pričakujete od nje. O. V. P. O. podaljša svoje delovanje do 15. oktobra t. l. Do takrat prosimo one blage Slovence in Slovenke, ki nam hočejo pomagati v naši bedi, da pošljejo nabrane zneske na Jadransko banko v Ljubljani v smislu svoječasni informacij, nabiralne pole, oziroma podatke glede nabrane in na banko poslanega denarja po našem blagajniku: Pekle Gašpar, jurist na Viču pri Ljubljani. Pri njem dobe nabiralne pole tudi še vsi oni, ki bi hoteli stopiti v kolo naših dobrotnikov in nabirati prispevke v naš namen. Ali ne bi hotelo slovensko časopisje otvoriti zbirke za nas? Končno javljamo, da vodi odslej naprej vse naše tajniške in druge posle (razum blagajne) naš t. č. predsednik jurist Anton Koder, Volosko, hotel Liburnija, kamor blagovolite naslovljati vsa tozadevna pisma. Priporočamo se tedaj najtopleje svojemu narodu

O. V. P. O.

Jeseniške novice.

Kot predsednik krajnega šolskega sveta je odstopil gospod župnik Skubic. — Odstopil je tudi iz šolskega sveta znani krojač Čebulj.

V lase so si skočili klerikalni odborniki ter je med njimi tako sovražstvo nastalo, da baje tudi župnik Skubic noče več prihajati k občinskim sejam. Bratska ljubezen je malo časa trajala.

Nova šolska stavba je bila zato zadnjih 14 dni brez gospodarskega nadzorstva; šele v nedeljo so zopet novi stavbni odbor skovali.

Ker ta stavba slabo napreduje, ne glede na letošnje prav neugodno vreme, temveč vsled slabih gospodarskih razmer, so načelniki stavbnega odbora interesentom fige pokazali ter meni nič tebi nič iz odbora izstopili.

Kdo bo nosil sedaj odgovornost za novo šolo? Nihče! Vsak se bode izgovarjal na prvega in prvi na zadnjega! S tem davkoplačevalci, so se vam vendar enkrat oči odprle in sedaj veste kaj je klerikalno gospodarstvo na Jesenicah! — To blamažo pa prav iz srca vsem onim privoščim, kateri so zadnjič tako vneto v boj šli proti naprednjakom in savskemu gospodarskemu odboru. — Star pregovor pravi: Čez sedem let vse prav pride, a tukaj še nimamo dve leti in je že polom!

Kaj porečejo k temu Nemci s Save? Pri zadnji volitvah se je neki gospod izrazil: »Die Klerikalen haben in Krain die Macht.« Koliko moči imajo klerikalci na Kranjskem, bomo temu gospodu že prav v kratkem času natančno razložili. Za enkrat naj pa prav pridno prečita pisma in dopise Kamile Theimer. Potem naj pa preštudira rentabiliteto Završnice itd.

Župan in krojač Čebulj je sklical v nedeljo ob 11. dopoldne občinsko sejo. Na dnevnem redu je bila samo točka radi stavbe in predlaganje računov za novo šolo. Ker je bila ta seja zanimiva, je dospelo več inteligence na galerijo. Tega so se go-

spodje občinski odborniki ustrašili. Čebulj je med sejo zahteval, da se za nekaj minut odstranijo poslušalci. Potem jih je spustil in dvorano ter jih je opominjal, da so samo poslušalci in da morajo njega odselej naprej poslušati, ako jim on dovoli vstop v dvorano. Ubogi duševni revež pač ne pozna zakona! V seji so same otrobe mlatili, po seji se je pa zaužilo veliko alkohola v protipostavni Čebuljevi gostilni.

Nemoralo nam očita dopisovalec »Slovenca« pri raznih plesnih venčkah in veseljah. Te dni je pa porodila neka gospodična nezakonsko dete, katera je vedno pri gledaliških igrah v katoliškem teatru nastopila kot »grofica«! Zakaj je imelo orožništvo in sodnija s tem porodom opraviti, pojasnimo drugič.

Ker je ples na Jesenicah in na Savi prepovedan in noben gostilničar ne dobi več licence za take veselice, je občinstvo sklenilo plesne veselice prirediti v sosednjih občinah. Seveda bode pri tem trpela davčna oblast in občinski ubožni zaklad v okraju Jesenice.

Veliki kamin Martinove peči se je nagnil. Ker je bilo to zelo nevarno, so ga takoj podrli in nanovo postavili.

Za kratek čas.

Kaplan Malhar je v izobraževalnem društvu malega mesta predaval o nevarnosti bogastva za dušo. Navzočen je bil tudi trgovec, ki je imel sedem hčera. Trgovec se je nekam na smeh držal, čuvši kako kaplan bogastvo v nič deva. To je kaplana jezilo in sklenil je, da se trgovcu maščuje.

Vzemimo, ljubi kristjani, je rekel, moža, ki ima sedem cvetočih hčera in moža, ki ima 700.000 kron denarja, pa nič otrok. Kdo je srečnejši?

Trgovec je čutil, da ga hoče kaplan malo vščipniti in je hitro zaklical:

Oče sedmih hčera! Tisti, ki ima 700.000 kron, bi jih rad še več imel in se vedno za njimi peha, kdor pa ima sedem hčera, jih ima do grla dosti.

In ljudje so se smejali kaplanu.

Sodnik: Torej — kako je zdaj s to stvarjo? Ali ste tožniku pred tremi leti dolg plačali ali ne.

Toženec: Mogoče.

Sodnik: Kaj je to — mogoče? To ni nič! Ali morete priseči, da je tako ali drugače.

Toženec: Prisežem!

Sodnik: Na kaj prisežete?

Toženec: Da je bilo tako ali pa drugače.

Gospodična Fifi in njen ljubimec gospod Vladko sta pregledala vse svoje žepe in se prepričala, da imata oba skupaj samo 2 K 40 firkov premoženja. In s tem denarjem naj bi izhajala vso nedeljo!

Veš, Vladko, je rekla Fifi, treba bo, da poiščeš kak postranski zaslužek!

A kaj? Saj nič takega ne znam, to vendar veš.

Hm — kaj pa ko bi poskusil s slikarstvom?

Jaz vendar nič slikati ne znam, Fifica!

Prava reč — saj drugi tudi ne, pa vendar denar služijo!

— Kaj pa dela vaš starejši sin že tri leta na Dunaju?

— Poklic izbira.

Žena: Letos bodo ženska kri-la kratka.

Mož: Bodo pa računi daljši.

Katehet (ošteva učenca) ... Ti osel, ti tepec, ti butec, ti norec, ti tele, ti bik ...

V šoli nastane nemir in šum.

Katehet: Tiho! Če jaz z enim govorim, morate drugi poslušati, ti, da se kaj naučite.

— Kako je pa danes s stricem? Ali se mu je bolezen na bolje obrnila?

— Ravnokar sta dva zdravnika pri njem — consilium ...

— Aha — consilium abeundi.

— Ta ženska — ti ne veš — res, pravi angelj je!

— Nič ne verjamem. Hudič je bil tudi najprej angelj ...

Fajmošter Jaka si je ogledal blaznico na Studencu, odhajaje je dejal zdravniku:

Slišijo, gospod doktor, kaj pa bo s tem velikanskim poslopjem, če bodo enkrat vsi bolniki, ki so notri, ozdravljeni?

Mati: Torej Milenica — ker je danes tvoj god in te imam jaz tako rada — ali ti lahko še kako veselje naredim? Darila si dobila od mene in od papana, slaščice si dobila, v kinematografu si bila — kaj bi te še tako prav posebno razveselilo?

Milenica: Če bi ti Pepčka nabiksala.

Učiteljica: Najbolj plodovita bitja žive v morju. Vsaka polepnovka na primer zleže na leto milijon jajc ...

Učenka: To mora biti pa v morju strašno kokodajsanje.

Mecen: Ta glas ... Kaj, ... fenomenalen glas ima ta gospodična ... Krasen glas ... in jaz sem jo razkril.

Profesor petja: Kar pokrite jo!

Žena: Da, da, prav praviš ... zlobna sem ... zanikrna ... zapravljiva ... sploh najpopolnejša pošast.

Mož: Zapomni si, da popolna sploh ni nobena stvar na svetu.

S prav dobrim uspehom se

MATTONJEV
GISSHÜBLER
naravna
alkalična kislina

rabi pri:
obolelosti sopil
katarjih v požiralniku
bronhij, vnetju
pljuč in prsne mreže.

Zaloge v Ljubljani: Michael Kastner, Peter Lassnik in A. Sarabon.

Sprejme se tako

trgovski pomočnik

v trgovino Josip Seunig, Ljubljana.

Popolno znanje prodaje usnja na drobno (Lederausschnitt). Ozira se samo na popolnoma izvežbane moči. — Plača po dogovoru. 3336

Ceno češko

posteljno perje.

Kilo sivega puljenega K 2 — boljšega K 2-40, polbelega K 3-60, belega K 4-80, prima kakor puh mehkega K 6 —, veleprima K 7-20, najboljša vrsta K 8-40. Puh siv K 6 —, bel K 12 —, najfinjši prsni puh K 14-40. Od 5 kg naprej franco. Zgotovljene postelje iz gostonitega rdečega inleta, pernica ali spodnja blazina 180 x 116 cm a K 10 —, 12 —, 15 —, 18 —, 21 —, 200 x 140 cm a K 13 —, 15 —, 18 —, 21 —, zgornja 80 x 58 cm a K 3 —, 3-50, 4 —, 90 x 70 cm a K 4-50, 5-50, 6 —, 3-delne žimnice za eno posteljo K 27 —, boljše K 33 —. Razpošiljanje franco po povzetju od K 10 — naprej. Zamena dovoljena, za neugajajoče denar nazaj. Poizkušnje in cenovniki franco.

Artur Wollner, Lobes 35 pri Plznji (češko.)

Fotografske aparate

kakor tudi vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi 2387

fotomanufaktura in drogerija

„Adrija“

oblastveno koncesijonirana prodaja strupov v Ljubljani, Šelenburgova ulica 5.

Temnica na razpolago. Zunanja naročila z obratno pošto. — Zahtevajte cenike.

Vizitnice

v elegantni obliki priporoča

Narodna tiskarna.

Ivan Mekinc

Olgica Bradič

zaročena.

Ljubljana

Zagreb

3543

(Brez posebnega obvestila.)

Za jesensko in zimsko sezono

priporoča tvrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9

svojo bogato zalogo

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice.

Ceniki zastonj in franko.

Prhljaj in mastne lase,

te neljube pojave, se najbolje zatre z rednim, tedensko 1—2 kratnim izmivanjem las in lasišča s

Katranovim Shampooom s črno glavo.

Glava se oprosti prhljaja, lasje postanejo polni in se svetijo, redki lasje se navidezno zgostijo.

Uspeh, ki ga vsaki dan doseže naše vsestransko poznano in priljubljeno sredstvo „Katranov Shampoo s črno glavo“, kaže se najbolje v tem, da se spravi v promet nebroj ponaredb zelo sumljivega značaja, radi česar se naj pazi pri nakupu posebno na polegstoječo varstveno znamko. Naš „Katranov Shampoo s črno glavo“ je voljen, popolnoma neškodljiv preparat, kakor so to dokazale preiskave, ponaredbe pa vsebujejo po večini razjedajoče snovi in vsled tega mesto racionalnega negovanja las še pospešujejo izpadanje las. — „Katranov Shampoo s črno glavo“ se dobiva v originalnih zavojčkih za 30 vinarjev (8 zavojčkov 2 K) v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

Glavna zaloga za Avstrijo:

Feliks Griensteidl, Dunaj 1/1, Sonnenfelsg. 3.

Edina tvornica: Hans Schwarzkopf, d. d. z o. j., Berlin Nr. 37.

Penkala

zlat

večno pero

dragotina!

Varnostni sistem, natančno ročno delo, 14-karatno zlato pero z iridijevo ostjo, najboljši trdi gum. Cene: K 14 —, 16 —, 18 — in več. Penkala polnilni svinčnik K 1-20, luksuzna oprema K 1-80 in K 2-40. Dobiya se povsod.

EFK

Prodajalka

mešane stroke, **išče službe v mestu ali na deželi.** Zmožna je slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Vstop s 15. okt. ali 1. nov. Ponudbe naj se blagovolijo poslati na upr. »Sl. Nar.« pod „Mesto ali dežela/3506“.

Na obroke zlata veržica

60 gramov težka, K 140—, mesečno 4 K. Prve vrste srebrna ura s 3 srebrnimi pokrovi 14 K. Pošilja se na vse strani. Kdor bi rad ceno kupil uro in veržico, naj piše takoj. **R. Lechner, Břeclava (Lundenburg) 299** trgovina z zlatino.

Lep lokal

poraben za vsako obrt, posebno za krojaštvo **se odda za november.** Izve se v 3542 **Florijanski ulici št. 29. v I. nad.**

srednja gostilna

v najem ali na račun 3483 n. pr. pri tovarni, kolodvoru, v mestu, urgu ali v večji vasi. Ponudbe je nasloviti „Prihodnost“ p. Podbrezje, pri Podnartu.

Sprejem mladega, čvrstega absolventa

trgovskega kurza v mojo usnjarsko trgovino. Radi plačila in opravila pa se domenimo ustmeno ali pismeno. **F. Knaflič, Šmartno pri Litli.**

Razpis.

Natečaj za sestavo načrtov in proračuna za osemrazrednico v Trzinu (Gorenjsko).

Načrt vsebuje: 12 učnih sob, telovadnico, risalnico, prostore za kuhinjski in gospodinjski tččaj, stanovanje za nadučitelja, pisarno za nadučitelja, sobo za učila, posvetovalnico in stanovanje za šolskega slugo.

Najboljši načrt dobi nagrado 900 K, drugi 650 K in tretji 450 K.

Načrt, ki se bo dejansko sprejel, je s to nagrado kupljen v last, ne da bi se zavezal krajni šolski svet dotičnemu stavbo oddati.

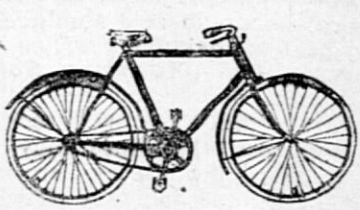
Prvotni razglas je s tem razveljavljen in se rok podaljša do **1. dec. 1913.** Pripomni se, da generalni projekt ni na razpolago pri c. kr. okrajnem šolskem svetu.

Krajni šolski svet tržiški, Gorenjsko, dne 3. oktobra 1913.

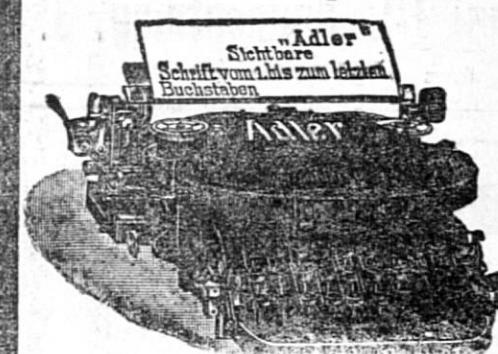
Ivan Jax & sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17 **priporoča svojo bogato zalogo**

vozniških koles

šivalni stroji za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

Pisalni stroji „ADLER“, Pletilni stroji vseh velikosti.

Italijansko-slov. krožek

vabi vse one, ki se hočejo učiti lašči-ne na sestanku v pondeljek zvečer ob pol osmih, licej prvo nadstropje na levi da določimo skupno čas pouka.

ODBOR.

Lepa mesečna soba

s popolnoma separiranim vhodom in električno razsvetljavo, se **oddaja go-spodu, Pred Škofijo št. 1, II. nad.** 3540

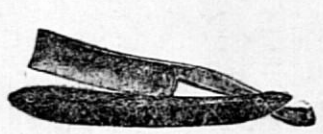
5 vinarjev

vas stane dopisnica, s katero lahko zahtevate moj najnovejši, 4000 slik obsegajoči glavni katalog, ki vsebuje bogato vsebino potrebnih porabnih predmetov in primer-nih daril, ki ga pošljem vsakomur zastoj in poštne prosto.

Razpošiljalnica Jan Konrad, c. in kr. dvorni dobavitelj, Most št. 445 (češko). Prave niklaste žepne ure K 3-90, 5— in več. Niklaste budilke K 2-90, harmonike K 5— vijoline K 5-80, samokresi K 6—, Razpošiljanje po povzetju ali denar naprej. — Brez rizika! — Zamenja dovoljna a ti denar nazaj

Prima solingenske

britve

zajamčeno iz naj-boljšega angleškega jekla, na roke brušene, kakor na las ostro posnete, kar za rabo. Št. 8701, črno poliran ročaj 1/4 otlo brušena, 5/8 šir., s tokom K 1-70. Štev. 8702, črno poliran ročaj, 1/2 otlo brušena, 5/8 šir., s tokom K 2-20.

Največja izbira brilnih potrebščin dobite v mojem glavnem katalogu s 4000 slikami, ki se vsakomur pošlje zastoj in poštne prosto. — Pošiljanje po povzetju ali denar naprej. C. in kr. dvorni dobavitelj

Jan Konrad,

razpošiljalnica v Mostu št. 442 (češko).

3551

Sprejmejo se

3456

gospodje na izbornu hrano.

Izve se

Šolski drevored št. 2. II. nad. desno.

Priložnostni nakup. Priložnostni nakup.

Ker se umaknem v zasebno življenje **prodam v Pulju lepo** 3477

hišo z veliko kletjo

in drugimi prostori s trgovino z vinom in restavracijo prav ceno. Več pismeno. Naslov se izve pri upravništvu »Slovenskega Naroda«.

Namesito K 12— samo K 5—

Elegantni pristni usnjati moški ali damski čevlji na trakove, kakor jih kaže slika, napravljeni po najnovejši obliki z dobro zbitimi podplati in vsake poljubne velikosti, za trdnost se jamči, vsak par samo **K 5—** po povzetju pošilja samo firma

Schächter Leopold,

Dunaj XVI/4, Lerchenfeldergürtel 5. Brez rizika. Zamenja dovoljna ali denar nazaj.

Prva slovenska izdelovalnica mostnih, živinskih in drugih tehtnic za trgovino in obrt, stavbeno in umetno ključavničarstvo

IV. Rebek Celje, Poljska ul. št. 14, priporoča svoje tehtnice. Ceniki na razpolago brezplačno in franko.

G. Skrbic Zagreb, Ilica 40.

Tvornica žaluzij rolet, lesenih in železnih vetrnic

Telefon 492.

Ceniki in troškovnik na zahtevo brezplačno.

Zajamčen uspeh ali denar nazaj. **Zdravniški izkaz** o izvršnem učinku.

Buine, lepe prsi dobite ob rabi med.

dr. A. Rixa kreme za prsi

oblastveno preiskano, gar. neškodljivo za vsako starost, **zanestijski uspeh.** Rabi se zunanje. Poizkusna pušica K 3, velika pušica, zadostna za uspeh K 8— Razpošiljanje strogo diskretno. 3508

Ko: dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E **Zaloga v Ljubljani:** Lekarna pri „Zlatem jellenu“, drogeriji Kanc in „Adrija“.

Slavna PRVA ČEŠKA splošna delniška družba za zavarovanje na življenje v Pragi.

Podpisani Ivan Uratnik, posestnik v Podlogu št. 5. se Vam javno zahvaljujem, da ste mi tako hitro izplačali celi zavarovalni znesek po smrti mojega pokojnega sina gospoda dr. Radoslava Uratnika, ki je bil pri Vas zavarovan komaj dve leti. Priznam javno, da ste zadevo izvršili v popolnem redu in v mojo popolno zadovoljnost, ta ko, da Vaš cenjeni zavod lahko prav to-plo priporočam vsakemu, ki bi se hotel zavarovati na življenje.

V Podlogu, dne 30. sept. 1913.

Ivan Uratnik, I. r.

Odda se več voz

1606

konjskega gnoja.

Vprašanja na:

Oroslav Dolenc, Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Stenografa

išče

3474

notar Baš v Celju.

2 bencinova motorja 2

dobro ohranjena, eden za 15 konjskih sil, drugi za 8 konjskih sil močan, sta **po jako nizki ceni na prodaj.**

Motorja se vidita v obratu. — Naslov se izve v upravništvu »Slov. Naroda«.

ozdravi brez vbizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, bolezn v mehurju, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial - Dragée

Škatlja (100 kom.) K 5—. 2 škatlji za 13 eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris

Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: **Lekarna Mariahilf, Budapesta, VI. Liszt Ferenc-tér 20** po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Privatni plesni pouk.

Usojam si p. n. občinstvu naznanjati, da sem dospel v Ljubljano in pričnem s plesnim poukom **sredi oktobra.**

Posebne ure se dajo vsak dan za vse stare in moderne plesove po lahki in hitro priučljivi metodi.

Priporočam se vелеc. družbam, klubom in rodbinam in prosim pravočasne prijave, da lahko določim učne dneve, ker sem že na več krajih zavezan.

Prijave in vpisovanja vsak dan od 11. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne v hotelu pri Sloni, soba št. 73.

Na željo prevzamem plesni pouk tudi na deželi.

Z velespoštovanjem **Giulio Morterra** avt. plesni učitelj.

Brez konkurence!

F. L. Popper čevlji

za gospode in gospe so nogam najbolj priljubljeni, lični in najboljše kakovosti. Napredaj samo pri

JULIJI STOR, Ljubljana

Prešernova ulica št. 5.

Goysserski čevlji za turiste, higijenični čevlji za otroke in Lawn-tennis-čevlji.

K 12-50—16-50.

C. kr. priv. zavarovalna družba.

C. kr. priv. zavarov. družba za življenje.

„Avstrijski Feniks“ na Dunaju.

Vplačana delniška glavica K 8.000.000.

Družba zavaruje:

- proti škodam vsled ognja, strele in parne ali plinove razstrelbe, kakor tudi proti škodam vsled gašenja, podiranja poslopij in proti škodam vsled odnašanja premičnih stvari, nadalje proti požarnim škodam živine, zalogo vsakovrstnega blaga, kmetijskega orodja, pridelke itd.;
- proti požarnim škodam poljske pridelke in klajo v poslopih in kopcih;
- proti škodam vsled slučajnega ubitja zrcalnega stekla;
- raznovrstno blago proti škodam, nastalim pri prevažanju po suhem in po vodi;
- proti škodam vsled tatinskega vloma in vsled tatvine iz zaprtih in odprtih prostorov;
- proti vsakovrstnim telesnim neizgledom, nadalje sprejema jamstvena zavarovanja obrtnih podjetij, občin, lekarnarjev, hišnih posestnikov, voznikov, lovcev itd.

Natančnejša pojasnila daje radovoljno

Generalni zastop v Ljubljani

Sodnijska ulica štev. 1.

Krásna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE

PRIMOŽA TRUBARJA

— USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI —

Visoka 66 cm in široka 55 cm je najlepši okras vsake slovenske hiše. Ta reprodukcija je sploh najlepša in naj-dovršenejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 3-20

NARODNA KNJIGARNA

V LJUBLJANI, PRE-SERNOVA UL. ST. 7

! 500 kron !

Vam plačam, ako moj uničevalec korenin
balzam Rix Vaših kurjih oči, bradavic,
otičancev ne odstrani v 3 dneh
brez bolečin. Cena lončka z ga-
rancijskim pismom 1 K. Kemezy,
Kaschau (Kassa) I., Posti. 12/64 Ogrsko.

! 1000 kron !

bi si že prihranil, ako bi si bil vse potrebno
sukno kupil pri tovarniški razpošiljalnici
RUDOLF MATZNER, Krnov (Jägerndorf) 30.
Mične novosti moškega in damskega blaga.
Zahtevajte vzorce poštnine prosto, ne da bi
moral kaj kupiti. Pridni zastopniki se iščejo
povsod. 3509

Nosna rdečica
kožne hibe, solčne pege,
ogrci, raskava, ordečela
in razpokana koža ter
druge napake polti, izginejo takoj,
edino in samo z desetletja preiskušeno
in od strokovnjakov sijajno potrjeno in
oblastveno za neškodljivo preiskano
793
dr. A. Rixa
pasta Pompadour.
Ob neučinkovanju denar nazaj.
Poizkusni lonček K 1 — večji lonček
K 3 — Kosmetikum dr. A. Rixa laborato-
rij na Dunaju IX., Berggasse 17/E. —
Zaloge v Ljubljani: lekarna pri »Zlatem
jelenu« parfumerija A. Kanc, drogerija
»Adrija« (Cvančara).

Kdor si hoče za 6 vinarjev kupiti zavoječek, naj zahteva izrecno cigaretni papir Ottoman.

Sprejema zavarovanja človeškega živ-
ljenja po najraznovrstnejših kombina-
cijah pod tako ugodnimi pogoji, ko
nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na
doživljenje in smrt z manjšajočimi se
12 vplačili.

„SLAVIJA“

... vzajemno zavarovalna banka v Pragi. ...

Rezervni fond K 58,461.432-56 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123,257.695-77

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: cigar pisarne so v lastni bančni hiši

Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti
požarnim škodam po najnižjih cenah.
Skode cenjuje takoj in najkulantneje.
Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja
proti vlomski tatvini pod zelo ugod-
nimi pogoji. — Zahtevajte prospekte!

Splošna hranilnica v Trstu

osnovana po načelih hranilničnega regulativa z dne 2. septembra 1844,

je pričela poslovati s

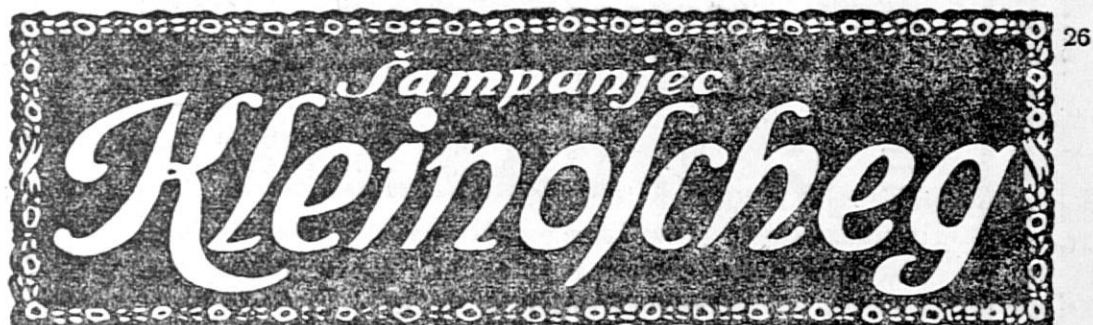
Uradi so v ulici Torre Bianca št. 41.

1. oktobrom t. l.

Uradne ure od 9. do 12. dop. in od 3. do 5. pop.

Vložna obrestna mera 4%.

„SPLOŠNA HRANILNICA“ v Trstu je edini slovenski zavod na Primorskem, ki je upravičen sprejemati vloge, za
katere se zahteva pupilarna varnost. 3485

Izboljšajte promet v svoji gostilni
2150 z izvrstnim cenim

plzenjskim pivom

:: iz Češke delniške pivovarne v Českých Budejovicah. ::

Največja čisto slovanska pivovarna. 2505

Zaloga v Ljubljani: V. H. Rohrmann.

Zaloge v Zagrebu, Trstu, Pulju, Zadru itd.

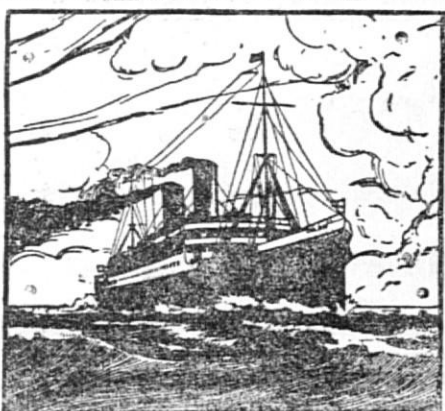
Poskusite to
pivo v
slovanskem
grandhotelu
„Balkan“ v
Trstu, Via
della Caser-
ma in v
slovanskem
hotelu
„Lacroma“
v Gradežu.

Podjetne, solventne trgovce

išče na trden račun za prevzetje lukrativne
glavne zaloge za vojvodstvo Kranjsko

:: velika tvornica za cakes, biškote, kakao in čokolado. ::

Natančne ponudbe pod „Grosser Umsatz 7894“ na Rudolfa
Mosse, Dunaj I. Seilerstätte 2. 3570

Potniki v Severno in Južno Ameriko
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst — New York, Buenos Aires,
Rio de Janeiro, Santos itd.

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vijakoma,
električno razsvetljavo, brezžičnim brzojavom, na
katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, posteljo, kopelj itd.

ODHOD PARNIKOV: V Severno Ameriko vsako soboto, v Južno Ameriko vsakih 14 dni.

Voznja iz Trsta v Kanado: (Portland, Quebec, Montreal) vsaki mesec enkrat.

Vsakovrstna pojasnila daje radevolje brezplačno in prodaja vozne liste glavni zastopnik za
Kranjsko, Štajersko in Koroško

SIMON KMETETZ, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.

Zbirka

avstrijskih zakonov

v slovenskem jeziku.

I. zvezek:

Kazenski zakon

o hudodelstvih, pregreških
in prestopkih z dne 27.
maja 1862 št. 117 dr. zak.
z dodatnim

tiskovnim zakonom

z dne 17. dec. 1862 št. d.
z. ex 1863 in drugimi no-
vejšimi zakoni kazensko-
pravnega obsega.

V platno vezan 6 K;

po pošti 6 K 20 vln.

Narodna knjigarna

v Ljubljani.

PROTI žlezam, škrofljem

malokrvnosti, angl. bolezni, kožnim izpuščajem, vratnim in pljučnim boleznim, kašlju,
za ojačenje slabotnih in razviku zaostalih otrok priporočam redno zdravljenje z mojim

Lahusenovim ribjim oljem

znanka „Jodelle“.

Najučinkovitejše in najpriljubljenejše ribje olje. Rado uživano in lahko pre-
nosljivo. Letna poraba čez 100.000 steklenic. Priden samo v originalnih stekle-
nicah po K 3-50 in 7- — z varstveno znamko »Jodelle« in tvorničarja lekarnarja VIIJ.
Lahusen v Bremen. — Sveže se dobiva v vseh lekarnah v Ljubljani in okolici.
3440 Glavna zaloga v Ljubljani: lekarna Trnkoczy.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj priznani izvrsten Portland-cement v vedno enakomerni, vse od
avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in
podorne trdote daleč nadkriljujoči dobroti kakor tudi svoje priznani izvrstno apno.

Priporočila in izpričevala 2307

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

70 h 1/2 kg sivega posteljnega perja.

K 2-50 zglavnica s perjem.

K 7- pernica, 118—150 cm dolga.

K 9- pernica, 118—180 cm dolga,

polnjena z zajamčeno novim perjem, brez prahu.

Anton Polednak, Gradec, Mariahilferstr. 11/S.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

„Narodni knjigarni“

Prešernova ulica št. 7.

Stanje denarnih vlog na knj. in tek. račun 31. dec. 1912:

:: K 214,160.979.— ::

C. kr. priv.

Splošna prometna banka podružnica Ljubljana, preje J. C. Mayer

Centrala na Dunaju. — Ustanovljena 1864. — 29 podružnic.

Vogel Marijin trg-Sv. Petra cesta (v hiši „Assicurazioni Generali“).

Delniški kapital in reserve 52,000.000 kron.

Preskrbovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilne
knjižice brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obre-
stovanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih
papierjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih
papierjev in posojila nanje.

Ustmena in pismena pojasnila in nasveti o vseh v bančno stroko spadajočih transakcijah vsekdar brezplačno.

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mestih. — Izpla-
čevanje kuponov in izžrebanje vrednostnih papierjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih
novcev. — Najemodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih pa-
pirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih
papierjev. — Promese za vsa žrebanja. Izplačila in nakazila v Ameriko in iz Amerike. 1660

Brzjavke: Prometna banka Ljubljana. — Telefon šte. 41.

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smodnika Lechner & Jungl, Gradec, Sporgasse 1.

prilporeča po tvornih cenah kot najboljše branilno orodje avtom. žepne pištole, točno zastreljene sistemov „Browning“, Steyr, „Mauser“ in „Bayard“ samokresni najbogatejše izbire že od K 5-50 naprej, floberti in karabinaice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd. Cenovnik gratis in franko. 4658

Cenovnik gratis in franko.

Razpis.

Krajni šolski svet tržiški razpiše konkurenčnim potom napravo načrtov in proračuna za novo šolsko poslopje

(osemrazrednico.) Stavba mora imeti sledeče prostore:

12 učnih prostorov, telovadnico, risalnico, prostore za gospodinski in kuhinjski tečaj, soba za učila, posvetovalnico, stanovanje za nadučitelja, stanovanje za šolskega slugo, pisarno za šolskega vodja.

Generalni načrt se nahaja pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju. Gospodje podjetniki, ki se za stavbo zanimajo, naj pošljejo načrte in proračune do 15. novembra 1913 krajnemu šolskemu svetu v Trzinu na Gorenjskem.

Isti podjetnik, katerega načrti in proračuni se bodo sprejeli, dobi tudi zgradbo poslopja.

Krajni šolski svet tržiški, Gorenjsko,
dne 26. septembra 1913. 5348

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,
učiteljske in licej, za obrtne
in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah
v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani, Prešernova ulica 7.

Prostovoljna dražba.

V torek, 7. oktobra t. l. ob 9. dop.
bo v Križevniški ulici 2, II. nadstr.
prostovoljna dražba

raznega pohištva in obleke ter
juridčnih in drugih knjig. 3512

Nadležne kocine

na obrazu ali na rokah
odstrani v 5 minutah
Dr. A. Rixa 3520

odstranjevalec kocin.

Zaj. neškodljivo, gotov
uspeh. Pušica za 4 K

zadostuje. Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rixa, laboratorij, Dunaj IX., Bergasse 17/E.

Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem
jelenu“, drogeriji A. Kanc in „Adrija“.

Resna ženitna ponudba.

V svrhu možitve želi in-
teligenten, mlad trgovec,
posestnik v dobrih razme-
rah in z lepimi lastnostmi spo-
znati se z gospico nedolžne
minulosti, z veseljem do tr-
govine, gospodinjstva in s
premoženjem katerega vred-
nost naj se navede. — Po-
nudbe s popolnim naslovom
pod „Udanost do groba
80.000/3482“ na upravni-
štvo „Slovenskega Naroda“
do 12. oktobra. 3482

Najstarejša in glavna potniška pisarna in
denarna menjalnica

I. N. FERRIĆ

Trst, Via Lazzaretto Vecchio št. 4
nasproti Excelsior Palace Hotel.

Odprava potnikov z najhitrejšimi par-
niki domačega društva iz Trsta in to v

Ameriko in

Kanado.

Odhod vsako soboto; ob ponedeljkih
odhod z železnico iz Trsta čez Havro,
Bremen, Rotterdam in Antwerpen
v New York in dalje z ameriško
železnico do mesta namembe. — Za
najhitrejšo, najcenejšo in za varno po-
tovanje se skrbi in garantuje. — Da
more vsakdo takoj odpotovati, treba
zagotoviti mesto z 20 K are. Vsakdo
lahko v menjalnici zamenja denarje v
amer. dolarje brez odbitka. — Vsa
pojasnila pošljem brezplačno. 3532

Mi hranimo

ne da bi si kaj odrekli

ako pijemo namesto zdravju škodljive zrnate
kave idealni, slastni nadomestek za kavo

„ROGGKAFFOL“.

Močan kavni okus, slastno, cenó. 5 kg franko
po povzetju K 4-30. V vsakem zavitku name-
sto pogosto nič vrednih prídátkov dragocena
novost. „Roggkaffol“ tvornice živil, Trut-
nov (Trautenu) odd. 9. 3529

Keil^{ov} lak

3059 Dobiva se vedno pri Leskovicu & Medenu v Ljubljani.

Kranj: Franc Dolenz. :: Idrja: Valentin Lapajne.

Radovljica: Oton Homan. Zagorje: R. E. Michelčić.

Kamnik: I. Petek. Novo mesto: Ivan Picek.

Kočevje: Franc Loy. :: Črnomelj: Anton Zirc.

najboljši plesk za mehka tla.

Keil-ova bela glazura za umivalne mize . . . 90 v

Keil-ova voščena pasta za parkete . . . 90

Keil-ov lak za pozlatenje okvirov . . . 40

Keil-ov lak za slavnike v vseh barvah . . . 40

Keil-ova pasta za čevlje . . . 30

Izdelovanje nevestinskih oprem.

Ustanovljeno 1870.

Moško, damsko in otroško

perilo

lastnega izdelka

daleč znano zaradi izbornega kroja, točnega dela, zmernih cen
priporoča

C. J. HAMANN

dobavitelj perila ces. in kralj. Visokosti,
častniških uniformiranj, zavodov, sa-
mostanov i. t. d. v

LJUBLJANI.

Perilo po meri se izgotavlja najhitreje.
Istotam prva kranjska
pralnica in likalnica

moškega perila.

Motorni obrat.

Največje varovanje perila. Najnovejši stroji.

Perilo se na način prve dunajske čistil-
nihe zlika brezhibno kakor novo in se
vse do srede poslano perilo zgotovi v
soboto tistega tedna.

Ob čistilnem zaslužku K 6— se perilo pošlje franko nazaj
in že ob zaslužku K 12— se vrnejo tudi stroški za sem,
da stranke ne teže nobeni poštni izdatki.

Priznana najpoštenjša postrežba.

Posteljno perje, puh in kapok.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavnica 8,000.000 kron.

152

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 3 0
4 4 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.

POVEČANJE PORTALA V NAJMODERNEJŠEM STILU!

v parterju in v prvem nadstropju sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (g. Simonetti)
Mestni trg šte. 6, da bo mogoče z elegantnim aranžiranjem izložb vsaki čas prepričati
cenj. odjemalce o moji najpopolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno še pred sezono.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.

Trgovina z orožjem in c. kr. zaloga smodnika Lechner & Jungl, Gradec, Sporgasse 1.

priporoča po tvorniških cenah kot najboljše branilno orodje avtom. žepne pištole, točno zastreljene sistemov „Browning“, Steyr, „Mausers“ in „Bayard“ samokresi najbogatejše izbire že od K 5-50 naprej, floberti in karabinatice, dvocevne lovske puške od 36 K naprej. Patrone, patronske stročnice itd. itd. Cenovnik gratis in franko. 4658

Cenovnik gratis in franko.

Razpis.

Krajni šolski svet tržiški razpiše konkurenčnim potom napravo načrtov in proračuna za novo šolsko poslopje

(osemrazrednico.) Stavba mora imeti sledeče prostore:

12 učnih prostorov, telovadnico, risalnico, prostore za gospodinjstvo in kuhinjski tečaj, soba za učila, posvetovalnico, stanovanje za nadučitelja, stanovanje za šolskega slugo, pisarno za šolskega vodja.

Generalni načrt se nahaja pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranju. Gospodje podjetniki, ki se za stavbo zanimajo, naj pošljejo načrte in proračune do 15. novembra 1913 krajnemu šolskemu svetu v Trzinu na Gorenjskem.

Isti podjetnik, katerega načrti in proračuni se bodo sprejeli, dobi tudi zgradbo poslopja.

Krajni šolski svet tržiški, Gorenjsko,

dne 26. septembra 1913.

g348

Prostovoljna dražba.

V torek, 7. oktobra t. l. ob 9. dop.
bo v Križevniški ulici 2, II. nadstr.
prostovoljna dražba

raznega pohištva in obleke ter
juridicnih in drugih knjig. 3512

Nadležne kocine

na obrazu ali na rokah
odstrani v 5 minutah

Dr. A. Rixa 3520

odstranjevalec kocin.

Zaj. neškodljivo, gotov
uspeh. Pušica za 4 K

zadostuje. Razpošiljanje strogo diskretno.

Kos. dr. A. Rix, laboratorij, Dunaj IX., Berggasse 17/E.

Zaloga v Ljubljani: Lekarna „pri zlatem
jelenju“, drogeriji A. Kanc in „Adrija“.

Resna ženitna ponudba.

V svrhu mojitve želi inteligenten, mlad trgovec, posestnik v dobrih razmerah in z lepimi lastnostmi poznati se z gospico nedolžne minulosti, z veseljem do trgovine, gospodinjstva in s premoženjem katerega vrednost naj se navede. — Ponudbe s popolnim naslovom pod „Udanost do groba 80.000/3482“ na upravištvo „Slovenskega Naroda“ do 12. oktobra. 3482

Hajstarša in glavna potniška pisarna in
denarna menjalnica

I. N. FERRIĆ

Trst, Via Lazzaretto Vecchio št. 4
nasproti Excelsior Palace Hotel.

Odprava potnikov z najhitrejšimi parniki
domačega društva iz Trsta in to v

Ameriko in

Kanado.

Odhod vsako soboto; ob ponedeljkih
odhod z železnico iz Trsta čez Havro,
Bremen, Rotterdam in Antwerpen
v New York in dalje z ameriško
železnico do mesta namembe. — Za
najhitrejšo, najcenejšo in za varno po-
tovanje se skrbi in garantuje. — Da
more vsakdo takoj odpotovati, treba
zagotoviti mesto z 20 K are. Vsakdo
lahko v menjalnici zamenja denarje v
amer. dolarje brez odbitka. — Vsa
pojasnila pošljem brezplačno. 3532

Mi hranimo

ne da bi si kaj odrekli

ako pijemo namesto zdravju škodljive zrnate
kave idealni, slastni nadomestek za kavo
„**ROGGKAFFOL**“.
Močan kavni okus, slastno, cenó. 5 kg franko
po povzetju K 430. V vsakem zavitku name-
sto pogosto nič vrednih prídátkov dragocena
novost. „Roggkaffol“ tvornice živil, Trut-
nov (Trautenu) odd. 9. 3529

Keil^{ov} lak

najboljši plesk za mehka tla.

Keil-ova bela glazura za umivalne mize . . . 90 v
Keil-ova voščena pasta za parkete . . . 90
Keil-ov lak za pozlatenje okvirov . . . 40
Keil-ov lak za slavnike v vseh barvah . . .
Keil-ova pasta za čevlje . . . 30

3059 Dobiva se vedno pri Leskovici & Medenu v Ljubljani.

Kranj: Franc Dolenz. :: Idrija: Valentin Lapajne. Novo mesto: Ivan Picek.
Radovljica: Oton Homan. Zagorje: R. E. Michelčić. Kočevje: Franc Loy. ::
Bamnik: I. Petek. Črnomelj: Anton Zurec.

Šolske knjige

za ljudske in srednje šole,
učiteljske in licej, za obrtne
in strokovne šole

ima v najnovejših izdajah
v zalogi

„Narodna knjigarna“

v Ljubljani, Prešernova ulica 7.

Perilo
za gospodje zavodov
v zlogi.

Izdelovanje nevestinskih oprem.

Ustanovljeno 1870.

Moško, damsko in otroško

perilo

lastnega izdelka

daleč znano zaradi izbornega kroja, točnega dela, zmernih cen
priporoča

C. J. HAMANN

dobavitelj perila ces. in kralj. Visokosti,
častniških uniformiranih, zavodov, sa-
mostanov i. t. d. v

LJUBLJANI.

Perilo po meri se izgotavlja najhitreje.
Istotam prva kranjska

pralnica in likalnica

moškega perila.

Motorni obrat.

Največje varovanje perila. Najnovejši stroji.

Perilo se na način prve dunajske čistil-
nihe zlika brezhibno kakor novo in se
vse do srede poslano perilo zgotovi v
soboto tistega tedna.

Ob čistilnem zaslužku K 6— se perilo pošlje franko nazaj
in že ob zaslužku K 12— se vrnejo tudi stroški za sem,
da stranke ne teže nobeni poštni izdatki.

Priznana najpoštenjša postrežba.

Posteljno perje, puh in kapok.

Dr. Gustav Jägerovo volneno perilo. :: Perilo TETRA.

Kopirno perilo :: Dr. Lehmann zdravstveno perilo.

Športni predmeti.

Priloge nudimo
vsega kar je potrebno

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica 8.000.000 kron.

152

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fondi okroglo 1.000.000 kron.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun

ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

430
440

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje

vseh vrst po dnevnem kurzu.

POVEČANJE PORTALA V NAJMODERNEJŠEM STILU!

v parterju in v prvem nadstropju sedanjega lokala, ter za celo fronto hiše (g. Simonetti)
Mestni trg šte. 6, da bo mogoče z elegantnim aranžiranjem izložb vsaki čas prepričati
cenj. odjemalce o moji najpopolnejši izbiri v konfekciji za dame, gospode, dečke in deklice.

Radi ogromne zaloge oddajam blago pod lastno ceno še pred sezono.

Angleško skladišče oblek, O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5-6.